

Tarieven in Zaanstad

juli 2007

Rekenkamer Zaanstad

Gemeentelijke tarieven in Zaanstad

juli 2007

Voorwoord

Aan de leden van de gemeenteraad van Zaanstad

Hierbij heb ik het genoegen u ons onderzoek naar de gemeentetarieven in Zaanstad, in het bijzonder de tarieven voor bouwvergunningen, te mogen aanbieden.

Het is vanuit meerdere opzichten een bijzonder onderzoek. In de eerste plaats zijn de tarieven die gemeenten de burger en ondernemer in rekening brengen een veel besproken onderwerp in gemeenteraden en daarbuiten. Waarop is de hoogte van die tarieven bepaald en waarom betalen burgers en ondernemers voor gelijksoortige dienstverlening in de ene gemeente meer dan in de andere gemeente? Ten tweede is voor de uitvoering van dit onderzoek nadrukkelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheden die samenhangen met het feit dat uw rekenkamer (de Rekenkamer Zaanstad) verbonden is aan de rekenkamers van de gemeente Amsterdam, in het bijzonder de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam. Voor dit onderzoek hebben we goed en efficiënt gebruik kunnen maken van de gegevens die we hebben verzameld en ervaringen die we hebben opgedaan met het onderzoek naar de tarieven in de Amsterdamse stadsdelen (Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam, Tarieven voor burger en ondernemer, januari 2007). Dit is in ieder geval ons goed bevallen en in de toekomst willen we vaker van deze ‘kruisbestuiving’ gebruik maken. Wij verwachten dat we u met dit rapport relevante informatie verstrekken voor verdere verbetering van de doel- en rechtmatigheid van het proces van (bouw)vergunningverlening.

Voor dit rapport heeft de rekenkamer een beroep gedaan op het college en het ambtelijk apparaat van de gemeente Zaanstad, in het bijzonder de dienst Publiek. De rekenkamer dankt allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek.

Het onderzoeksteam bestond uit: mw. drs. D. van der Wiel en drs. J. van Leuken (projectleider).

dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Zaanstad

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
0 Samenvatting	9
1 Inleiding	15
1.1 Afbakening	16
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	17
1.3 Normenkader	17
1.4 Relevante onderzoeken	18
1.5 Landelijke ontwikkelingen	19
1.6 Leeswijzer	20
2 Vergelijking gemeentelijke tarieven	21
2.1 Leges	21
2.2 Gehandicaptenparkeerplaats	24
2.3 Marktgeden	24
2.4 Liggeld woonschepen	25
2.5 Afvalstoffenheffing	25
2.6 Conclusie vergelijking gemeentelijke tarieven	26
3 Vergelijking tarieven bouwleges	29
3.1 Berekeningsmethode	29
3.2 Tarieven Zaanstad en Amsterdamse stadsdelen	30
3.3 Landelijke tarieven	37
3.4 Tarieven Zaanstad 2004 en 2006	38
3.5 Conclusie vergelijking tarieven bouwleges	40
4 Doelmatigheid Bouwleges	41
4.1 Organisatie	42
4.2 Productiviteit	46
4.3 Kosten	51
4.4 Dienstverlening	54
4.5 Conclusie doelmatigheid	60
5 Rechtmatigheid Bouwleges	63
5.1 Rapportage en verantwoording	63
5.2 Wettelijk kader en beleid	66
5.3 Kostendekkendheid	68
5.4 Egalisatiefonds	70
5.5 Conclusie rechtmatigheid	71

6	Conclusies en Aanbevelingen	73
6.1	Conclusies	73
6.2	Aanbevelingen	76
7	Bestuurlijke reactie en nawoord	79
7.1	Bestuurlijke reactie college van B&W gemeente Zaanstad	79
7.2	Nawoord rekenkamer	81
	Bijlage 1 - Verantwoording selectie tarieven	85
	Bijlage 2 - Legestarieven exclusief bouwleges	91
	Bijlage 3 - Gemeenten uit Benchmark Publiekszaken	93
	Bijlage 4 - Tarieven gehandicaptenparkeerplaats	95
	Bijlage 5 - Tarieven marktplaatsen	97
	Bijlage 6 - Tarieven Liggeld Woonschepen	99
	Bijlage 7 - Tarieven afvalstoffenheffing	101
	Bijlage 8 - Berekeningsmethode	103
	Bijlage 9 - Omrekening bouwleges	105
	Bijlage 10 - Tarieven bouwleges	107
	Bijlage 11 - Rangorde per bouwvergunning	111
	Bijlage 12 - Vereniging Eigen Huis - Bouwleges 2006	115
	Bijlage 13 - Bouwleges 2004 en 2006 in Zaanstad	117
	Bijlage 14 - Opgelegde en gefactureerde leges	121
	Bijlage 15 - Dossieronderzoek	123
	Bijlage 16 - Directe en indirecte kosten	133
	Bijlage 17 - Berekening indirecte kosten bouwvergunningen 2005	135
	Bijlage 18 - Kostendekkendheid legesverordening	137
	Bijlage 19 - Literatuurlijst	139
	Eindnoten	140

0 Samenvatting

De rekenkamer heeft onderzoek uitgevoerd naar gemeentelijke tarieven, in het bijzonder de bouwleges, in de gemeente Zaanstad. Dit onderzoek kende de volgende probleemstelling.

- Hoe kan de hoogte van de tarieven van de gemeente Zaanstad worden beoordeeld?
- Vindt de totstandkoming van de hoogte van de bouwleges rechtmatig plaats en is de gemeente doelmatig en rechtmatig bij de verlening van bouwvergunningen?

Voor de beantwoording van de probleemstelling onderzocht de rekenkamer:

1. Hoe hoog zijn de (belangrijkste) gemeentelijke tarieven in Zaanstad en in hoeverre wijkt Zaanstad daarbij af van de Amsterdamse stadsdelen en andere gemeenten in Nederland?
2. Vindt de verlening van de bouwvergunningen doelmatig plaats?
 - a. Hoe doelmatig is de organisatie ingericht?
 - b. Wat is de kwaliteit van de dienstverlening?
3. Komen de tarieven voor de bouwleges rechtmatig tot stand?
 - a. Hoe verhouden de opbrengsten van de bouwleges zich tot de kosten voor het verlenen van een bouwvergunning?
 - b. Wordt er voldaan aan landelijke regelgeving?
 - c. Wordt er voldaan aan de legesverordening en raadsbesluiten?

Hoogte van de tarieven

De rekenkamer concludeert dat de tarieven voor de bouwvergunningen in de gemeente Zaanstad relatief hoog zijn. De overige tarieven, die de rekenkamer heeft vergeleken, zijn over het geheel beschouwd juist relatief laag.

Tarieven voor bouwvergunningen

De tarieven voor bouwvergunningen van de gemeente Zaanstad zijn in 2006 ten opzichte van de veertien Amsterdamse stadsdelen en het gemiddelde van het onderzoek naar de bouwleges bij veertig gemeenten van de Vereniging Eigen Huis (VEH) relatief hoog. Als voorbeeld van een hoog tarief springt de lichte bouwvergunning eruit. Dit is in Zaanstad 75% hoger dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen en 84% hoger dan het gemiddelde van het onderzoek van de VEH. De bouwleges voor de reguliere bouwvergunning zijn vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen en het onderzoek van de VEH zo'n 20% hoger.

Andere tarieven legesverordening

Andere opvallende tarieven uit de legesverordening zijn de ligplaatsvergunning, de vergunning voor de winkeluitstalling en de evenementenvergunning. Deze tarieven zijn lager dan het laagste tarief in de Amsterdamse stadsdelen. Voor de drankvergunning en exploitatievergunning zijn de tarieven juist hoger dan het hoogste tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Bij de overige vergeleken tarieven zijn de verschillen minder groot.

Tarieven andere verordeningen

Van de overige tarieven die de rekenkamer heeft vergeleken valt de hoogte van de marktтарieven en het liggeld voor woonschepen op. De marktтарieven zijn in Zaanstad 84% lager dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Het liggeld voor woonschepen is in Zaanstad 70% lager dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen.

Kostendekkendheid

De werkelijke kostendekkendheid van de legesverordening over de jaren 2004-2006 is 79%. Hiermee wordt voldaan aan de wet- en regelgeving en het door de gemeente Zaanstad vastgestelde uitgangspunt van maximale kostendekkendheid per verordening. Maar als een onderscheid wordt gemaakt tussen kostendekkendheid van de bouwleges en de overige legesgroepen uit de legesverordening ontstaat een ander beeld. De werkelijke kostendekkendheid van de bouwleges over de jaren 2004-2006 is dan namelijk 134%. Voor de overige legesgroepen is deze kostendekkendheid 35%. De rekenkamer concludeert dat dit verschil in kostendekkendheid erg groot is. De gemeente Zaanstad maakt gebruik van de mogelijkheid van kruissubsidiëring tussen de legesgroepen. Hierdoor bestaat met name bij de legesgroepen waarbij sprake is van een lage kostendekkendheid onvoldoende prikkel voor doelmatig functioneren.

De rekenkamer is van mening dat de gemeente Zaanstad een risico loopt. Dit komt door de landelijke richtlijnen die meer transparantie in de bouwleges en uniformiteit in de berekeningsmethode beogen, de landelijke neiging naar volledige kostendekkendheid van de bouwleges en de uitspraak van het Hof van Arnhem van 8 februari 2006. De genoemde uitspraak houdt in dat de mogelijkheid van kruissubsidiëring tussen de legesgroepen uit de legesverordening beperkt wordt.

Op grond van de relatief hoge tarieven voor bouwvergunningen en de hoge kostendekkendheid hiervan komt de rekenkamer tot de conclusie dat de tarieven voor bouwvergunningen omlaag kunnen. Enige andere tarieven uit de legesverordening en uit andere verordeningen kunnen juist omhoog.

Doelmatigheid bouwvergunningenproces

Voor de beoordeling van de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces onderzocht de rekenkamer hiervan de kosten, de productiviteit en de kwaliteit van de dienstverlening. Dit zijn enkele *indicatoren* van de doelmatigheid. Naast deze indicatoren zijn ook de *waarborgen* voor een doelmatig functioneren van de betrokken afdelingen bij het bouwvergunningenproces van belang. Hiervoor onderzocht de rekenkamer onder andere de administratieve organisatie, automatiseringssystemen en de urenregistratie van de sector Back Office Bouwen Wonen en Bedrijven. De rekenkamer is van mening dat de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces bij de gemeente Zaanstad op een aantal onderdelen onvoldoende is en voor verbetering vatbaar.

Indicatoren doelmatigheid

De kosten van het bouwvergunningenproces zijn in de gemeente Zaanstad lager dan in de Amsterdamse stadsdelen. Dit lijkt doelmatig, maar lagere kosten zijn ook te verwachten gezien

het relatief grote aantal vergunningen voor kleine bouwprojecten in de gemeente Zaanstad (gemiddelde bouwsom per vergunning Zaanstad: €554.000; Amsterdamse stadsdelen: €734.000). Daarnaast constateert de rekenkamer dat Zaanstad niet alle kosten, zoals bestuurskosten, doorberekent aan het bouwvergunningenproces.

Ook heeft de gemeente Zaanstad geen duidelijk beeld van de kosten die worden toegerekend aan het bouwvergunningenproces. Zo worden de kosten van de concernoverhead via verdeelsleutels en percentages verdeeld over de verschillende producten. Deze percentages zijn in het verleden bepaald. Nu is niet meer duidelijk waar deze percentages op zijn gebaseerd. Hieruit concludeert de rekenkamer dat de gemeente Zaanstad onvoldoende zicht heeft op de kosten van het bouwvergunningenproces.

De productiviteit, uitgedrukt in het aantal verleende vergunningen per fte, is in de gemeente Zaanstad ongeveer gelijk aan die bij de Amsterdamse stadsdelen. Hiermee lijkt Zaanstad doelmatig wat betreft de productiviteit, maar omdat in Zaanstad de gemiddelde bouwsom per vergunning lager is dan die van de stadsdelen had een hogere productiviteit verwacht mogen worden. Dat betekent dat de gemeente Zaanstad de doelmatigheid van de productiviteit nog kan verbeteren.

Een verklaring voor lagere doelmatigheid in termen van productiviteit kan gevonden worden in een relatief hoge kwaliteit van de dienstverlening. De veronderstelling is dat een hogere kwaliteit een lagere doelmatigheid in termen van productiviteit met zich mee brengt. De rekenkamer is van mening dat de haalbaarheidsonderzoeken die de gemeente Zaanstad de aanvrager van de bouwvergunning aanbiedt en de manier waarop Zaanstad deze aanvragen beoordeelt een relatief hoge graad van dienstverlening zijn. Echter de rekenkamer heeft geen zicht op wat deze haalbaarheidsonderzoeken aan tijd en capaciteit kosten. Overigens is eveneens onduidelijk wat de haalbaarheidsonderzoeken opleveren voor de aanvrager en voor de gemeente.

De front office heeft in de gemeente Zaanstad in vergelijking met de Amsterdamse stadsdelen geen bijzondere openingstijden. Ook in het aanbieden van informatie over de bouwvergunningen via internet is weinig verschil tussen Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen. De dienstverlening wordt op deze onderdelen dan ook als standaard beoordeeld. Een aanwijzing voor een relatief lage kwaliteit van dienstverlening is het aantal ingediende bezwaarschriften. Dit is in Zaanstad uitzonderlijk hoog (49% van de verleende vergunningen leidt in Zaanstad tot een bezwaarschrift, in de Amsterdamse stadsdelen is dit gemiddeld 10%). Tenslotte constateert de rekenkamer dat de gemeente Zaanstad geen zicht heeft op de doorlooptijden van de behandeling van de aanvragen voor bouwvergunningen. In de kwaliteit van dienstverlening heeft de rekenkamer geen bijzondere omstandigheden gevonden die een relatief lage doelmatigheid in termen van productiviteit rechtvaardigen.

Waarborgen doelmatigheid

Tenslotte zijn een aantal waarborgen voor het doelmatig functioneren van het bouwvergunningenproces nog onvoldoende op orde:

- De administratieve organisatie ontbreekt voor het verlenen van de verschillende typen bouwvergunningen.
- De dossiervorming van de verleende bouwvergunningen is nog onvoldoende eenduidig.

- De automatiseringssystemen van het verlenen van de bouwvergunning en het factureren van de leges zijn nog onvoldoende op elkaar aangesloten.
- De urenregistratie van de verschillende onderdelen van het verlenen van bouwvergunningen is nog onvoldoende gestructureerd.

Egalisatievoorziening

De gemeente Zaanstad heeft ervoor gekozen geen egalisatievoorziening voor de legesverordening in te stellen, omdat Zaanstad in de afgelopen jaren een kostendekkendheid over de legesverordening heeft gerealiseerd van minder dan 100%. De rekenkamer vindt dat een dergelijke voorziening de mogelijkheid biedt om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten, gelet op de landelijke ontwikkelingen, zoals de uitspraak van het Hof van Arnhem, de omgevingsvergunning en de wens om meer transparantie in de tarieven te krijgen. Hierdoor zal het in de toekomst zinvol kunnen zijn om de legesverordening op te splitsen in een verordening voor de bouwleges en een verordening voor de overige leges. De rekenkamer adviseert met het oog op de toekomst voor de bouwleges of de leges voor de omgevingsvergunning een egalisatievoorziening in te stellen.

Rechtmatigheid bouwleges

Als laatste concludeert de rekenkamer dat de gemeente Zaanstad in voldoende mate voldoet aan de Gemeentewet, artikel 12, voor het vaststellen van een verordening financieel beheer. De verordening zelf is weliswaar op hoofdlijnen, maar de onderliggende nota's, die ook zijn vastgesteld door de gemeenteraad, gaan in op de details. Volgens het BBV moet iedere gemeente een paragraaf lokale heffingen in de begroting en jaarrekening opnemen. De gemeente Zaanstad voldoet hieraan. In de jaarrekening 2005 voldoet Zaanstad nog niet volledig aan de inhoudelijke vereisten. Er ontbreekt informatie over de lokale lastendruk. In de volgende jaren moet dit worden opgenomen in de jaarrekening. De gemeente Zaanstad voldoet bij de programmabegroting 2007 ook aan de inhoudelijke eisen die daarin worden gesteld. Dit moet de komende jaren worden voortgezet.

Aanbevelingen

Op grond van bovenstaande conclusies doet de rekenkamer aanbevelingen voor verbetering aan het college van burgemeester en wethouders van Zaanstad.

Aanbeveling 1 – Onderbouwing kosten tarieven

Maak duidelijk welke kosten worden doorberekend aan de tarieven. Zicht hebben op de kosten kan helpen als sturingsinstrument voor doelmatigheid. Stel hiervoor gedetailleerde kostenmodellen op per legesgroep. De kosten van de verschillende legesgroepen uit de legesverordening verschillen sterk van elkaar, waardoor een kostenmodel voor de gehele legesverordening onvoldoende duidelijkheid biedt.

Aanbeveling 2 – Sturing en beheersing bouwvergunningproces

Verbeter de sturing en beheersing van het bouwvergunningproces.

Aanbeveling 3 – Zicht op kwaliteit dienstverlening

Verbeter het zicht op de beleving van de kwaliteit van de dienstverlening door de klant en wat de dienstverlening kost en oplevert voor de gemeente Zaanstad.

Aanbeveling 4 – Kostendekkendheid

Verbeter de kostendekkendheid van de legesverordening en het zicht daarop.

Aanbeveling 5 – Hoogte van de tarieven

Overweeg of de tarieven van bepaalde vergunningen moeten worden verhoogd, zoals de ligplaatsvergunning of de evenementenvergunning.

Aanbeveling 6 – Egalisatievoorziening

- Als tot splitsing van de legesverordening wordt overgegaan stel dan een egalisatievoorziening voor de bouwleges in.
- Stel een egalisatievoorziening in voor de omgevingsvergunning, bij invoering daarvan.

Aanbeveling 7- Besluit Begroting en Verantwoording

Zorg ervoor dat de programmabegroting en programmaverantwoording blijven voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording.

Bestuurlijke reactie en nawoord

Het college kan zich in de conclusies van het rapport vinden en neemt zes van de zeven aanbevelingen van de rekenkamer over.

De rekenkamer heeft evenwel de indruk dat het college de uitkomsten van het onderzoek van de rekenkamer gelijk trekt met de uitkomsten van de onderzoeken van de Inspectie van VROM en KPMG. Daarom ziet het college het bestaande verbeterplan als een passend antwoord. De rekenkamer is evenwel van mening dat haar onderzoek juist een aanvulling is op eerdere onderzoeken en de uitkomsten derhalve niet worden meegenomen in het verbeterplan.

1 Inleiding

Het tweede onderzoek dat is opgenomen in het onderzoeksprogramma 2006 van de Rekenkamer Zaanstad betreft de kostendekkendheid van gemeentetarieven. Uit onderzoek van Deloitte & Touche en SIRA Consulting¹ blijkt dat de wijze waarop gemeentelijke tarieven worden vastgesteld vaak onvoldoende transparant is. Om die reden is er een groeiend aantal onderzoeken naar de transparantie en kostendekkendheid van gemeentelijke tarieven uitgevoerd, zoals door de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam, Rekenkamercommissie Gemeente Apeldoorn en de Werkgroep Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges. De rekenkamer is van mening dat een gebrek aan transparantie over de wijze waarop gemeentelijke tarieven worden vastgesteld risico's met zich meebrengt wat betreft de rechtmatigheid: worden de tarieven wel volgens de regels en de daarbij behorende jurisprudentie vastgesteld? Daarnaast is de rekenkamer van mening dat een weinig transparante vaststelling van gemeentelijke tarieven ook weinig prikkels oplevert voor een doelmatige uitvoering van gemeentelijke diensten en dus een doelmatigheidsrisico vormt.

In de gemeente Zaanstad worden, op verzoek van de accountant en de gemeenteraad, stappen ondernomen om meer inzicht te krijgen in de toerekening van de kosten aan de gemeentelijke tarieven. De gemeenteraad heeft daartoe op 21 december 2006 de nota '*kostentoerekening tarieven 2007 – 2010*' vastgesteld. In deze nota zijn algemene kaders aangegeven voor de kostentoerekening aan tarieven waarvoor kostenmodellen moeten worden opgesteld. Voor de leges is dit nog niet gedaan. Op dit moment is onvoldoende zicht op de rechtmatigheid en doelmatigheid bij het tot stand komen van de legestarieven.

De rekenkamer wil met dit onderzoek beoordelen of de gemeente een rechtmatigheid- en een doelmatigheidsrisico loopt bij het heffen van de leges en wil dit in het bijzonder onderzoeken bij de bouwleges. De redenen voor de rekenkamer om zich te richten op bouwleges zijn als volgt:

- De gemeente Zaanstad geeft in de programmabegroting 2007 – 2010 aan onvoldoende beeld te hebben van de kostendekkendheid van de (bouw)leges.
- In de nota kostentoerekening tarieven is voor de leges een globaal kostentoerekeningsmodel bepaald, maar deze moet nog nader worden uitgewerkt.
- Uit de programmabegrotingen en jaarstukken blijkt dat de opbrengsten van de bouwleges moeilijk te voorspellen zijn (het verschil tussen begrote en werkelijke opbrengsten is in 2005 23%).
- De bouwleges maken een aanzienlijk deel uit van de totale opbrengsten van belastingen en leges (jaarlijks gemiddeld ongeveer 10%).
- De bouwleges zijn relevant voor zowel particulieren als ondernemers uit de gemeente Zaanstad. Uit de benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat 2004/2005² blijkt dat de ondernemers nog niet tevreden zijn over de afhandelingduur van bouwvergunningen (score 3,9).
- De landelijke aandacht voor de kostentoerekening aan de bouwleges, zoals de richtlijn kostentoerekening gemeentelijke heffingen die door het Kabinet zal worden vastgesteld.

1.1 Afbakening

Om de algemene uitgaven te bekostigen kunnen de gemeenten eigen belastingen heffen. Welke belastingen de gemeenten mogen heffen is vastgelegd in de Gemeentewet. Naast de belastingen kunnen gemeenten voor de levering van producten of diensten, zoals de levering van een bouwvergunning of een paspoort, een bijdrage vragen van burgers of ondernemers in de vorm van rechten. Dit worden vaak leges genoemd. De tarieven die voor de belastingen en rechten gevraagd kunnen worden, zijn opgenomen in belastingverordeningen. Naast de Gemeentewet zijn richtlijnen voor gemeentelijke tarieven opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Het algemene doel van dit onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de rechtmatigheid- en doelmatigheidsrisico's bij de gemeentelijke tarieven. Hierbij beperkt de rekenkamer zich tot de tarieven van rechten, belastingen worden hier dus buiten beschouwing gelaten. In het bijzonder kijkt de rekenkamer naar de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de bouwleges en de verlening van bouwvergunningen. Het onderzoek bestaat uit twee delen:

- Het eerste deel bestaat uit een vergelijking en beschrijving van gemeentelijke tarieven van Zaanstad met de tarieven van de Amsterdamse stadsdelen door gebruik te maken van het onderzoek van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam³. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met andere gemeenten in Nederland met behulp van de gegevens van bestaande onderzoeken zoals de benchmark Publiekszaken⁴ en het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis⁵ naar de bouwleges.
- Het tweede deel is een analyse en beoordeling van de doelmatigheid en rechtmatigheid bij de totstandkoming van de bouwleges en het proces van bouwvergunningverlening in Zaanstad. Hierbij maakt de rekenkamer gebruik van de kennis en gegevens die zij het opgedaan bij het onderzoek van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam⁶ en waar mogelijk van andere onderzoeken die zijn uitgevoerd op dit terrein, zoals het onderzoek van de Rekenkamercommissie gemeente Apeldoorn⁷. De rekenkamer heeft meer gegevens beschikbaar van de Amsterdamse stadsdelen dan van andere gemeenten in Nederland, vandaar dat een vergelijking met de Amsterdamse stadsdelen voor de hand ligt. Omdat een vergelijking met een enkel stadsdeel niet voor de hand ligt is zoveel mogelijk uitgegaan van de gemiddelden van de stadsdelen. De gegevens uit het onderzoek van de gemeente Apeldoorn sluiten zeer beperkt aan bij dit onderzoek, een uitgebreide vergelijking tussen Zaanstad en Apeldoorn is daarom niet mogelijk.

In het algemene deel van dit onderzoek maakt de rekenkamer een keuze van de te vergelijken tarieven. Bij de te kiezen tarieven zal de nadruk liggen op de meest gebruikte en de meest belangrijke tarieven. Daarbij gaat de rekenkamer uit van de tarieven voor het jaar 2006.

In het specifieke deel van dit onderzoek gaat de rekenkamer uit van de volgende typen bouwvergunningen:

- Lichte bouwvergunning.
- Reguliere bouwvergunning
- Eerste fase bouwvergunning
- Tweede fase bouwvergunning
- Aanlegvergunning
- Sloopvergunning
- Vrijstellingsprocedures.

Bij de beoordeling van de rechtmatigheid van de verlening van de bouwvergunningen richt de rekenkamer zich op vastgelegde procedurevereisten en niet op de technische beoordeling van de bouwvergunning.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

De probleemstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

- Hoe kan de hoogte van de tarieven van de gemeente Zaanstad worden beoordeeld⁸?
- Vindt de totstandkoming van de bouwleges rechtmatig plaats en is de gemeente doelmatig en rechtmatig bij de verlening van bouwvergunningen?

Bovenstaande probleemstelling leidt tot de volgende drie onderzoeksvragen⁹:

1. Hoe hoog zijn de (belangrijkste) gemeentelijke tarieven in Zaanstad en in hoeverre wijkt Zaanstad daarbij af van de Amsterdamse stadsdelen en andere gemeenten in Nederland?
2. Vindt de verlening van de bouwvergunningen doelmatig plaats?
 - a. Hoe doelmatig is de organisatie ingericht?
 - b. Wat is de kwaliteit van de dienstverlening?
3. Komen de tarieven voor de bouwleges rechtmatig tot stand?
 - a. Hoe verhouden de opbrengsten van de bouwleges zich tot de kosten voor het verlenen van een bouwvergunning?
 - b. Wordt er voldaan aan landelijke regelgeving?
 - c. Wordt er voldaan aan de legesverordening en raadsbesluiten?

1.3 Normenkader

De kern van het onderzoek is te komen tot een oordeel over de doelmatigheid en rechtmatigheid van het bouwvergunningenproces van de gemeente Zaanstad. Om tot een oordeel te komen hanteert de rekenkamer een normenkader bij de verschillende onderzoeksvragen. Aan dit normenkader zijn toetsaspecten gekoppeld. In tabel 1.1 zijn de normen en toetsaspecten voor dit onderzoek geformuleerd.

Tabel 1.1 - Normenkader

Norm	Definitie	Toetsaspecten
Vergelijking gemeentelijke tarieven	Vergelijking van de (belangrijkste) gemeentelijke tarieven	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke tarieven van de gemeente Zaanstad in 2006. • Gemeentelijke tarieven van Amsterdamse Stadsdelen in 2006. • Methode voor het bepalen van bouwleges.
Doelmatigheid verlening bouwvergunningen	De mate waarin een organisatie erin slaagt om bouwvergunningen te verlenen tegen zo laag mogelijke kosten en hoog mogelijke kwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Aanwezigheid van een administratieve organisatie. • Omvang directe en indirecte kosten. • Aantallen verleende vergunningen naar type vergunning. • Beoordeling van schetsontwerpen. • Doorlooptijden vergunningverlening. • Achterstand in het verlenen van vergunningen. • Tijdbesteding en tijdregistratie per vergunningverlening. • Aanwezigheid van normtijden. • Aanwezigheid van loketcriteria. • Inzicht in uitvoeringskosten. • Productiviteit. • Kwaliteit van de dienstverlening (openingstijden, doorlooptijden, etc.). • Facturering leges.
Rechtmatigheid bouwleges	De mate waarin de tariefstelling van bouwleges voldoet aan de wet- en regelgeving, zoals vastgelegd in de gemeentewet, belastingverordeningen, nota kostentoekening tarieven en raadsbesluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Toerekening directe en indirecte kosten. • Verordening financieel beheer. • Paragraaf lokale heffingen. • Egalisatievoorziening. • Kostendekkendheid bouwleges.

1.4 Relevante onderzoeken

In de gemeente Zaanstad zijn en worden enkele relevante onderzoeken uitgevoerd over bouwleges en bouwvergunningen. Hieronder volgt hiervan een korte opsomming.

VROM-inspectie

In 2003 heeft de VROM-inspectie onderzoek uitgevoerd naar het proces van de verlening van bouwvergunningen in de gemeente Zaanstad. Hierbij zijn door de VROM-inspectie tekortkomingen geconstateerd. Deze tekortkomingen zijn vooral terug te voeren op het ontbreken van een goede administratieve organisatie.

KPMG audit

In het kader van artikel 213a is in 2005 een audit uitgevoerd naar het bouwvergunningproces. Deze audit is uitgevoerd door KPMG in opdracht van de gemeente Zaanstad. Ook hierbij zijn

bij de verlening van bouwvergunningen tekortkomingen in de administratieve organisatie geconstateerd.

Verbetertraject

Naar aanleiding van eerder genoemde onderzoeken is door de gemeente Zaanstad een verbeterplan opgesteld en een verbetertraject in gang gezet.

Auditplan 2007

Een van de onderzoeken die de gemeente Zaanstad heeft opgenomen in haar auditplan 2007 is een onderzoek naar de stand van zaken van het verbeterplan. Dit onderzoek wordt in de tweede helft van 2007 uitgevoerd.

In hoofdstuk 4 van dit rapport zullen deze onderzoeken nader aan bod komen.

1.5 Landelijke ontwikkelingen

Zoals in de eerste paragraaf al aangegeven zijn er landelijke ontwikkelingen omtrent de bouwleges en de bouwvergunningen die relevant zijn voor dit onderzoek.

Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges

In oktober 2004 heeft de Werkgroep Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges een model opgesteld voor de heffingsgrondslagen, tariefstructuur en tariefdifferentiatie. Het model transparantie bouwgerelateerde leges is in 2004 ontstaan omdat het toenmalige kabinet zich op het standpunt had gesteld dat meer transparantie en uniformiteit in de bouw gerelateerde legesheffing gewenst is. Het doel van dit model is dan ook om te komen tot een landelijk eenduidige en transparantere systematiek voor het heffen van gemeentelijke leges voor aanvragen in het kader van bouwen en slopen¹⁰. Dit model is door de VNG gebruikt voor de modelverordening leges en tarieventabel.

Richtlijn kostentoerekening

Het Kabinet vindt dat de aanvrager van een vergunning duidelijk inzicht moet hebben in de manier waarop de prijs wordt bepaald. Om de medeoverheden daartoe beter in staat te stellen zal het rijk centraal een 'kostendragerrichtlijn' opstellen¹¹. De bedoeling is dat deze richtlijn in april 2007 beschikbaar komt. Op het moment dat de laatste hand aan dit rapport wordt gelegd is deze richtlijn nog niet bekend bij de rekenkamer.

Omgevingsvergunning

Het ministerie van VROM heeft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in voorbereiding (Wabo). Deze wet treedt waarschijnlijk per 1 januari 2008 in werking. Met deze wet wordt het mogelijk om de verschillende vergunningen voor wonen, ruimte en milieu zoveel mogelijk samen te voegen. Enkele voorbeelden van vergunningen die hierbij horen zijn: bouwvergunningen, milieuvergunningen, kapvergunning, sloopvergunningen en monumentenvergunning. Door de invoering van de Wabo is straks nog maar één vergunning nodig: de omgevingsvergunning.

Het invoeren van de omgevingsvergunning heeft voor de gemeenten gevolgen voor de organisatie van het proces van vergunningverlening. Door de Wabo staat straks de

vergunningaanvrager centraal, terwijl nu nog veelal de vergunningverlening centraal staat. Hierdoor moeten de werkprocessen veelal worden heringericht. Er moet afstemming tussen verschillende vakgebieden geregeld worden, er moeten nieuwe afspraken worden gemaakt over het bewaken van procedures en processen en hoe gegevens en databestanden worden gekoppeld¹².

De omgevingsvergunning heeft ook gevolgen voor het heffen van leges. In de meibrief Vereenvoudigen Vergunningen van 28 april 2006 heeft het kabinet aangegeven te hechten aan het profijt- en kostenveroorzakersbeginsel. Om die reden kiest het Kabinet ervoor de leges niet af te schaffen. Daarnaast staat in de brief dat uit het oogpunt van gelijkheid en transparantie het wenselijk is om meer uniformiteit van leges te bewerkstelligen. Om die reden is er door SGBO een model opgesteld voor het bepalen van de hoogte van de leges van de omgevingsvergunning. Dit model heeft geen verplichtend karakter voor gemeenten, maar moet gezien worden als een handreiking. Er worden vier uitgangspunten gehanteerd bij dit model¹³:

1. De heffingstructuur moet zo eenvoudig mogelijk zijn. Hierbij wordt voor de bouwleges aangesloten bij het Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges.
2. De tarieven moeten leiden tot legesbedragen die in beginsel gerelateerd zijn aan de kosten die behandeling van een aanvraag met zich meebrengt.
3. De totale geraamde opbrengst van leges van de omgevingsvergunning mag de totale kosten van verlening van deze vergunning niet overschrijden.
4. De tarieven worden waar mogelijk gebaseerd op objectieve gegevens.

Met name het derde punt kan gevolgen hebben ten opzichte van de huidige situatie; dit kan namelijk betekenen dat de mogelijkheid voor kruissubsidiëring¹⁴ wordt beperkt.

1.6 Leeswijzer

In het rapport komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde.

In hoofdstuk 2 wordt een overzicht gegeven van de tarieven van de geselecteerde rechten en een vergelijking gegeven van de tarieven in de gemeente Zaanstad, de Amsterdamse stadsdelen en het gemiddelde van enkele Nederlandse gemeenten. De tarieven voor de bouwvergunningen staan centraal in hoofdstuk 3; ook hierbij wordt een vergelijking gemaakt met de Amsterdamse stadsdelen en landelijke gegevens. Hoofdstuk 4 gaat in op de doelmatigheid van het verlenen van de bouwvergunningen in de gemeente Zaanstad, In hoofdstuk 5 komt de rechtmatigheid van het tot stand komen van de bouwleges aan de orde. In hoofdstuk 6 worden de conclusies en aanbevelingen behandeld. In hoofdstuk 7 is de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders opgenomen, voorzien van een nawoord van de rekenkamer.

2 Vergelijking gemeentelijke tarieven

In dit hoofdstuk vergelijkt de rekenkamer de hoogte van verschillende gemeentelijke tarieven in Zaanstad met die van Amsterdam, de Amsterdamse stadsdelen en het gemiddelde van enkele Nederlandse gemeenten op basis van de benchmark publiekszaken. De tarieven die worden vergeleken zijn tarieven uit de legesverordening, de verordening voor de marktgelden, het liggeld voor woonschepen en de afvalstoffenheffing. De basis voor deze vergelijking zijn de tarieven voor 2006.

2.1 Leges

De tarieven voor het heffen van leges zijn vastgelegd in de legesverordening. In Zaanstad wordt deze verordening jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad. Voor 2006 is de legesverordening vastgesteld op 11 november 2005, tegelijk met de overige belastingverordeningen en het vaststellen van de begroting.

Het totaal aantal tarieven dat is opgenomen in de legesverordening is erg groot. Het is niet mogelijk om alle tarieven in de vergelijking te betrekken. De rekenkamer heeft daarom een selectie gemaakt, waarbij gekeken is naar de meest gebruikte en meest belangrijke tarieven naar aantal aanvragers en financiële omvang. In bijlage 1 is een toelichting opgenomen op de geselecteerde tarieven.

Hieronder geeft de rekenkamer in twee tabellen een overzicht van de geselecteerde vergunningen met de tarieven die daarbij worden gebruikt in de gemeente Zaanstad. In onderstaande tabel is een vergelijking gemaakt met de tarieven van de Amsterdamse stadsdelen¹⁵. Het gemiddelde tarief, laagste tarief en hoogste tarief van de Amsterdamse stadsdelen is opgenomen en daarbij is het verschil weergegeven tussen de hoogte van het tarief in de gemeente Zaanstad ten opzichte van het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Een totaal overzicht van het tarief van Zaanstad en de tarieven van alle Amsterdamse stadsdelen is opgenomen in bijlage 2.

Tabel 2.1 – Overzicht legestarieven deel 1

Zaanstad		Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad - gemiddelde stadsdelen
Vergunning					
Vergunningen en Ontheffingen					
Kapvergunning					
1 boom	€ 16,54	€ 41,35	€ 0,00	€ 100,00	- 60%
25 bomen	€ 16,54	€ 140,33	€ 0,00	€ 966,10	- 88%
Ligplaatsvergunning woonschepen	€ 16,54	€ 134,97	€ 43,40	€ 400,00	-88%
Winkeluistalling	€ 16,54	€ 123,09	€ 58,70	€ 220,00	-87%
Evenementenvergunning					
300 bezoekers	€ 27,22	€ 122,49	€ 75,00	€ 224,00	-78%
2.500 bezoekers	€ 108,88	€ 949,13	€ 224,00	€ 1690,00	-89%
Huwelijksvoltrekking en registratie van partnerschap					
Huwelijksvoltrekking, op vrijdag 14.00 uur op gemeentehuis	€ 191,26	€ 239,33	€ 139,10	€ 417,00	-20%
Drank en Horecawet, Horeca exploitatie					
Drankvergunning	€ 486,60	€ 311,42	€ 229,95	€ 434,00	+56%
Exploitatievergunning	€ 1278,80	€ 530,72	€ 418,00	€ 750,00	+141%

Op basis van bovenstaande tabel constateert de rekenkamer het volgende:

- De gemeente Zaanstad hanteert voor de ligplaatsvergunning, vergunning voor een winkeluistalling en voor de evenementenvergunning lagere tarieven dan de Amsterdamse stadsdelen. Voor de ligplaatsvergunning verschilt dit 88%, voor de winkeluistalling 87% en voor de evenementenvergunning 78% en 89%. De tarieven van de gemeente Zaanstad zijn hierbij zelfs lager dan het laagste tarief in de Amsterdamse stadsdelen.
- Voor de drankvergunning en de exploitatievergunning heeft de gemeente Zaanstad een hoger tarief dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Voor de drankvergunning is dit 56% hoger en voor de exploitatievergunning is het 141% hoger dan het Amsterdams gemiddelde. Het Zaanse tarief is zelfs hoger dan het hoogste tarief in de Amsterdamse stadsdelen.
- Voor een kapvergunning moet in de gemeente Zaanstad minder betaald worden dan ten opzichte van het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Voor 1 boom is het verschil 60% en voor 25 bomen 88%.
- Het verschil voor het tarief van de huwelijksvoltrekking is met 20%, ten opzichte van het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen, minder groot dan bij de andere tarieven.

In tabel 2.2 zijn andere tarieven opgenomen. Hierbij is het tarief van Zaanstad vergeleken met het tarief voor Amsterdam¹⁶ en het gemiddelde tarief dat is opgenomen in de Benchmark Publiekszaken¹⁷. In de Benchmark Publiekszaken zijn de tarieven van 63 gemeenten met elkaar vergeleken. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de gemeenten betrokken bij de benchmark publiekszaken.

Tabel 2.2 – Overzicht legestarieven deel 2

	Zaanstad	Amsterdam	Gemiddelde Benchmark Publiekszaken 2006	Vershil Zaanstad - Amsterdam	Vershil Zaanstad - gemiddelde benchmark publiekszaken
Verstrekingen uit de registers van de Burgerlijke Stand					
Laissez passer (Lijkenpas)	€ 16,61	€ 12,50	n.v.t.	+33%	n.v.t.
Verstrekingen uit de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens					
Uittreksel GBA	€ 8,00	€ 13,50	€ 7,35	-41%	+9%
Verklaringen/Uittreksels/documenten omtrent personen					
Verklaring omtrent gedrag	€ 29,50	€ 29,50	n.v.t.	0%	n.v.t.
Attestatie de Vitae (Bewijs van in leven zijn)	€ 8,00	€ 11,20	n.v.t.	-29%	n.v.t.
Legalisatie handtekening	€ 8,00	€ 13,50	n.v.t.	-41%	n.v.t.
Reisdocumenten en Rijbewijzen					
Paspoort	€ 39,40	€ 39,40	€ 39,27	0%	0%.
Nederlandse Identiteitskaart	€ 31,40	€ 26,50	€ 31,08	+18%	+1%
Rijbewijs	€ 37,40	€ 37,40	€ 35,08	0%	+7%

Uit bovenstaande tabel constateert de rekenkamer het volgende:

- Het Rijk bepaalt een maximum voor de tarieven die een gemeente mag vragen voor een paspoort en een Nederlandse identiteitskaart. Voor 2006 zijn de maximumtarieven vastgesteld op € 39,40 voor een paspoort en € 31,26 voor een Nederlandse identiteitskaart¹⁸¹⁹. In Zaanstad wordt het maximumtarief voor een paspoort geheven en voor de Nederlandse identiteitskaart is het tarief iets hoger (€ 0,14) dan het vastgestelde maximum. De gemeente Zaanstad heeft opgemerkt dat in de praktijk een tarief van € 31,25 is geheven voor de Nederlandse identiteitskaart en dat dit in de aangepaste legesverordening 2006 is gewijzigd. Amsterdam vraagt voor een paspoort het maximumtarief, maar voor de Nederlandse identiteitskaart een lager tarief. De gemiddelde tarieven van de benchmark publiekszaken zijn lager dan het door het Rijk vastgestelde maximum.
- Voor het verstrekken van een lijkenpas (laissez passer) is de gemeente Zaanstad duurder (33%) dan de gemeente Amsterdam.
- Het tarief voor een rijbewijs is in Zaanstad gelijk aan Amsterdam en iets hoger (7%) dan het gemiddelde van de benchmark publiekszaken. De gemeente Zaanstad heeft in de praktijk tot oktober 2006 een tarief gehanteerd van € 38,05. Dit is hoger dan het tarief vastgesteld in de legesverordening. In oktober 2006 is de legesverordening hierop aangepast.
- Voor een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA), voor een bewijs van in leven zijn (attestatie de vitae) en het legaliseren van een handtekening hoeft een burger in de gemeente Zaanstad minder te betalen dan in buurgemeente Amsterdam. Voor een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie is Zaanstad ten opzichte van het gemiddelde van de benchmark publiekszaken 9% duurder. Het tarief voor het bewijs van

in leven zijn en het legaliseren van een handtekening zijn niet in de benchmark publiekszaken meegenomen.

2.2 Gehandicaptenparkeerplaats

In de gemeente Zaanstad is het tarief voor de aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats opgenomen in het besluit Financiële Tegemoetkoming Voorzieningen Gehandicapten. In Amsterdamse stadsdelen is de aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats onderdeel van de legesverordening. In bijlage 4 staan de tarieven van de gemeente Zaanstad vergeleken met alle tarieven van de Amsterdamse stadsdelen.

Tabel 2.3- Aanleg gehandicaptenparkeerplaats

	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad – gemiddelde stadsdelen
Aanleg gehandicaptenparkeerplaats					
Aanleg gehandicaptenparkeerplaats	€ 266,07	€ 307,40	€ 202,50	€ 461,55	- 13%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het tarief voor de aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats in Zaanstad 13% goedkoper is dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen.

2.3 Marktgeden

Onder de naam marktgeden worden rechten geheven om een plaats in te nemen dan wel een vaste plaats te hebben op een markt. De tarieven voor deze plaatsen zijn in de gemeente Zaanstad opgenomen in een Verordening voor de heffing en invordering van marktged. Voor 2006 is deze door de gemeenteraad vastgesteld op 11 november 2005. In tabel 2.4 worden de marktтарieven van Zaanstad vergeleken met die van de Amsterdamse stadsdelen. In bijlage 5 zijn de marktтарieven van Zaanstad en alle Amsterdamse stadsdelen opgenomen.

Tabel 2.4 - Marktтарieven

	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad – gemiddelde stadsdelen
Marktgeden					
Dagmarkt (per dag)	€ 1,32	€ 13,34	€ 8,65	€ 20,35	-90%

Het marktтарief in de gemeente Zaanstad is beduidend lager dan het gemiddelde marktтарief voor een dagmarkt in de gemeente Amsterdam. Vergeleken met het laagste marktтарief in de Amsterdamse stadsdelen is het tarief in Zaanstad zelfs nog 84% lager.

2.4 Liggeld woonschepen

In Zaanstad wordt jaarlijks de verordening liggeld woonschepen vastgesteld. In 2006 is deze samen met de overige belastingverordeningen vastgesteld. Voor 2008 wordt deze verordening geïntegreerd in een verordening nautisch beheer, waarin de tarieven voor binnen- en zeehavengelden en kadegelden zijn opgenomen. In de Amsterdamse stadsdelen is het liggeld voor woonschepen onderdeel van de precariobelasting. In bijlage 6 zijn de tarieven voor het liggeld woonschepen van alle Amsterdamse stadsdelen terug te vinden.

Tabel 2.5 - Liggeld woonschepen

	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad – gemiddelde stadsdelen
Liggeld woonschepen					
Liggeld woonschepen per m ² ingenomen wateroppervlak per jaar	€ 1,68	€ 5,61	€ 5,00	€ 8,12	-70%

Het tarief in de gemeente Zaanstad voor het liggeld woonschepen per vierkante meter ingenomen wateroppervlak per jaar is 70% lager dan het gemiddelde tarief in de Amsterdamse stadsdelen. Zelfs ten opzichte van het laagste tarief van de Amsterdamse stadsdelen is het tarief in de gemeente Zaanstad nog 34% lager.

2.5 Afvalstoffenheffing

Op grond van de Wet Milieubeheer is de gemeente wettelijk verplicht om afval in te zamelen. Voor de bekostiging van deze werkzaamheden kan de gemeente een afvalstoffenheffing vaststellen. Wettelijk is tevens bepaald dat de heffing per perceel moet worden vastgesteld en dat de feitelijke gebruiker van een perceel de heffing verschuldigd is aan de gemeente. De gemeenteraad van Zaanstad stelt jaarlijks een afvalstoffenverordening vast waarin de tarieven voor afvalstoffenheffing zijn opgenomen. Voor 2006 is de afvalstoffenverordening op 11 november 2005 vastgesteld.

Tabel 2.6- Tarieven afvalstoffenheffing

	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad – gemiddelde stadsdelen
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuishouden	€ 244,68	€216,49	€ 180,96	€ 260,76	+13%
Meerpersoonshuishouden	€ 244,68	€ 282,93	€ 241,32	€ 344,69	-15%

De gemeente Zaanstad heeft één tarief voor de afvalstoffenheffing. In de Amsterdamse stadsdelen wordt onderscheid gemaakt tussen een- en meerpersoonshuishoudens (zie bijlage 7). Vergelijken we het tarief van Zaanstad met het gemiddelde tarief voor een

eenpersoonhuishouden in Amsterdam dan moet in Zaanstad 13% meer worden betaald. Het tarief in Zaanstad is vergeleken met een meerpersoonshuishouden echter 15% lager dan het gemiddelde tarief in Amsterdam.

2.6 Conclusie vergelijking gemeentelijke tarieven

De gemeente Zaanstad stelt veel verschillende verordeningen vast waarin de tarieven zijn opgenomen. In totaal worden jaarlijks 17 verordeningen vastgesteld. In de Amsterdamse stadsdelen zijn sommige tarieven samengevoegd met andere tarieven, zo is er bijvoorbeeld geen aparte verordening voor het liggeld woonschepen, maar is dit onderdeel van de precariobelastingverordening.

Wat betreft de tarieven uit de legesverordening valt op dat de tarieven van de gemeente Zaanstad voor de ligplaatsvergunning, vergunning voor de winkeluitstalling en de evenementenvergunningen zelfs lager zijn dan het laagste tarief dat door de Amsterdamse stadsdelen wordt gehanteerd. Voor de drankvergunning en exploitatievergunning geldt juist dat deze hoger zijn dan het hoogste tarief dat bij de Amsterdamse stadsdelen wordt geheven. Het Rijk bepaalt een maximum voor de tarieven die een gemeente mag vragen voor een paspoort en een Nederlandse identiteitskaart. Zaanstad vraagt het maximumtarief voor het paspoort, maar heeft in de legesverordening 2006 voor een Nederlandse identiteitskaart een hoger tarief dan het vastgesteld dan het maximum. In de praktijk is echter aan de aanvragers een tarief geheven dat onder het maximum ligt. Voor een rijbewijs heeft de gemeente Zaanstad in de legesverordening een bedrag opgenomen voor € 37,40. In de praktijk is een tarief geheven van € 38,05. De rekenkamer vindt het opmerkelijk dat de gemeente Zaanstad een ander tarief heft dan door de gemeenteraad is vastgesteld.

Van de overige tarieven die de rekenkamer heeft vergeleken valt de hoogte van de marktтарieven op. Deze zijn namelijk in Zaanstad 84% lager dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Ook is het tarief voor het liggeld woonschepen aanzienlijk, 70%, lager dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen.

Op basis van de hoogte van alle tarieven samen is een rangorde van de Amsterdamse stadsdelen en de gemeente Zaanstad gemaakt. De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn hierbij niet meegenomen, omdat deze lastig vergelijkbaar zijn. Per type tarief is een rangorde gemaakt, waarbij het hoogste tarief het cijfer 1 meekreeg en het laagste tarief het cijfer 15. Vervolgens is per stadsdeel en gemeente het gemiddelde bepaald, op basis waarvan de rangorde tot stand is gekomen. In onderstaande tabel is deze rangorde weergegeven.

Tabel 2.7 - Rangorde Leges

	Rangorde 1 = lage tarieven 15 = hoge tarieven
Slotervaart	1
Zaanstad	2
Oost-Watergraafsmeer	3
Osdorp	4
Zuidoost	5
Geuzenveld-Slotermeer	6
De Baarsjes	7
Westerpark	8
Zeeburg	9
ZuiderAmstel	9
Centrum	11
Bos en Lommer	12
Noord	12
Oud-West	14
Oud-Zuid	15

Uit de tabel blijkt dat de gemeente Zaanstad, vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen, op één stadsdeel na gemiddeld genomen de laagste tarieven hanteert. De gemeente Zaanstad heft voor de ligplaatsvergunning, vergunning voor de winkeluitstalling, evenementenvergunningen en het liggeld voor de woonschepen het laagste tarief vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen. Voor de drankvergunning en de exploitatievergunning heft de gemeente Zaanstad het hoogste tarief en voor de kapvergunning, huwelijksvoltrekking en de gehandicaptenparkeerplaats heeft tarief van de gemeente Zaanstad een gemiddelde hoogte.

3 Vergelijking tarieven bouwleges

In dit hoofdstuk geeft de rekenkamer eerst een inleiding op de bouwleges en de berekeningsmethode in de gemeente Zaanstad. Vervolgens vergelijkt de rekenkamer de tarieven van de bouwleges in 2006 van de gemeente Zaanstad met de bouwleges van de Amsterdamse stadsdelen en de bouwleges van andere gemeenten in Nederland. Als laatste wordt de hoogte van de bouwleges in Zaanstad voor 2004 en 2006 met elkaar vergeleken. De laatste vergelijking is opgenomen, omdat Zaanstad vanaf 2005 een andere berekeningsmethode gebruikt voor het bepalen van de hoogte van de bouwleges. De rekenkamer wil met deze vergelijking beoordelen of hierdoor verschillen in de hoogte van de bouwleges zijn ontstaan.

3.1 Berekeningsmethode

De tarieven voor de bouwvergunningen zijn opgenomen in de legesverordening van de gemeente Zaanstad. Voor het bepalen van de hoogte van de bouwleges kunnen verschillende 'heffingsmaatstaven' worden gebruikt:

- vast tarief;
- % van de bouwkosten;
- bedrag per m³ of m².

De gemeente Zaanstad heeft voor de legesverordening 2005 gekozen om de berekeningsmethode te wijzigen. Vanaf 2005 wordt de hoogte van de bouwleges voor bouwvergunningen bepaald door de omvang van de bruto inhoud of het bruto vloeroppervlak van het bouwwerk waarvoor een bouwvergunning wordt aangevraagd. Vóór 2005 werd de hoogte hiervan bepaald door de hoogte van de bouwkosten van het bouwwerk. De meeste gemeenten, de model legesverordening van de VNG en het model transparantie bouwgerelateerde leges gaan uit van de hoogte van de bouwkosten voor het bepalen van de hoogte van de bouwleges. In bijlage 8 is een overzicht gegeven van de berekeningsmethode in de gemeente Zaanstad en de methode zoals opgenomen in het Model Transparantie Bouwgerelateerde leges.

Uit het besluit van de gemeenteraad bij de wijziging van de legesverordening blijkt dat de voornaamste reden voor de gemeente Zaanstad om de berekeningsmethode aan te passen is dat de hoogte van de bouwkosten niet in alle gevallen leidt tot een grotere hoeveelheid werk om de bouwvergunning af te geven, waardoor de opbrengsten niet meer in verhouding staan tot de kosten. Bij berekening van de bouwleges aan de hand van m² en m³ is dit verband volgens de gemeente Zaanstad beter zichtbaar. Daarnaast leidde de berekening van bouwleges aan de hand van bouwkosten vaak tot discussie tussen de gemeente en de aanvrager van de vergunning en tot het indienen van bezwaren over de aangehouden of ambtshalve verhoogde bouwkosten. Ook dit was een belangrijke reden voor het aanpassen van de berekeningsmethode. De verwachting van de gemeente Zaanstad is dat het bepalen van de hoogte van de bouwleges aan de hand van m² en m³ tot minder discussie en bezwaren leidt en zorgt voor meer transparantie en balans in de legesberekening²⁰. Door de nieuwe berekeningsmethode is er inderdaad geen discussie meer mogelijk over de hoogte van de

bouwkosten. Het aantal tarieven voor een bouwvergunning is echter toegenomen, omdat voor ieder functietype een ander tarief geldt, terwijl voorheen de bouwleges voor alle bouwwerken werden vastgesteld als 2% van de bouwkosten.

De meeste Amsterdamse stadsdelen gebruiken de hoogte van de bouwkosten als basis voor het bepalen van de hoogte van de bouwleges voor de bouwvergunningen. Dat betekent dat zij een andere methode gebruiken dan Zaanstad. De rekenkamer heeft een omrekeningslag moeten maken om de hoogte van de bouwleges te kunnen vergelijken. De basis die de rekenkamer gebruikt heeft voor deze omrekeningslag is de toelichting bij het besluit van de gemeenteraad tot wijziging van de legesverordening 2005. Uit deze toelichting blijkt dat de gemeente Zaanstad gebruik heeft gemaakt van kengetallen voor de bouwkosten per m² en m³ per functietype (zoals woonfunctie, industrie functie, gezondheidszorgfunctie). De rekenkamer heeft deze kengetallen bekeken en vergeleken met beschikbare kengetallen van het CBS, de gemeente Utrecht en Enschede²¹ en bepaald dat deze kengetallen nog voldoende betrouwbaar zijn om de omrekening voor 2006 op te baseren. De rekenkamer heeft vervolgens bij een x bedrag aan bouwkosten het bij Zaanstad behorende aantal m³ bepaald. Met het aantal m³ is vervolgens de hoogte van de bouwleges voor Zaanstad vastgesteld aan de hand van de legesverordening 2006. Hierbij is voor de vergelijking uitgegaan van de woonfunctie. Een voorbeeld van de omrekeningslag voor de woonfunctie is opgenomen in bijlage 9. De bouwleges voor een bouwvergunning bij een gebouw met winkelfunctie of een kantoorfunctie zijn dus anders dan de bouwleges voor een woonfunctie.

3.2 Tarieven Zaanstad en Amsterdamse stadsdelen

Per type bouwvergunning geeft de rekenkamer in de volgende paragrafen de bouwleges voor de gemeente Zaanstad, het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen, het laagste tarief en het hoogste van de Amsterdamse stadsdelen en het verschil tussen het tarief van de gemeente Zaanstad en het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Hierbij is voor de vergelijking steeds uitgegaan van de tarieven voor een woonfunctie. Voor een overzicht van de tarieven van Zaanstad, de Amsterdamse stadsdelen en Amsterdam verwijzen wij naar bijlage 10.

In de komende paragrafen komen de tarieven aan bod voor de volgende typen bouwvergunningen:

- Lichte bouwvergunning.
- Reguliere bouwvergunning.
- Eerste fase bouwvergunning.
- Tweede fase bouwvergunning.
- Aanlegvergunning.
- Sloopvergunning.
- Vrijstellingsprocedures.

3.2.1 Lichte bouwvergunning

De Woningwet kent drie categorieën bouwwerken: bouwvergunningvrij, licht bouwvergunningplichtig en regulier bouwvergunningplichtig. Volgens de Woningwet is

bouwen zonder vergunning in principe niet toegestaan. Er zijn echter drie uitzonderingen hierop (bouwvergunningvrij):

- Bouwen ingevolge een aanschrijving van burgemeester en wethouders.
- Bouwen dat tot het gewone onderhoud behoort.
- Bouwen dat bij algemene maatregel van bestuur is aangemerkt als bouwen van beperkte betekenis.

Het Besluit bouwvergunningvrije en lichte bouwvergunningplichtige bouwwerken geeft een aantal gedetailleerde voorwaarden voor bouwwerken en verbouwingen zonder bouwvergunning. In feite gaat het daarbij om bouwen van beperkte betekenis (zie boven). De voorwaarden hebben te maken met de afmeting en de plaats van het bouwwerk. Zo mag bijvoorbeeld het zij- of achtererf niet voor meer dan de helft bebouwd zijn, een dakkapel of dakraam moet tenminste 0,5 meter van de dakrand liggen etc.

Bij een lichte bouwvergunning gelden ook voorwaarden voor afmetingen van het bouwwerk. De afmetingen zijn beperkt groter dan die voor de niet-bouwvergunningplichtige bouwwerken. Daarnaast is een lichte bouwvergunning nodig indien het voorgenomen bouwen plaats vindt in, op of bij een monument (Monumentenwet, provinciale of gemeentelijke monumentenverordening) of beschermd stads- of dorpsgezicht.

De gemeente heeft zes weken de tijd om een aanvraag om een lichte bouwvergunning te beoordelen, mits de aanvraag conform het bestemmingsplan is. Daarna wordt de vergunning automatisch verleend (van rechtswege verleende vergunning).

Onderstaande tabel geeft de hoogte van de bouwleges voor de lichte bouwvergunning in Zaanstad, het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen en het laagste en het hoogste tarief van de Amsterdamse stadsdelen. In de tabel wordt voor de vergelijkbaarheid uitgegaan van een bouwsom van € 10.000 (bijvoorbeeld een dakkapel). Hiermee sluit de rekenkamer aan op het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis (VEH).

Tabel 3.1 – Lichte bouwvergunning

Bouwsom	Aantal m ²	Zaanstad ²²	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil
						Zaanstad – gemiddelde stadsdelen
Lichte bouwvergunning						
€ 10.000	< 20 m ²	€ 354	€ 203	€ 75	€ 450	+75%

De hoogte van de bouwlege voor de lichte bouwvergunning is in de gemeente Zaanstad 75% hoger dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Slechts twee stadsdelen (Centrum en Oost-Watergraafsmeer) heffen een hoger tarief voor een lichte bouwvergunning dan Zaanstad. Volgens de gemeente Zaanstad zijn er veel verouderde bestemmingsplannen, hierdoor is er veel van de aanvragen voor een lichte bouwvergunning een vrijstellingsprocedure nodig. Dit maakt een lichte bouwvergunning relatief duur. Hierbij merkt de rekenkamer op dat één stadsdeel, waar ook sprake is van verouderde bestemmingsplannen,

er voor gekozen heeft geen leges te vragen door vrijstellingsprocedures, omdat men de veroudering van de bestemmingsplannen niet wil afwentelen op de aanvragers van de vergunningen.

3.2.2 Reguliere bouwvergunning

Indien een bouwwerk niet voldoet aan de voorwaarden van het Besluit bouwvergunningvrije en lichte bouwvergunningplichtige bouwwerken dan is een reguliere bouwvergunning nodig. De gemeente toetst de bouwwerken aan het bestemmingsplan, de welstandseisen, de vereisten uit de monumentenvergunning en de gemeentelijke bouwverordening. Verder beoordeelt de gemeente vooraf of het plan aan alle technische eisen uit het Bouwbesluit voldoet.

De gemeente heeft maximaal 12 weken de tijd om een aanvraag voor een reguliere bouwvergunning af te handelen, mits de aanvraag conform het bestemmingsplan is. De beslistermijn kan eenmalig met ten hoogste 6 weken worden verlengd. Indien na deze termijn geen beslissing is genomen en bekend is gemaakt dan is de vergunning automatisch verleend (van rechtswege verleende vergunning).

De bouwleges voor de reguliere bouwvergunning heeft de rekenkamer vergeleken bij een verschillende bruto inhoud en bouwsommen. De rekenkamer is hierbij voor de gemeente Zaanstad uitgegaan van een woonfunctie. De twee laagste bouwsommen zijn vergelijkbaar met het jaarlijkse onderzoek van de VEH: € 45.500 (uitbouw) en € 130.000 (nieuwbouwwooning). De drie hoogste tarieven hebben betrekking op grotere bouwprojecten en gelden dus voor bijvoorbeeld projectontwikkelaars.

Tabel 3.2 – Reguliere bouwvergunning bij verschillende m³ en bouwsommen

Bouwsom	Aantal m ³	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad - gemiddelde stadsdelen
Reguliere bouwvergunning						
€ 45.500	163	€ 1.185	€ 1.019	€ 430	€ 1.933	+16%
€ 130.000	464	€ 3.385	€ 2.822	€ 1.081	€ 4.890	+20%
€ 1.000.000	3.788	€ 25.303	€ 20.785	€ 7.780	€ 35.340	+22%
€ 5.000.000	20.000	€ 121.400	€ 100.035	€ 38.580	€ 175.340	+21%
€ 10.000.000	40.000	€ 242.800	€ 193.695	€ 77.080	€ 350.340	+25%

De bouwleges voor een reguliere bouwvergunning voor een woonfunctie zijn in Zaanstad hoger dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Het grootste verschil (25%) is te zien bij een reguliere bouwvergunning bij 40.000 m³.

3.2.3 Eerste en tweede fase bouwvergunning

Een reguliere bouwvergunning kan ook gefaseerd aangevraagd worden. In de eerste fase wordt bekeken of er ruimtelijke en welstandstechnische bezwaren zijn. Er wordt dan getoetst aan het bestemmingsplan, de stedenbouwkundige voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordening, de welstandseisen en de bepalingen van de Monumentenwet. In de tweede

fase wordt het bouwwerk getoetst op de bouwtechnische aspecten. Op deze manier worden geen onnodige kosten gemaakt als blijkt dat het bouwplan ruimtelijk niet past.

Voor een bouwvergunning eerste fase en tweede fase heeft de gemeente zes weken de tijd om een aanvraag te beoordelen. Beide aanvragen kunnen met maximaal zes weken worden verlengd. Wanneer na de verstreken termijn de aanvrager geen reactie heeft ontvangen dan wordt de vergunning automatisch verleend (van rechtswege verleende vergunning).

Tabel 3.3 geeft de vergelijking voor de bouwleges voor reguliere bouwvergunning eerste fase en reguliere bouwvergunning tweede fase bij een bruto inhoud van 464 m³ (woonfunctie) en een bouwsom van € 130.000.

Tabel 3.3 – Eerste en tweede fase bouwvergunning

Bouwsom	Aantal m ³	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad - gemiddelde stadsdelen
Reguliere bouwvergunning eerste fase						
€ 130.000	464	€ 1.692	€ 1.318	€ 171	€ 4.790	+28%
Reguliere bouwvergunning tweede fase						
€ 130.000	464	€ 1.692	€ 2.301	€ 868	€ 4.790	-26%
Totaal bouwvergunning eerste fase en tweede fase						
€ 130.000	464	€ 3.385	€ 3.619	€ 1.039	€ 9.580	-6%

De hoogte van de bouwleges voor een reguliere bouwvergunning eerste fase en tweede fase zijn in Zaanstad gelijk (50% van de reguliere bouwvergunning). De reguliere bouwvergunning eerste fase is in Zaanstad 28% duurder dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen en de reguliere bouwvergunning tweede fase is 26% goedkoper. Wanneer we de bouwleges voor beide fasen bij elkaar optellen zien we dat de gemeente Zaanstad 6% goedkoper is dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen.

3.2.4 Aanlegvergunning

Voor de bescherming van gebieden met een landschappelijke of cultuurhistorische waarde kan de gemeente in het bestemmingsplan opnemen dat het verboden is om zonder vergunning werken of werkzaamheden uit te voeren, die blijvende invloed hebben op de bestemming van dat gebied. Voorbeelden van deze werken zijn: het aanleggen van wegen, het ophogen van wallen, het planten en rooien van bomen en het graven van sloten. De aanlegvergunning maakt werken en werkzaamheden in een dergelijk gebied mogelijk.

In Zaanstad geldt voor de aanlegvergunning een vast bedrag, in de stadsdelen wordt hiervoor meestal een vast bedrag per € 1.000 van de aanlegkosten gerekend. De rekenkamer vergelijkt de bouwleges van een aanlegvergunning bij aanlegkosten van € 5.000 en € 50.000. Zie tabel 3.4 voor de vergelijking.

Tabel 3.4 – Aanlegvergunning

Aanlegkosten	Aantal m ³	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil
Aanlegvergunning						
€ 5.000	n.v.t.	€ 253	€ 234	€ 60	€ 683	8%
€ 50.000	n.v.t.	€ 253	€ 868	€ 103	€ 1.750	-71%

Een aanlegvergunning, waarbij de aanlegkosten € 5.000,- bedragen, kost in Zaanstad 8% meer dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Bij aanlegkosten van € 50.000,- is de aanlegvergunning vergeleken met het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen 71% goedkoper.

3.2.5 Sloopvergunning

Als men wil slopen of asbest wil verwijderen, is er in veel gevallen een sloopvergunning nodig. Een sloopvergunning moet worden aangevraagd om de openbare orde en veiligheid te beschermen en ongewenste afbraak tegen te gaan. Er kunnen bij de verordening nadere regels worden vastgesteld. Daarin kan bijvoorbeeld worden bepaald wanneer er een sloopvergunning nodig is en wanneer kan worden volstaan met een melding. In onderstaande tabel is de vergelijking van de tarieven voor de sloopvergunning opgenomen.

Tabel 3.5 – Sloopvergunning

Sloopkosten	Aantal m ³	Zaanstad	Gemiddelde stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad - gemiddelde stadsdelen
Sloopvergunning						
€ 10.000	n.v.t.	€ 75	€ 804	€ 255	€ 1.750	-87%

De sloopvergunning is in de gemeente Zaanstad een vast bedrag. Bij sloopkosten van € 10.000 is het tarief minder dan 87% dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen.

3.2.6 Vrijstellingsprocedures

Naast het verkrijgen van een bouwvergunning is het in sommige gevallen noodzakelijk om een vrijstelling op de Wet Ruimtelijke Ordening (WRO) te verkrijgen en daarmee op de geldende regels van het bestemmingsplan. Ook hiervoor worden leges geheven²³. De procedures worden hieronder uitgelegd²⁴:

- *Vrijstelling volgens artikel 15 WRO.* De vrijstellingen van de bepalingen die in een bestemmingsplan zijn opgenomen volgens artikel 15 WRO zijn zogenaamde ‘binnenplanse’ vrijstellingen. In de voorschriften van het bestemmingsplan zelf is opgenomen waarvoor, op welke manier, en tot welke grenzen vrijstelling gegeven kan worden op sommige bepalingen in dat bestemmingsplan. Door in het bestemmingsplan al vrijstellingsmogelijkheden op te nemen wordt voorkomen dat het bestemmingsplan star wordt. Aan de hand van een voorbeeld wordt dit duidelijk gemaakt. Stel dat een bestemmingplan zegt dat een garage maximaal 3,00 meter hoog mag worden gebouwd. De goot van het huis van de burens is echter 3,10 meter hoog en het is mooier en technisch

makkelijker als de garage ook 3,10 meter hoog wordt gebouwd. Met een binnenplanse vrijstelling (als die is opgenomen) kan dat worden toegestaan.

- *Vrijstelling volgens artikel 17 WRO.* Met dit artikel kan van de bepalingen van een bestemmingsplan voor een beperkte termijn vrijstelling worden verleend. De maximale termijn waarvoor vrijstelling kan worden gegeven is 5 jaar. Vrijstelling kan worden verleend op de gebruiksbepalingen van het bestemmingsplan en op de bouwbeperkingen. Bijvoorbeeld het parkeren in een weiland bij een groot evenement voor de termijn van één week, of het bouwen van een opslagloods ten behoeve van een groot bouwproject voor 3 jaar. Het onderwerp waarvoor vrijstelling wordt verleend moet natuurlijk wel een tijdelijk karakter hebben.
- *Vrijstelling volgens artikel 19 WRO.* De artikel 19-procedure is de laatste vrijstellingsprocedure die de WRO geeft. Er kan met deze procedure vrijstelling gegeven worden op de bepalingen van een bestemmingsplan voor 'projecten'. Een project kan een tuinhuisje zijn, maar ook een hele woonwijk. Met deze vrijstelling kan sneller meegewerkt worden aan een bepaald project dan wanneer eerst een procedure doorlopen moet worden om het bestemmingsplan te herzien. In artikel 19 WRO worden 3 verschillende procedures onderscheiden:
 - Artikel 19 lid 1 voor alle projecten die niet onder de volgende twee vallen.
 - Artikel 19 lid 2 voor die projecten waarvan de provincie heeft aangegeven dat een lichtere procedure geldt dan voor artikel 19 lid 1. De provincie kan verklaren dat voor sommige projecten de gemeente een artikel 19 lid 2 procedure mag voeren. Afhankelijk van het provinciale beleid zijn de gemeentelijke mogelijkheden ruimer of beperkter. De vrijstellingsprocedure voor artikel 19 lid 2 is identiek aan de te volgen procedure bij een artikel 19 lid 1 procedure alleen is er geen gang langs de provincie nodig.
 - Artikel 19 lid 3 voor kleinere projecten die bij wet zijn aangegeven. Dit betekent bijvoorbeeld dat de uitbreiding lager is dan 5 meter en kleiner is dan 25m² bruto vloeroppervlak.

Bij de vergelijking van de tarieven van de vrijstellingsprocedures gaan wij steeds uit van een bruto inhoud van 163m³ en een bouwsom van € 45.500,-. Hierbij kijken wij naar een vrijstellingsverzoek in combinatie met een bouwvergunning.

Tabel 3.6 – Vrijstellingsprocedures

Zaanstad	Gemiddelde Stadsdelen	Laagste tarief stadsdelen	Hoogste tarief stadsdelen	Vershil Zaanstad – gemiddelde stadsdelen
Artikel 15				
€ 127	€ 154	€ 0	€ 500	-18%
Artikel 17				
€ 127	€ 352	€ 0	€ 1.625	-64%
Artikel 19.1				
€ 2531	€ 1.263	€ 0	€ 2.860	+100%
Artikel 19.2				
€ 2.531	€ 865	€ 0	€ 2.230	+192%
Artikel 19.3				
€ 127	€ 368	€ 0	€ 1.625	-66%

Van de vergeleken tarieven voor vrijstellingsprocedures zijn de tarieven voor de vrijstellingsprocedures artikel 15, artikel 17 en artikel 19.3 lager dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. De tarieven voor de vrijstellingsprocedures voor artikel 19.1 en artikel 19.2 zijn in Zaanstad hoger dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen (100% en 192%). Voor vrijstellingsprocedure artikel 19.2 is het tarief in Zaanstad zelfs hoger dan het hoogste tarief in de Amsterdamse stadsdelen.

3.2.7 Overzicht vergelijking bouwleges

Voor een overzicht van de vergelijking van de hoogte van de bouwleges is een rangorde opgesteld. Per type vergunning is de positie van Zaanstad, Amsterdam en de stadsdelen bepaald en op grond hiervan is de rangorde per vergunning bepaald. Voor alle onderzochte tarieven samen leidt dat tot de rangorde opgenomen in tabel 3.7. In bijlage 11 is de rangorde per tarief opgenomen.

Tabel 3.7 - Rangorde Bouwleges

Rangorde	
1 = lage tarieven	
15 = hoge tarieven	
Noord	1
Slotervaart	2
Amsterdam	3
De Baarsjes	4
Bos en Lommer	5
Osdorp	6
Westerpark	6
Zuidoost	8
Oud-West	9
Geuzenveld-Slotermeer	10
Zaanstad	11
ZuiderAmstel	12
Zeeburg	13
Oud-Zuid	14
Centrum	15
Oost-Watergraafsmeer	16

In deze rangorde komt de gemeente Zaanstad op de 11^e plaats. Dat betekent dat de tarieven van Zaanstad aan de hoge kant zijn. De bouwleges voor de lichte en reguliere bouwvergunningen zijn in Zaanstad aan de hoge kant (plaatsen 13 en 14). Het tarief voor de sloopvergunning is in Zaanstad daarentegen het laagste. Zaanstad heeft het hoogste tarief voor een vrijstellingsprocedure op basis van artikel 19.2.

3.3 Landelijke tarieven

Door Vereniging Eigen Huis (VEH) worden elk jaar gegevens gepubliceerd over de hoogte van de bouwleges voor bouwvergunningen voor bouwkosten van € 10.000, € 45.500 en € 130.000 exclusief btw en inclusief het welstandsadvies. De gegevens van de VEH betreffen de tarieven van 40 gemeenten, zie bijlage 12, verspreid over Nederland en verschillend in bevolkingsomvang. De tarieven van de gemeente Zaanstad zijn in tabel 3.8 vergeleken met die uit het VEH onderzoek.

Tabel 3.8 – Tarieven gemeente Zaanstad en gemeenten VEH

Aantal m ³	Bouwsom	Zaanstad ²⁵	Gemiddelde tarief gemeenten VEH	Laagste tarief gemeenten VEH	Hoogste tarief gemeenten VEH	Vershil
Lichte bouwvergunning						
N.v.t.	€ 10.000	€ 405	€221	€101	€479	+84%
Reguliere bouwvergunning						
163 m ³	€ 45.500	€ 1.285	€ 1.069	€ 660	€ 2.072	+20%
464 m ³	€130.000	€ 3.624	€ 2.928	€ 1.885	€ 5.714	+24%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de tarieven in Zaanstad hoger zijn dan de gemiddelde tarieven van het onderzoek van de VEH. Het tarief voor een lichte bouwvergunning is in Zaanstad maar liefst 84% hoger dan gemiddeld. De tarieven voor een reguliere bouwvergunning zijn in Zaanstad 20% en 24% hoger dan het gemiddelde van de onderzochte gemeenten door de VEH. Dit beeld sluit aan met de vergelijking tussen Zaanstad en de tarieven van de Amsterdamse stadsdelen.

3.4 Tarieven Zaanstad 2004 en 2006

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk aangeven is met het vaststellen van de legesverordening 2005 de berekeningsmethode voor het bepalen van de leges veranderd. De rekenkamer zet voor de jaren 2004 en 2006 de bouwleges van de lichte bouwvergunning, reguliere bouwvergunning, reguliere bouwvergunning eerste fase en tweede fase, de aanleg- en sloopvergunning en de vrijstellingsprocedures naast elkaar om te bepalen of het wijzigen van berekeningsmethode gevolgen heeft gehad op de hoogte van de bouwleges.

Tabel 3.9 - Vergelijking Bouwleges 2004 – 2006

Woonfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Lichte bouwvergunning	€ 10.000		€ 223	€ 354	+59%
Reguliere bouwvergunning	€ 45.500	163	€ 1.083	€ 1.185	+9%
	€ 130.000	464	€ 3.094	€ 3.385	+9%
	€ 1.000.000	3.788	€ 23.800	€ 25.303	+6%
	€ 5.000.000	20.000	€ 119.000	€ 121.400	+2%
	€ 10.000.000	40.000	€ 238.000	€ 242.800	+2%
Bouwvergunning eerste fase	€ 130.000	464	€ 1.547	€ 1.692	+9%
Bouwvergunning tweede fase	€ 130.000	464	€ 1.547	€ 1.692	+9%
Sloopvergunning	€ 10.000	n.v.t.	€ 91	€ 75	-18%
Aanlegvergunning	€ 5.000	n.v.t.	€ 94	€ 253	+168%
	€ 50.000	n.v.t.	€ 94	€ 253	+168%
Artikel 11 WRO	€ 45.500	163	€ 2.479	€ 2.531	+2%
Artikel 15 WRO	€ 45.500	163	€ 118	€ 127	+7%
Artikel 16 WRO	€ 45.500	163	€ 2.479	€ 2.531	+2%
Artikel 17 WRO	€ 45.500	163	€ 118	€ 127	+7%
Artikel 19.1 WRO	€ 45.500	163	€ 2.479	€ 2.531	+2%
Artikel 19.2 WRO	€ 45.500	163	€ 2.479	€ 2.531	+2%
Artikel 19.3 WRO	€ 45.500	163	€ 118	€ 127	+7%
BTW	1,19				
Bouwkosten	≤ 1.000 m3	€ 280	per m3		
	>1.000 m3 ≤ 5.000 m3	€ 264	per m3		
	> 5.000 m3	€ 250	per m3		
Leges tarief	≤ 1.000 m3	€ 7,29	per m3		
	>1.000 m3 ≤ 5.000 m3	€ 6,68	per m3		

In bijlage 13 zijn vergelijkingen van tarieven opgenomen voor een aantal overige functies zoals kantoorfunctie, logiesfunctie en winkelfunctie voor de jaren 2004 en 2006.

Uit bovenstaande tabel en de tabellen uit de bijlage blijkt het volgende:

- Alle tarieven, met uitzondering van de sloopvergunning, zijn in 2006 hoger dan 2004. Een lichte stijging tussen de jaren 2004 en 2006 is te verwachten. De tarieven worden jaarlijks bij het vaststellen van de legesverordening verhoogd met een inflatiecorrectie²⁶. Hieronder wordt nog verder ingegaan op de stijgingen van de bouwleges.
- Over het algemeen is een lichte stijging zichtbaar van de bouwleges (2% tot 9%). De stijging van 9% bij de lagere bouwsommen voor een reguliere bouwvergunning is te verklaren doordat de gemeente Zaanstad bij de omzetting van de berekeningsmethode deze tarieven met 10% heeft verhoogd, omdat de afhandeling van deze vergunningen meer tijd kost dan bijvoorbeeld het afhandelen van een vergunning van een woningbouwproject.
- Opvallende verschillen zijn de tarieven voor een lichte bouwvergunning met een stijging van 59%, de aanlegvergunning met een stijging van 168% en de sloopvergunning met een

daling van 18% ten opzichte van het tarief in 2004. Bij de lichte bouwvergunning wordt nu uitgegaan van twee verschillende tarieven afhankelijk van het soort en oppervlakte van het bouwwerk; dat betekent dat de tariefstijging niet in alle gevallen zo groot hoeft te zijn. Bij de aanlegvergunning werd in 2004 uitgegaan van een vast tarief. In 2006 werd ook uitgegaan van een vast tarief. Dit betekent dat de prijs van een aanlegvergunning in twee jaar 168% is gestegen. Volgens de gemeente Zaanstad was dit tarief in 2004 te laag ten opzichte van de kosten en is dit in 2006 aangepast. Het tarief voor de sloopvergunning werd in 2004 en in 2006 bepaald door de sloopkosten. In 2004 op basis van een staffel en in 2006 als percentage van de sloopkosten. Dit betekent dat niet in alle gevallen een daling van het tarief te zien zal zijn.

- Uit de bijlage blijkt dat ook bij de overige functies enkele opvallende verschillen geconstateerd kunnen worden. Zo is de bouwlege voor een kantoorfunctie bij een bouwsom van € 130.000 in 2006 47% duurder dan in 2004, terwijl er uit is gegaan van een behandelfactor van 1,1²⁷. De bouwleges voor de logiesfunctie zijn in het voorbeeld van de rekenkamer allemaal 6% lager, terwijl ook daar een behandelfactor van 1,1 geldt.

3.5 Conclusie vergelijking tarieven bouwleges

De bouwleges van de gemeente Zaanstad zijn ten opzichte van de Amsterdamse stadsdelen relatief hoog. Het tarief voor de lichte bouwvergunning is in Zaanstad 75% duurder dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. De tarieven voor de reguliere bouwvergunning zijn ook allemaal hoger dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen (verschil tussen de 16% tot 25%). De sloopvergunning is daarentegen in Zaanstad weer lager (87%) dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Tussen de verschillen in de vrijstellingprocedures zijn ook groot. Daarbij liggen de verschillen tussen de -18% en 192%. In de rangorde met de stadsdelen komt Zaanstad op de elfde plaats. Daarmee heeft Zaanstad in vergelijking met de Amsterdamse stadsdelen niet de hoogste tarieven, maar zijn ze wel aan de hoge kant.

Ook in vergelijking met de gemeenten uit het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis zijn de tarieven in Zaanstad hoog. Met name het tarief voor de lichte bouwvergunning, een verschil van 84% ten opzichte van het gemiddelde, springt er uit. Voor de reguliere bouwvergunning is de gemeente Zaanstad zo'n 20% duurder.

Bij een aantal tarieven is bij Zaanstad tussen 2004 en 2006 een opmerkelijk verschil zichtbaar, opmerkelijk omdat deze verschillen niet verklaard kunnen worden door het toepassen van de inflatiecorrectie of de behandelfactor bij de omrekening. Door deze invloeden veranderen de tarieven niet in algemene zin, hoewel bij het ene tarief sprake is van een stijging en bij het andere tarief van een daling.

In 2006 zijn de tarieven in Zaanstad hoger dan elders, maar waarschijnlijk was dit in 2004 ook al het geval. De wijziging van de berekeningsmethode door de gemeente Zaanstad heeft in algemene zin dus niet geleid tot hogere tarieven.

4 Doelmatigheid Bouwleges

In dit hoofdstuk gaat de rekenkamer in op de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces bij de gemeente Zaanstad. Hiervoor kijkt de rekenkamer naar een aantal aspecten: de organisatie, de productiviteit, de kosten van het verlenen van bouwvergunningen en de kwaliteit van de dienstverlening. Bij het eerste aspect, de organisatie, komt een aantal waarborgen voor doelmatig functioneren aan de orde, zoals de administratieve organisatie, de dossiervorming, de aanwezige automatiseringssystemen en de koppeling daartussen alsmede de urenregistratie. De overige aspecten, productiviteit, kosten en dienstverlening zijn meer kwantitatieve indicatoren voor de doelmatigheid. In de laatste paragraaf verbindt de rekenkamer de uitkomsten uit de eerdere paragrafen en trekt op basis daarvan conclusies over de doelmatigheid. Bij het bepalen van de doelmatigheid van de gemeente Zaanstad maakt de rekenkamer, op onderdelen, een vergelijking met Amsterdamse stadsdelen.

Ter illustratie volgt hier een korte beschrijving van het uitvoeringsproces van de verlening van een bouwvergunning in de gemeente Zaanstad.

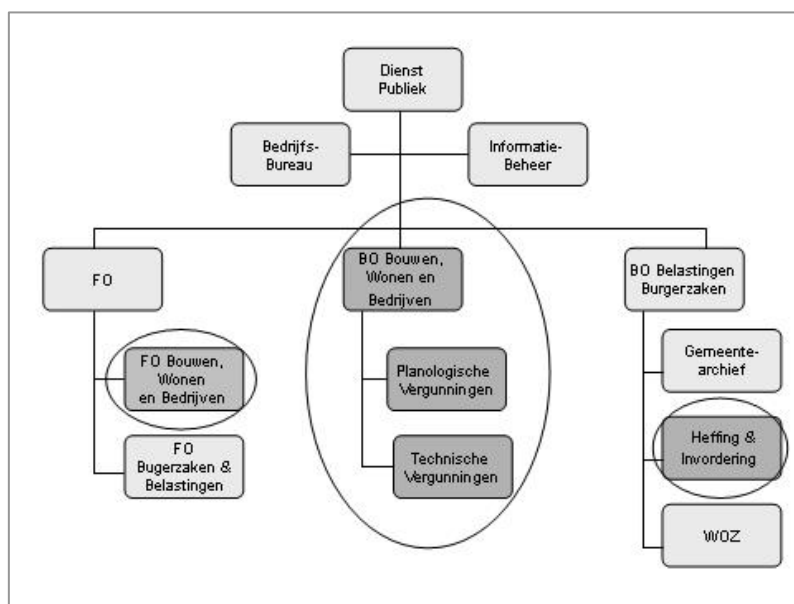
1. *Haalbaarheidsonderzoek*: voorafgaand aan de aanvraag kan de aanvrager een haalbaarheidsonderzoek laten doen. Aan de hand hiervan kan de aanvrager al in een vroeg stadium duidelijkheid krijgen over de haalbaarheid van de aanvraag, ook kan duidelijkheid gegeven worden over de te volgen procedure en de vereiste documenten voor de aanvraag.
2. *Intake*: De aanvraag wordt geregistreerd en aan de aanvrager wordt een bevestiging van ontvangst gestuurd.
3. *Ontvankelijkheidstoets (Volledigheidstoets)*: De aanvraag wordt beoordeeld op volledigheid. Zolang de aanvraag niet volledig is, kan deze niet in behandeling worden genomen.
4. *1^e legesrekening*: Als de aanvraag ontvankelijk is wordt de 1^e legesrekening verzonden. Op basis van de criteria uit de legesverordening behorende bij het bouwwerk wordt een legesnota gestuurd aan de aanvrager.
5. *Planologische toets*: Aan de hand van meerdere criteria wordt beoordeeld of de aanvraag binnen het bestemmingsplan past of dat een vrijstellingsprocedure gevoerd moet worden. Hierbij wordt advies gevraagd aan andere diensten en instanties.
6. *Vrijstellingsprocedures*: Indien noodzakelijk moet de vrijstellingsprocedure doorlopen worden.
7. *Welstandstoets*: Iedere aanvraag voor een bouwvergunning moet worden beoordeeld door de Welstandscommissie.
8. *Technische toets*: De bouwaanvraag wordt beoordeeld aan de hand van het Bouwbesluit. Adviezen van andere diensten en instanties worden hierbij meegenomen.
9. *Afhandeling*: Rekening houdend met alle adviezen en beoordelingen wordt een beschikking gemaakt, verzonden en gepubliceerd.
10. *2^e legesnota*: Na afloop van de procedure wordt een 2^e legesnota verzonden. Dit is de definitieve legesnota. Hierin worden de eventuele leges voor de gevolgde vrijstellingsprocedures en welstandsnota's verwerkt en vindt eventuele verrekening met de eerder verzonden legesnota plaats.
11. *Bezwaar*: de aanvrager kan bezwaar maken tegen de beschikking en belanghebbenden kunnen bezwaar maken naar aanleiding van de publicatie van de verleende vergunning.
12. *Controle*: Na de verlening van de vergunning start de procedure van de eerste controle van het bouwwerk door de buitendienst technische vergunningen

4.1 Organisatie

De rekenkamer gaat in deze paragraaf in op een aantal algemene kenmerken van de organisatie van het bouwvergunningenproces in de gemeente Zaanstad. Allereerst wordt een beeld geschetst van de plaats waar in de gemeente Zaanstad de bouwvergunningen worden verleend. Vervolgens wordt achtereenvolgens ingegaan op een aantal waarborgen voor doelmatigheid zoals de administratieve organisatie en de dossiervorming, de automatiseringssystemen die de gemeente Zaanstad gebruikt bij het verlenen van de bouwvergunningen en de registratie van de uren.

De gemeente Zaanstad is opgebouwd uit vier diensten en een concernstaf. Dit zijn de dienst Publiek, de dienst Wijken, de dienst Stad en de dienst Stadsbedrijven. De bouwvergunningen worden verleend door de Dienst Publiek. De Dienst Publiek is onderverdeeld in een Front Office en drie Back Offices (Belastingen en Burgerzaken, Bouwen Wonen en Bedrijven en Sociale Zaken). De Front Office (FO) en twee Back Offices (BO) spelen een rol bij het verlenen van bouwvergunningen (zie onderstaande figuur).

Figuur 4.1 - Organisatie

Bij de front office kan de aanvrager terecht voor vragen over bouwvergunningen, bijvoorbeeld welke soort bouwvergunning noodzakelijk is of waar de bouwvergunningaanvraag aan moet voldoen. Wanneer de aanvrager officieel een aanvraag voor een bouwvergunning bij de gemeente Zaanstad indient zorgt de sector Back Office Bouwen Wonen en Bedrijven (BWB) voor de beoordeling van de aanvraag. De sector BO BWB is verdeeld in twee afdelingen: Technische Vergunningen en Planologische Vergunningen. De afdeling Technische Vergunningen verzorgt de behandeling van bouwvergunningaanvragen (reguliere bouwvergunning, bouwvergunning 2^e fase, sloopvergunning) en het toezicht tijdens de uitvoering van afgegeven bouwvergunningen. De afdeling Planologische Vergunningen doet de planologische beoordeling van bouwvergunningaanvragen, de vrijstellingsprocedures en de

behandeling van de overige bouwvergunningaanvragen (lichte bouwvergunning en bouwvergunning 1^e fase). Andere diensten (zoals de Dienst Wijken of de Dienst Stad) worden ingeschakeld voor het geven van adviezen bij bepaalde bouwvergunningaanvragen. De Back Office Belastingen en Burgerzaken zorgt voor het innen en heffen van de leges. De handhaving op het gebied van bouwen gebeurt door de Dienst Wijken, hierdoor is er een strikte scheiding tussen de vergunningverlening en de handhaving.

4.1.1 Administratieve Organisatie

De gemeente Zaanstad heeft een uitgebreide concept procesbeschrijving van de reguliere bouwvergunning. Deze procesbeschrijving is echter nog niet vastgesteld door het management team en de versie (25 januari 2007) die de rekenkamer heeft ontvangen blijkt nog niet te zijn aangepast aan de huidige situatie. Van de overige bouwvergunningen heeft de rekenkamer geen procesbeschrijvingen ontvangen. Volgens de gemeente Zaanstad zijn deze minder uitgebreid. Hier heeft de gemeente Zaanstad voor gekozen omdat in 2008 de omgevingsvergunning zal worden ingevoerd, dat effect heeft op de huidige processen.

De procesbeschrijving is geen administratieve organisatie²⁸. In de procesbeschrijving wordt bijvoorbeeld geen onderscheid gemaakt in verantwoordelijken en uitvoerenden. Ook is in de procesbeschrijving beperkt aandacht voor de documenten die moeten worden vervaardigd en gearhiveerd. Veel van de documenten automatisch worden gegenereerd vanuit BWT4All en de officiële inkomende en uitgaande documenten worden geregistreerd in Disza. Disza is het document registratiesysteem van de gemeente Zaanstad. De gemeente Zaanstad is bezig met het opstellen van richtlijnen voor het beschrijven van de administratieve organisatie en de mate van gedetailleerdheid bij de beschrijving ervan.

De VROM-inspectie heeft in 2004 onderzoek gedaan naar de uitvoering van de VROM taken door de gemeente Zaanstad. De VROM inspectie stelt in dit onderzoek dat de gesignaleerde tekortkomingen bij de uitvoering van de inhoudelijke taken is terug te voeren op aanwezige gebreken in de administratieve organisatie van de gemeente Zaanstad. De belangrijkste aanbeveling uit dit onderzoek luidde dan ook het zorgdragen voor een volledige beschrijving en implementatie van procedures, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De rekenkamer constateert dat met het verbeterplan een aanzet is gedaan voor de verbetering van de administratieve organisatie zoals door het opleiden van medewerkers voor BWT4All en het opstellen van een standaard dossieropbouw. Dit is nog onvoldoende is voor een optimale procesbeheersing.

De rekenkamer acht het opstellen van een goede procesbeschrijving en/of administratieve organisatie een goede basis voor een doelmatige uitvoering van het proces. Ook kunnen daarmee de mogelijke risico's beter worden beheerst. En is iedereen op de hoogte van de te doorlopen stappen en welke documenten daarbij gebruikt moeten worden. Dit verkleint de kans op fouten.

4.1.2 Dossiervorming

In het verlengde van de administratieve organisatie ligt de dossiervorming. De rekenkamer heeft 14 dossiers onderzocht op volledigheid. Een goede dossiervorming leidt ertoe dat er snel en efficiënt gewerkt kan worden. Bijvoorbeeld doordat bij de overdracht van de dossiers de

relevante informatie snel kan worden opgezocht en omdat medewerkers weten waar de informatie moet worden opgeschreven en bewaard.

De dossiers die de rekenkamer heeft onderzocht betrof 14 dossiers uit 2004 tot 2006 waarvan een lichte bouwvergunning, zes reguliere bouwvergunningen en vier gefaseerde bouwvergunningen. Voor het onderzoek naar de dossiervorming bij de gemeente Zaanstad heeft de rekenkamer op basis van de aanwezige procesbeschrijving voor de reguliere bouwvergunning, de checklisten voor dossieropbouw, de eerdere onderzoeken naar dossiervorming en de eigen ervaring een lijst samengesteld van gegevens die volgens de rekenkamer in het dossier aanwezig moeten zijn. De dossiers zijn hierop nagelopen. In bijlage 15 is opgenomen of de gegevens aanwezig waren.

Uit het dossieronderzoek blijkt het volgende:

- De dossiers van de bouwvergunningen zijn niet eenduidig opgesteld. Volgens de dossiers moet er een standaard opbouw gebruikt worden. Deze opbouw is lang niet bij alle dossiers volledig gebruikt. Dat wil zeggen dat er stukken ontbreken, extra stukken aan het dossier zijn toegevoegd of de volgorde van het dossier is gewijzigd.
- In de dossiers zijn geen facturen terug te vinden van de leges die naar de aanvrager zijn verstuurd. Bij alle dossiers ontbreekt zowel de factuur voor de 1e legesrekening als de 2e legesrekening. Hierdoor is uit het dossier niet op te maken welk bedrag aan de aanvrager gefactureerd is.
- In acht dossiers is niet zichtbaar dat de ontvankelijkheidstoets is uitgevoerd. In vijf dossiers wel en bij één dossier is hierop geen controle uitgevoerd. De datum waarop de aanvraag ontvankelijk is, is in zeven gevallen niet in het dossier opgenomen, in vijf gevallen wel en in twee gevallen is hierop geen controle uitgevoerd. Deze datum is van belang omdat vanaf het moment dat de aanvraag ontvankelijk is verklaard de fatale termijn in gaat voor de afgifte van de vergunning.
- Voor de beoordeling van de aanvragen voor een bouwvergunning wordt gewerkt met een toetsformulier planologische vergunningen en een toetsformulier technische vergunningen. Het toetsformulier planologische vergunningen is in alle dossiers opgenomen. In de dossiers reguliere bouwvergunning tweede fase niet, maar hierbij is de planologische toets ook niet aan de orde. Deze formulieren worden echter niet eenduidig ingevuld en de formulieren die worden gebruikt verschillen per dossier, ook wanneer het gaat om eenzelfde soort vergunningaanvraag. Daarnaast worden niet alle onderdelen van het formulier ingevuld of voorzien van een datum stempel. Het toetsformulier technische vergunningen is in zes dossiers niet terug te vinden, in vier dossiers wel en bij de dossiers bouwvergunningen eerste fase zijn deze formulieren niet noodzakelijk.
- In twaalf dossiers ontbreekt de publicatie van de bouwvergunningaanvraag. Bij één dossier is hierop geen controle uitgevoerd en in één dossier was deze publicatie wel aanwezig. Ook ontbreekt in alle dossiers de publicatie van de vergunningverlening.
- In één dossier is het welstandsadvies terug te vinden, bij één dossier is hierop geen controle uitgevoerd en in negen dossiers is het welstandsadvies niet aanwezig. Wel is in alle dossiers de datum te zien waarop het welstandsadvies heeft plaatsgevonden. Indien de welstandscommissie positief oordeelt is een gestempelde tekening voldoende, daarom is niet in alle dossiers een advies van de welstandscommissie opgenomen.

- In de dossiers is geen uitdraai uit het BWT4All systeem gevoegd. Indien dit het geval zou zijn, kan in een oogopslag worden geconstateerd welke stappen het dossier doorlopen heeft in het BWT4All systeem. Nu moet apart bij de beoordeling van de dossiers BWT4All worden geopend.

Een aantal van bovenstaande bevindingen is ook geconstateerd bij het onderzoek van de VROM-Inspectie en de operational audit die door KPMG is uitgevoerd. De VROM-Inspectie heeft geconstateerd dat de opbouw van de dossiers verbetering behoeft²⁹. In de operational audit van KPMG wordt hier verder op ingegaan. Hierbij worden onder meer de volgende tekortkomingen bij de dossiervorming geconstateerd³⁰:

- Standaard dossierindeling wordt onvoldoende gehanteerd.
- Toetsformulieren technische toets worden niet gebruikt.
- Toetsformulieren planologische vergunningen worden niet volledig ingevuld.
- Publicaties bouwaanvragen en bouwvergunningen ontbreken in de dossiers
- Toetsen van de ontvankelijkheid wordt niet zichtbaar gemaakt in de dossiers
- Uitdraaien BWT4All zijn niet aanwezig in de dossiers.

Uit het dossieronderzoek van de rekenkamer blijkt dat de bevindingen uit de KPMG rapportage nog steeds gelden. De rekenkamer heeft bij haar dossieronderzoek vier dossiers uit 2004 onderzocht, vier dossiers uit 2005 en zes dossiers uit 2006. Dat betekent dat voor een deel dossiers uit dezelfde periode zijn onderzocht. De rekenkamer constateert echter geen duidelijke verbeteringen in de dossiers van 2006. Dat betekent dat de constatering uit de eerdere onderzoeken tot en met 2006 nog onvoldoende hebben geleid tot verbetering. De sector Back Office Bouwen Wonen en Bedrijven is sinds maart 2007 gestart met een nieuwe opbouw voor de dossiers. Op het moment van dit onderzoek was deze werkwijze nog in de ontwikkelfase en onvoldoende in gebruik om door de rekenkamer te kunnen worden gecontroleerd. De rekenkamer is van mening dat de nieuwe dossieropbouw er in essentie goed uit ziet. De praktijk moet echter nog uitwijzen of de dossiers op de juiste manier worden opgebouwd.

4.1.3 Automatiseringssystemen

Het gebruik van automatiseringssystemen kan een goede ondersteuning zijn van het bouwvergunningenproces. De gemeente Zaanstad beschikt over BWT4All als ondersteuning van het bouwvergunningenproces. Met BWT4All worden de doorlooptijden bewaakt, brieven worden automatisch gegenereerd en bouwleges worden automatisch berekend. De bouwleges worden echter niet gefactureerd met BWT4All. Voor de facturatie van de leges wordt gebruik gemaakt van Gouw (sector Belastingen en Burgerzaken). Deze systemen zijn op dit moment (nog) niet automatisch met elkaar gekoppeld. Tweewekelijks, op donderdag, worden de opgelegde leges uit BWT4All overgezet naar Gouw. In Gouw wordt gecontroleerd of de tenaamstellingen, zoals deze is ingevoerd in BWT4All overeenkomt met die in Gouw. Wanneer dit niet het geval is, worden alle gegevens weer teruggestuurd en moeten de afwijkingen worden uitgezocht en gecorrigeerd. Als de gegevens bij elkaar aansluiten dan worden door de Sector Belastingen en Burgerzaken de facturen verzonden. In 2008 zal een koppeling tot stand worden gebracht tussen beide systemen. Met deze koppeling is bij de invoer van de tenaamstelling in BWT4All meteen zichtbaar of deze aansluit bij de gegevens in Gouw. De rekenkamer vindt dit een goede ontwikkeling. Door de koppeling tussen beide

systemen kost het factureren van de leges straks minder tijd, wat leidt tot een doelmatigere uitvoering van het bouwvergunningenproces.

Achteraf kunnen verminderingen op de leges plaatsvinden. Deze worden verwerkt door de sector Belastingen en Burgerzaken in Gouw. Een terugkoppeling van deze vermindering naar BWT4All vindt niet (altijd) plaats. Dit betekent dat de opbrengsten zoals geregistreerd in BWT4All niet meer overeenkomen met de werkelijke opbrengsten in Gouw. Hierdoor zijn de gegevens over de opbrengsten van de bouwleges uit BWT4All niet meer betrouwbaar en sluiten niet aan bij de opbrengsten zoals geregistreerd in Gouw en OneWorld. De rekenkamer vindt dit geen wenselijke situatie. Via BWT4All wordt wel managementinformatie gegenereerd op basis waarvan het bouwvergunningenproces wordt beheerst. De informatie wat betreft de opbrengsten van de bouwvergunningen is daarbij niet betrouwbaar.

Volgens de gemeente Zaanstad is deze ongewenste situatie is volgens de gemeente Zaanstad met ingang van 2007 ondervangen, middels het zogenaamde legesmodel. Hierbij vindt namelijk maandelijks afstemmingsoverleg plaats met de betrokken afdelingen en sectoren. Waarbij de geldstromen en bouwprojecten worden besproken.

De rekenkamer heeft met een steekproef bij 14 verleende bouwvergunningen gecontroleerd of het opgelegde legesbedrag in BWT4All aansloten bij het gefactureerde legesbedrag in Gouw (zie bijlage 14). Bij alle verleende vergunningen uit de steekproef blijkt dat de gegevens uit Gouw en BWT4All op elkaar aansluiten. Wel moet worden opgemerkt dat in deze steekproef, maar één dossier aanwezig was waarbij de leges zijn verminderd als gevolg van een bezwaarprocedure. De vermindering als gevolg van de bezwaarprocedure is wel verwerkt in BWT4All.

4.1.4 Urenregistratie

Het registreren van uren door medewerkers is belangrijke informatie voor sturing en controle op de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces. Op die manier kan worden beoordeeld aan welke onderdelen van het proces de medewerkers de meeste tijd kwijt zijn. Op basis daarvan kan eventueel bijgestuurd worden.

In Zaanstad moeten de medewerkers tijdschrijven. Volgens de gemeente Zaanstad gebeurt dit nu nog onvoldoende zorgvuldig. De uren worden geregistreerd in OneWorld. De geschreven uren zijn leidend voor de kosten die worden toegekend aan het bouwvergunningenproces, hierbij wordt gebruik gemaakt van standaard uurtarieven.

De rekenkamer constateert dat er onvoldoende gestuurd wordt op het registreren van uren. Hierdoor is onvoldoende duidelijk of de doorbelaste kosten wel correct zijn. De geschreven uren worden niet gebruikt als informatie om het bouwvergunningenproces bij te sturen. Er wordt ook geen gebruik gemaakt van normtijden bij het bouwvergunningenproces.

4.2 Productiviteit

Het aantal verleende vergunningen geeft een beeld van de doelmatigheid door de 'productiviteit' van de gemeente aan te geven³¹. In deze paragraaf vergelijkt de rekenkamer dan ook het aantal verleende bouwvergunningen in de gemeente Zaanstad tussen de jaren 2003

tot en met 2006. Om de omvang en de intensiteit van het pakket aan taken voor Zaanstad te kunnen bepalen heeft de rekenkamer gekeken naar de samenstelling van de verleende vergunningen naar type, het aantal verleende vergunningen per fte en de omvang van de bouwsom (absoluut en gerelateerd aan het aantal vergunningen) en deze vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen. De rekenkamer gaat hier uit van de belangrijkste bouwvergunningen, dat wil zeggen lichte bouwvergunningen, reguliere bouwvergunningen, gefaseerde bouwvergunningen en de vrijstellingsprocedures.

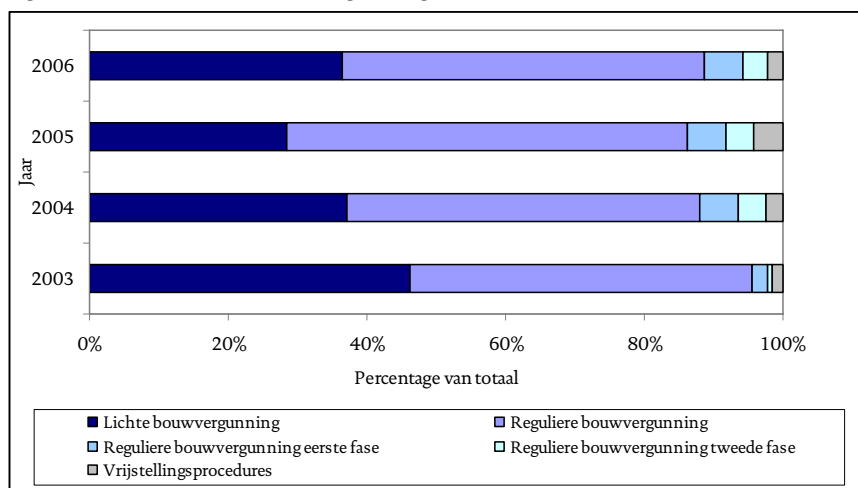
4.2.1 Aantal bouwvergunningen naar type bouwvergunning

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de aantallen verleende bouwvergunningen van de gemeente Zaanstad in 2003 tot en met 2006. In de figuur is de verhouding tussen de typen bouwvergunningen weergegeven.

Tabel 4.1 - Aantal verleende bouwvergunningen in 2003 - 2006

Vergunning	2003	2004	2005	2006
Lichte bouwvergunning	508	402	281	347
Reguliere bouwvergunning	545	551	569	497
Reguliere bouwvergunning eerste fase	24	59	54	52
Reguliere bouwvergunning tweede fase	7	43	40	34
Vrijstellingsprocedures zonder bouwvergunningaanvraag	17	27	41	22
Totaal verleende bouwvergunningen	1101	1082	985	952

Figuur 4.2 - Verleende bouwvergunningen in Zaanstad 2003 - 2006

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat:

- het totaal aantal verleende vergunningen vanaf 2003 met 150 afneemt;
- het aantal verleende reguliere bouwvergunningen blijft voor de jaren 2003, 2004, 2005 en 2006 nagenoeg gelijk;
- het aantal lichte bouwvergunningen in 2005 en 2006 aanzienlijk minder is dan in 2003 en 2004³²;
- het aantal gefaseerde aanvragen vanaf 2004 toeneemt;

- het aantal vrijstellingsprocedures in 2005 hoog is.

Tabel 4.2 geeft het aantal verleende vergunningen in Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen weer en de verhouding tussen de type vergunningen die in 2005 zijn verleend.

Tabel 4.2 - Verleende bouwvergunningen naar type in 2005

	Verleende bouwvergunningen	Lichte bouwvergunningen	Reguliere bouwvergunningen	Gefaseerde bouwvergunningen	Vrijstellingsprocedures
Zaanstad	985	29%	58%	9%	4%
Gemiddelde Stadsdelen	185	22%	72%	6%	1%
Bos en Lommer	97	36%	64%	0%	0%
Geuzenveld- Slotermeer	87	21%	79%	0%	0%
Oud-West	476	21%	78%	0%	0%
Slotervaart	117	21%	69%	9%	0%
Zeeburg	163	12%	83%	1%	4%
ZuiderAmstel	216	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Zuidoost	134	31%	43%	26%	0%

Uit bovenstaande tabel blijkt in vergelijking met de Amsterdamse stadsdelen dat het percentage lichte bouwvergunningen in Zaanstad aan de hoge kant is, terwijl het percentage reguliere vergunningen aan de lage kant is. In Zaanstad worden relatief veel gefaseerde vergunningen en vergunningen op grond van vrijstellingsprocedures worden afgegeven.

4.2.2 Aantal vergunningen per fte

Het aantal vergunningen dat per fte wordt verstrekt is een maatstaf voor de doelmatigheid. Indien er relatief veel vergunningen per fte worden verstrekt, kan verondersteld worden dat een organisatie doelmatiger is dan een organisatie waar het tegenovergestelde het geval is. De veronderstelling is dan namelijk dat er meer werk wordt verricht door minder mensen. Bij bouwvergunningen moet wel rekening worden gehouden met het soort werk dat moet worden verricht. Sommige gemeenten hebben complexere vergunningen te beoordelen dan andere gemeenten. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er veel nieuwbouwprojecten zijn, terwijl er in een andere gemeenten voornamelijk sprake is van aan- en uitbouwen aan woningen.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van het aantal verleende bouwvergunningen per fte in 2003, 2004, 2005 en 2006 in de gemeente Zaanstad.

Tabel 4.3 - Aantal verleende bouwvergunningen per fte

	2003	2004	2005	2006
Aantal fte ³³	41,6	47,5	41,9	41,4
Aantal verleende bouwvergunningen per fte	26	23	24	23

Het aantal verleende bouwvergunningen per fte verschilt in de gemeente Zaanstad tussen de jaren 2003 - 2006 niet veel. In 2003 is dit met 26 het hoogste. In 2004 en 2005 is dit 23 vergunningen per fte en in 2005 24.

Om te kunnen zien of in Zaanstad nu veel of weinig vergunningen per fte verleend wordt Zaanstad in onderstaande tabel vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen. In de vergelijking gaat het om het jaar 2005.

Tabel 4.4 - Vergelijking aantal verleende bouwvergunningen per fte in 2005

	Aantal bouwvergunningen per fte
Zaanstad	24
Gemiddelde stadsdelen	23 ³⁴
Bos en Lommer	14
Geuzenveld-Slotermeer	19
Oud-West	43
Slotervaart	22
Zeeburg	33
ZuiderAmstel	50
Zuidoost	15

Het aantal verleende vergunningen per fte in Zaanstad is in 2005 iets hoger (1 vergunning per fte) dan het gemiddelde van de stadsdelen.

De rekenkamercommissie van de gemeente Apeldoorn heeft in maart 2006 een rapport uitgebracht over de bouwleges. Hieruit blijkt dat het aantal fte in de gemeente Apeldoorn dat zich bezig houdt met het verlenen van bouwvergunningen 34,1 is en dat het aantal verleende vergunningen ongeveer 1.000 is. Dat betekent dat het aantal verleende bouwvergunningen per fte 29 is. Dit is vergelijkbaar met het aantal verleende bouwvergunningen per fte in de gemeente Zaanstad.

4.2.3 Verleende bouwvergunningen naar bouwsom

Om een nog scherper beeld te geven of het aantal vergunningen in Zaanstad nu veel of weinig is kijken we naar de bouwsom³⁵ van de verleende vergunningen en de gemiddelde bouwsom per vergunning. De hoogte van de gemiddelde bouwsom per vergunning laat namelijk zien of er sprake is van relatief veel grotere of kleinere projecten waarvoor bouwvergunningen worden aangevraagd. Grotere projecten zijn vaak ingewikkelder en dan kan verwacht worden dat er minder bouwvergunningen worden afgegeven³⁶. De rekenkamer gaat voor een groot bouwproject uit van een bouwsom per vergunning van meer dan € 500.000.

Tabel 4.5 – Verleende bouwvergunningen naar bouwsom; totale bouwsom en bouwsom per vergunning in 2005

	Bouwsom < € 50.000	Bouwsom €50.000 - €500.000	Bouwsom > €500.000		Totale bouwsom (x €1.000)	Aantal vergunningen	Bouwsom per vergunning (x €1.000)
Zaanstad	n.b.	n.b.	n.b.	100%	545.223 ³⁷	985	554
Totaal stadsdelen	76%	17%	6%	100%	597.259	814 ³⁸	734
Bos en Lommer	73%	18%	8%	100%	81.011	97	835
Geuzenveld-Slotermeer	85%	10%	5%	100%	19.990	87	230
Oud-West	74%	23%	4%	100%	n.b.	476	n.b.
Slotervaart	63%	21%	16%	100%	218.380	117	1.866
Zeeburg	82%	14%	4%	100%	74.232	163	455
ZuiderAmstel	76%	23%	2%	100%	37.232	216	172
Zuidoost	74%	11%	15%	100%	163.777	134	1.222

Uit het overzicht blijkt dat in 2005 in de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West, Zeeburg en ZuiderAmstel weinig vergunningen zijn verleend voor grotere bouwprojecten. Slechts 5% of minder van de vergunningen is afgegeven voor een bouwsom van mer dan € 500.000. In deze stadsdelen is de bouwsom per vergunning ook lager dan in Zaanstad. In Oud-West en ZuiderAmstel worden naar verhouding met Zaanstad wel veel vergunningen afgegeven. In Geuzenveld-Slotermeer en Zeeburg is dit verschil met Zaanstad minder groot. Aan de andere kant zijn er stadsdelen met relatief veel grote bouwprojecten in 2005, zoals Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost. De gemiddelde bouwsom per vergunning is bij deze stadsdelen zelfs hoger dan het totaal van de stadsdelen. Ook is de bouwsom per vergunning aanzienlijk hoger dan in Zaanstad. In Bos en Lommer, Slotervaart en Zuidoost worden naar verhouding echter minder vergunningen afgegeven dan in Zaanstad.

De bouwsom per vergunning is in Zaanstad (€ 554.000) lager dan in de Amsterdamse stadsdelen (€ 734.000), het aantal verleende vergunningen is in Zaanstad echter hoger dan in de Amsterdamse stadsdelen (zie tabel 4.5). Vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen is het aantal te verlenen vergunningen in Zaanstad dus relatief groot. Uit de analyse uit de voorgaande alinea blijkt dat de verleende vergunningen in Zaanstad gespreid zijn over kleinere en grotere bouwprojecten, met een lichte oververtegenwoordiging van de minder grote projecten.

De bouwsom per vergunning is in Zaanstad lager dan die van de Amsterdamse stadsdelen. Uit de vorige paragraaf is gebleken dat het aantal verleende vergunningen per fte niet veel hoger is dan het gemiddelde van de stadsdelen. Gezien de lagere bouwsom per vergunning had verwacht mogen worden dat het aantal verleende vergunningen per fte hoger is dan het gemiddelde van de stadsdelen. Dit is nauwelijks het geval. Dit betekent dat er indicaties zijn dat de productiviteit in Zaanstad op een lager niveau ligt dan die in de Amsterdamse stadsdelen.

4.3 Kosten

In deze paragraaf bekijkt de rekenkamer de kosten die verbonden zijn aan het verlenen van bouwvergunningen. Eerst geeft de rekenkamer achtergrondinformatie over de toerekening van kosten aan het verlenen van bouwvergunningen. Daarna wordt een overzicht gegeven van de kosten van het verlenen van bouwvergunningen. Vervolgens worden de kosten gerelateerd aan een aantal kenmerken behorend bij het proces van verlenen van bouwvergunningen. Hiermee plaatst de rekenkamer de kosten in een vergelijkend perspectief.

4.3.1 Toerekening van kosten

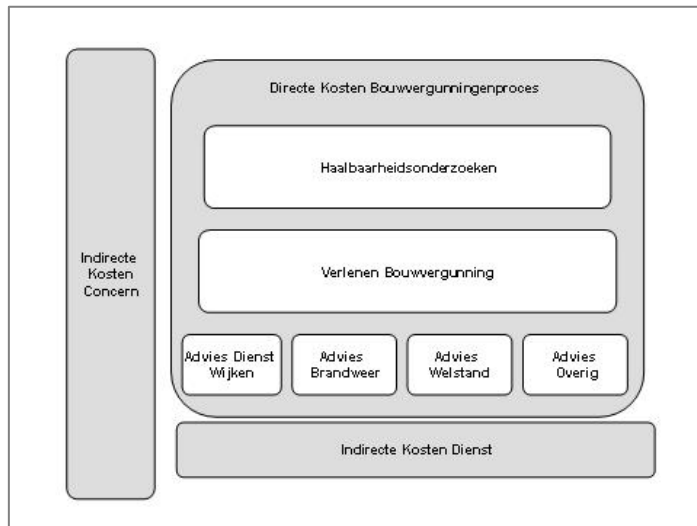
De rekenkamer gaat bij het bepalen van de doelmatigheid uit van de kosten die kunnen en mogen worden toegerekend aan het product c.q. de dienstverlening bouwvergunningverlening. Eenduidigheid over welke kosten nu wel of niet mogen worden toegerekend aan het verlenen van bouwvergunningen is er op grond van de huidige wet- en regelgeving niet. In verschillende onderzoeken wordt hierover uitgebreid gerapporteerd³⁹. In dit onderzoek gaat de rekenkamer daar verder niet op in.

In bijlage 16 is opgenomen van welke kostenposten van het bouwvergunningenproces de rekenkamer is uitgegaan. Hieronder is de hoofdlijn hiervan weergegeven:

- *Directe kosten*: kosten die direct samenhangen met de door de gemeente verrichtte dienstverlening, zoals de beoordeling van de bouwaanvraag en het afgeven van de beschikking.
- *Indirecte kosten*: kosten die niet direct samenhangen met de dienstverlening. Onderscheid wordt daarbij gemaakt in indirecte kosten die wel in enig verband staan met de dienstverlening en indirecte kosten die geen verband hebben met de specifieke dienstverlening. Alleen de kosten die in enig verband staan worden toegerekend, zoals de kosten van huisvesting en informatiseringskosten. De kosten van beleidsvoorbereiding en de kosten van inspraak, bezwaar- en beroepsprocedures mogen niet doorberekend worden in de tarieven (deze kosten moeten worden gedekt uit de algemene middelen).

In onderstaande figuur is bovenstaande schematisch weergegeven voor de gemeente Zaanstad.

Figuur 4.2 - Toe te rekenen kosten bouwleges

De gemeente Zaanstad heeft zelf ook uitgangspunten vastgesteld voor de toe te rekenen kosten aan de tarieven en de wijze waarop dat gebeurt. Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in de verordening financieel beheer en de nota kostentoe rekening tarieven.

Hieronder is een passage opgenomen uit de verordening financieel beheer van de gemeente Zaanstad over de grondslagen voor kostentoe rekening tarieven.

Verordening Financieel Beheer - Artikel 12, Grondslagen kostentoe rekening

1. Voor het bepalen van de kostprijs van producten en diensten van de gemeente Zaanstad wordt een systeem van integrale kostentoe rekening gehanteerd, met als uitgangspunt dat tarieven kostendekkend en marktconform dienen te zijn. Bij de kostentoe rekening worden naast de directe kosten alleen de indirecte kosten betrokken, die rechtstreeks samenhangen met de door de gemeente Zaanstad verleende diensten.
2. Het college stelt regels en richtlijnen op voor de kostentoe rekening ter bepaling van de tarieven van lokale belastingen en heffingen. Deze regels en richtlijnen worden elke vier jaar geactualiseerd en de raad ter vaststelling aangeboden.
3. Bij de kostprijsbepaling worden betrokken: dotaties en onttrekkingen aan bestemmings- en egalisereserves, kapitaallasten van vaste activa en voor lozingsrecht en afvalstoffenheffing de compensabele btw.
4. De omslagrente voor de bepaling van de rentelasten wordt jaarlijks bij de programmabegroting vastgesteld.

Als uitwerking van lid 2 van artikel 12 uit de verordening financieel beheer heeft de gemeenteraad de nota kostentoe rekening tarieven vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de kostentoe rekening aan de tarieven vastgelegd. In de gemeente Zaanstad wordt hierbij het uitgangspunt van integrale kostentoe rekening gehanteerd. Dat wil zeggen dat zoveel mogelijk kosten, zowel de directe als de indirecte (facilitaire concernoverhead en dienstoverhead) worden toegerekend aan een individueel product⁴⁰.

Doorberekening overhead

De gemeente Zaanstad belast uitsluitend de facilitaire overheadkosten van de gemeente als geheel door naar de diensten. Deze doorbelasting gebeurt met vier basispakketten (huisvesting & interne dienstverlening, informatiebeheer concernapplicaties, ICT en informatieverzorging). De kosten worden doorbelast aan de diensten via diverse verdeelsleutels. Er worden geen bestuurskosten en kosten van de concernstaf doorbelast. De kosten voor de dienstoverhead worden door de dienst via voorcalculatorisch berekende uurtarieven en werkelijk tijdsbesteding toegerekend aan de producten.

4.3.2 Totale kosten

Bij de gemeente Zaanstad is een onderscheid in directe en indirecte kosten bij het bouwvergunningenproces niet makkelijk te maken. Zoals hierboven is aangegeven worden de indirecte kosten doorberekend aan de hand van verdeelsleutels (percentages). Het is niet duidelijk waarom deze percentages op deze hoogte zijn vastgesteld. Daarnaast is niet duidelijk welke kosten worden toegekend aan het bouwvergunningenproces. De rekenkamer geeft hier een overzicht van de totale kosten, zoals dit afkomstig is uit het financiële systeem, OneWorld, van de gemeente Zaanstad. Voor het jaar 2005 heeft de rekenkamer een schatting gemaakt van de indirecte kosten. Dit betreft alleen de indirecte kosten van de concernoverhead, de indirecte kosten van de dienstoverhead zijn hier buiten beschouwing gelaten. De rekenkamer heeft voor deze schatting gebruik gemaakt van de gegevens uit de beheersbegroting 2005. Een overzicht van de berekening is opgenomen in bijlage 17.

Tabel 4.6 - Totale kosten 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
	realisatie	realisatie	realisatie	realisatie	raming
	(x €1.000)	(x €1.000)	(x €1.000)	(x €1.000)	(x €1.000)
Directe Kosten			€ 4.003		
Indirecte Kosten			€ 797		
Totale Kosten	€3.994	€4.825	€4.800	€4.816	€4.714

De totale kosten van het bouwvergunningenproces in Zaanstad is in de jaren 2004, 2005, 2006 en 2007 redelijk constant. In 2003 waren de kosten aanmerkelijk lager. De indirecte kosten waren in 2005 17% van de totale kosten.

4.3.3 Kosten in perspectief

Om de kosten van de gemeente Zaanstad te kunnen vergelijken met de kosten van de Amsterdamse stadsdelen zijn de kosten gerelateerd aan het aantal fte en aantal verstrekte vergunningen. Dit is in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 4.7 - Totale kosten per fte en per vergunning 2003 – 2006

	2003	2004	2005	2006
	realisatie	realisatie	realisatie	realisatie
Totale kosten per fte	€ 96.006	€ 101.571	€ 114.537	€ 116.734
Totale kosten per vergunning	€ 3.627	€ 4.459	€ 4.872	€ 5.076

Uit de tabel blijkt dat de totale kosten per fte in de loop der jaren toeneemt. Ook is een stijging zichtbaar in de totale kosten per vergunning. Deze stijging kan niet verklaard worden door de hoogte van de totale kosten, want zoals uit paragraaf 4.4.2 blijkt zijn de totale kosten redelijk constant. Om een oordeel te kunnen geven of deze kosten nu hoog of laag zijn vergelijken we de totale kosten per fte en de totale kosten per vergunning in 2005 met de Amsterdamse stadsdelen⁴¹.

Tabel 4.8 - Vergelijking totale kosten per fte en per vergunning in 2005

	Kosten per fte (x €1.000)	Kosten per vergunning (x €1.000)
Zaanstad	115	4,9
Gemiddelde stadsdelen	144	6,5
Bos en Lommer	110	7,8
Geuzenveld-Slotermeer	131	6,9
Slotervaart	183	8,4
Zeeburg	175	5,4
ZuiderAmstel	153	3,0
Zuidoost	113	7,6

De kosten per fte in de gemeente Zaanstad is in 2005 lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Tevens zijn de kosten per vergunning lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Als we kijken naar de kosten per vergunning in relatie tot de bouwsom per vergunning dan zien we dat de lagere kosten per vergunning kunnen worden verklaard doordat er in Zaanstad relatief meer kleinere bouwprojecten worden uitgevoerd dan in de Amsterdamse stadsdelen.

De constatering dat de gemeente Zaanstad lage kosten heeft lijkt in tegenstelling met de constatering uit de voorgaande paragraaf dat de productiviteit in Zaanstad laag is. Hiervoor zijn twee verklaringen. De eerste is dat de doorberekening van de kosten in de gemeente Zaanstad niet transparant is (zie paragraaf 4.3.2.). Hierdoor kan de rekenkamer niet met zekerheid zeggen dat alle kosten van het bouwvergunningproces zijn meegenomen. Daarnaast ligt een mogelijke verklaring in het aantal ingehuurde fte. De kosten voor inhuur heeft de rekenkamer omgerekend naar aantal ft. Hieruit blijkt dat het aantal ingehuurde fte in de stadsdelen relatief hoger is dan in Zaanstad. Doordat inhuur meestal relatief hogere kosten met zich meebrengt dan werken met eigen personeel worden de kosten van de stadsdelen (relatief) hoger ten opzichte van Zaanstad.

4.4 Dienstverlening

Om de doelmatigheid van de vergunningverlening te kunnen bepalen is ook de dienstverlening van belang. De gedachte is dat een hogere kwaliteit leidt tot hogere kosten voor de verlening van bouwvergunningen. Een hogere kwaliteit kan een verklaring zijn voor een lagere doelmatigheid. In deze paragraaf bekijkt de rekenkamer de dienstverlening van de gemeente Zaanstad aan de hand van de tijden waarop de aanvrager bij de gemeente terecht kan, de dienstverlening via internet, de mogelijkheid haalbaarheidsonderzoeken te laten doen, de

doorlooptijd van het proces van vergunningverlening en het aantal bezwaarschriften dat de gemeente ontvangt.

4.4.1 Openingstijden

De kwaliteit van de dienstverlening wordt onder meer bepaald door openingstijden van de gemeente. De rekenkamer heeft hierbij gekeken naar de openingstijden van de front office. Hiermee wordt de balie van de gemeente bedoeld waar de aanvrager terecht kan voor de bouwvergunningaanvraag. Het gaat hier vaak om de kleinere bouwvergunningaanvragen voor de grotere bouwvergunningaanvragen is meestal een intensiever begeleidingstraject vanuit de gemeente opgezet. In de gemeente Zaanstad kan de aanvrager vijf dagen per week terecht bij de front office. Op maandag, dinsdag en woensdag kan de aanvrager van 8.30u tot 16.00u terecht. Op donderdag is er een avondopenstelling (tot 19.00u) en op vrijdag kan de aanvrager alleen 's ochtends tot 12.00u terecht. Telefonisch kan de aanvrager 24 uur per dag contact opnemen met de gemeente. In Zaanstad zijn de openingstijden (zowel in 2005 als in 2006 36, 5 uur per week) van de front office ruimer dan de gemiddelde openingstijden bij de stadsdelen (in 2005 12,5 uur per week, in 2006 26,6 uur per week). Alleen de stadsdelen Oud-West en Geuzenveld-Slotermeer hebben ruimere openingstijden dan Zaanstad. Stadsdeel Oud-West is zelfs iedere avond geopend, Zaanstad is maar één avond per week geopend.

4.4.2 Internet

De website van de gemeente Zaanstad geeft algemene informatie over de soorten bouwvergunningen en vrijstellingsprocedures. Via de website kan de aanvrager voor een voor een lichte bouwvergunning formulieren downloaden waarmee de vergunning kan worden aangevraagd. Voor de overige vergunningen wordt dit niet via internet aangeboden. Ook geeft de website informatie over het laten uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. De bouwvergunning kan niet via internet worden ingediend. De dienstverlening via internet is in Zaanstad niet afwijkend van de Amsterdamse stadsdelen. Alleen in stadsdeel Slotervaart is het mogelijk om via internet een bouwvergunning in te dienen.

4.4.3 Haalbaarheidsonderzoek

De aanvrager kan met het haalbaarheidsonderzoek inzicht krijgen in de haalbaarheid van de bouwvergunning. Met een haalbaarheidsonderzoek krijgt de aanvrager duidelijkheid over de bouwvergunning die moet worden aangevraagd, de gegevens die bij de aanvraag voor een bouwvergunning ontbreken, de elementen van het bouwwerk die gewijzigd moeten worden om te voldoen aan wet- en regelgeving en of het te verwachten is dat de bouwvergunning wordt afgegeven. Het aanbieden van een haalbaarheidsonderzoek is dienstverlenend naar de aanvrager en kan ervoor zorgen dat het proces van de definitieve aanvraag sneller verloopt, omdat de aanvrager dan meteen in staat is de juiste gegevens aan te leveren.

In Zaanstad bestaat de mogelijkheid om vóór de definitieve vergunningaanvraag een haalbaarheidsonderzoek te laten doen. De gemeente Zaanstad beoogt hiermee om in een vroeg stadium de aanvrager een indicatie te kunnen geven of voor het bouwwerk een bouwvergunning kan worden verleend. Hiervoor worden geen leges in rekening gebracht en het haalbaarheidsonderzoek is bedoeld als kwaliteitsverhogende en klantvriendelijke dienst vanuit de gemeente. Een haalbaarheidsonderzoek doorloopt vrijwel dezelfde stappen als een bouwvergunning⁴². Uitzonderingen hierop vormen de ontvankelijkheidstoets, het ontbreken

van een technische toets bij kleinere bouwprojecten en de adviezen worden opgesteld in de vorm van quick scans zonder juridische basis.

Bij de Amsterdamse stadsdelen hebben zeven stadsdelen een bepaling opgenomen voor het beoordelen van schetsontwerpen. Bij al deze stadsdelen wordt voor de beoordeling van de schetsontwerpen een vergoeding gevraagd van de aanvrager. De systematiek van het beoordelen van schetsontwerpen bij de stadsdelen is zo anders, dat geen goede vergelijking mogelijk is met het haalbaarheidsonderzoek van de gemeente Zaanstad.

In de volgende tabel is een overzicht gegeven van het aantal haalbaarheidsonderzoeken in de gemeente Zaanstad in 2003 tot en met 2006. De haalbaarheidsonderzoeken bestaan vanaf 2005. Voor 2005 werd onderscheid gemaakt in een verzoek om informatie over een planologische vraag en een bouwinitiatief. Vanaf 2005 is dit geïntegreerd in het haalbaarheidsonderzoek.

Tabel 4.9 - Haalbaarheidsonderzoeken 2003 - 2006

	2003	2004	2005	2006
Planologische vraag	515	681	410	78
Bouwinitiatief	71	74	136	75
Haalbaarheidsonderzoeken			10	399
Totaal	586	755	556	552

De aangevraagde haalbaarheidsonderzoeken leiden lang niet allemaal tot een daadwerkelijke aanvraag voor een bouwvergunning. Daarnaast wordt niet voor iedere aanvraag voor een bouwvergunning eerst een verzoek voor een haalbaarheidsonderzoek gedaan. Toch kan gezegd worden dat voor elke 2 verleende vergunningen minstens 1 haalbaarheidsonderzoek wordt gedaan. Het beoordelen van de verzoeken voor een haalbaarheidsonderzoek kost personele inzet. De gemeente Zaanstad heeft geen zicht op de kosten van het beoordelen van de haalbaarheidsonderzoeken, op het aantal haalbaarheidsonderzoeken dat leidt tot een bouwvergunningaanvraag, op de tijdswinst die het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken oplevert voor de gemeente Zaanstad of op de wijze waarop de mogelijkheid van het indienen van de haalbaarheidsonderzoeken wordt gewaardeerd door de aanvrager van de bouwvergunning. Aangezien er relatief veel haalbaarheidsonderzoeken worden aangevraagd en deze het gehele bouwvergunningenproces doorlopen heeft dit gevolgen voor de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces. De rekenkamer vindt het van belang dat hierin meer inzicht komt.

4.4.4 Doorlooptijden

Bij de verlening van bouwvergunningen is de gemeente gehouden aan wettelijke termijnen waarbinnen de vergunning moet zijn verleend. Wanneer de gemeente zich hier niet aan houdt dan worden de vergunningen van rechtswege verleend. Bij een lichte bouwvergunning moet de gemeente binnen zes weken reageren op de aanvraag. Voor een reguliere bouwvergunning is dit binnen twaalf weken. De termijn kan zowel bij de lichte bouwvergunning als de reguliere bouwvergunning eenmalig met zes weken worden verlengd. Voor zowel de eerste als de

tweede fase bouwvergunning geldt dat de behandeltermijn zes weken is, deze kunnen beide met maximaal zes weken worden verlengd.

Het percentage van de bouwvergunningaanvragen dat van rechtswege wordt verleend is een indicatie van de kwaliteit van het toetsingsproces. Een hoog percentage kan duiden op een inefficiënt proces, gebrekkige samenwerking en onvoldoende informatiedeling tussen gemeentelijke afdelingen. Daarnaast betekent een hoog percentage van rechtswege verleende vergunningen dat de gemeente de kwaliteit van de bouwwerken niet kan bewaken. Maar ook dat de burger vaak onnodig lang moet wachten op een bouwvergunning, die de gemeente ook binnen de wettelijke termijn had kunnen verstrekken⁴³. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het aantal van rechtswege verleende vergunningen in de gemeente Zaanstad in 2003 tot en met 2006⁴⁴.

Tabel 4.10 - Aantal van rechtswege verleende vergunningen 2003 - 2006

	2003	2004	2005	2006
Van rechtswege verleende vergunningen	22	30	3	1

Hieruit blijkt dat het aantal van rechtswege verleende vergunningen in de loop der jaren afneemt. Dit duidt erop dat de gemeente Zaanstad meer greep krijgt op het verlenen van de bouwvergunning binnen de wettelijke termijnen.

Naast het aantal van rechtswege verleende vergunningen zijn ook de doorlooptijden van belang voor de kwaliteit van de dienstverlening. Indien er bij een aanvraag om een bouwvergunning een vrijstellingsprocedure moet worden doorlopen, dan zijn namelijk de wettelijke termijnen niet van toepassing. Veel vrijstellingsprocedures duidt vaak op verouderde bestemmingsplannen. Voor de aanvrager van de vergunning betekenen vrijstellingsprocedures hogere lasten en langere wachttijden⁴⁵.

De rekenkamer heeft de gemeente Zaanstad gevraagd naar de doorlooptijden van de vergunningen. Het bleek dat de gemeente hier weinig tot geen zicht op heeft. Ook de acht Amsterdamse stadsdelen hadden moeite met het aanleveren van gegevens over de doorlooptijden van de bouwvergunningen. De rekenkamer heeft geen vergelijking kunnen maken van de doorlooptijden tussen Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen.

In zowel het rapport van de VROM-Inspectie als de operational audit van KPMG staat dat de termijn bewaking aandacht behoeft. Uit het dalende aantal van rechtswege verleende vergunningen blijkt dat de gemeente Zaanstad hier aandacht voor heeft. De gemeente Zaanstad heeft wat betreft de doorlooptijden van het bouwvergunningproces voor de kwaliteit van de dienstverlening nog onvoldoende in beeld.

4.4.5 Geweigerde bouwvergunningen

Een hoog percentage niet in behandeling genomen of geweigerde beschikkingen duidt op een niet optimaal bouwvergunningproces. Niet in behandeling genomen aanvragen en weigeringsbeschikkingen kosten namelijk tijd en geld, zowel voor de gemeente als voor de

aanvrager. Bovendien worden minder bouwvergunningen verleend dat mogelijk was geweest bij een optimaal proces⁴⁶.

In tabel 4.11 is een overzicht opgenomen van het aantal geweigerde bouwvergunningen in 2003 tot en met 2006.

Tabel 4.11 - Geweigerde vergunningen 2003-2006

	2003	2004	2005	2006
Lichte bouwvergunningen	63	48	83	58
Reguliere bouwvergunningen	34	56	85	63
Gefaseerde bouwvergunningen	2	14	14	18
Vrijstellingsprocedures/bestemmingsplannen		1	4	10
Totaal	99	119	186	149

Het aantal geweigerde vergunningen in de gemeente Zaanstad ligt tussen 2003 en 2006 tussen de 99 en 186. Zoals in paragraaf 4.3.3 aan bod is gekomen biedt de gemeente Zaanstad de aanvrager de mogelijkheid een haalbaarheidsonderzoek in te dienen. Dit is een goede methode om het aantal te weigeren bouwvergunningaanvragen te verminderen. Echter gezien het aantal haalbaarheidsonderzoeken dat de gemeente Zaanstad uitvoert en het aantal vergunningen dat alsnog geweigerd wordt blijkt hieruit niet dat het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken leidt tot minder geweigerde vergunningen.

4.4.6 Bezwaarschriften

Het aantal bezwaarschriften geeft mogelijk een indicatie van de zorgvuldigheid waarmee de vergunningen worden verstrekt. Met name de bezwaarschriften die worden gehonoreerd zijn daarvoor relevant. Deze laten immers zien of bij de verlening van de bouwvergunningen fouten zijn gemaakt. Tabel 4.11 geeft een overzicht van het aantal bezwaarschriften en het aantal gegrond verklaarde bezwaren in 2003 tot en met 2006. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de bezwaren die gemaakt worden over de gefactureerde leges en de bezwaren die worden gemaakt over de inhoudelijke beoordeling van de bouwvergunning. Per verleende bouwvergunning kunnen meerdere bezwaren worden ingediend. In de jaren 2003 en 2004 werd voor de registratie van de leges een ander systeem gebruikt. Hierdoor is het niet meer mogelijk aan te geven hoeveel legesbezwaren in 2003 en 2004 zijn ingediend.

Tabel 4.12 - Aantal bezwaarschriften op bouwvergunningen in 2003 - 2006

	2003	2004	2005	2006
Aantal legesbezwaren	n.b.	n.b.	233	134
Aantal overige bezwaren	222	163	251	238
Totaal bezwaren	n.b.	n.b.	482	372
Aantal gegrond verklaarde legesbezwaren	n.b.	n.b.	125	75
Aantal gegrond verklaarde overige bezwaren	24	18	15	10
Totaal gegrond verklaarde bezwaarschriften	n.b.	n.b.	140	85

Op basis van bovenstaande tabel constateert de rekenkamer het volgende:

- In 2005 zijn er maar liefst 99 meer legesbezwaren ingediend dan in 2006. Het aantal gegrond verklaarde legesbezwaren laat een daling zien van 50 bezwaren.
- Het aantal overige bezwaren blijft in de jaren 2003, 2005 en 2006 nagenoeg gelijk., tussen de 222 en 251. In 2004 is het aantal overige bezwaren lager dan in de andere jaren, namelijk 163.
- Het aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften overige bezwaren daalt tussen 2003 en 2006, van 24 in 2003 naar 10 in 2006.
- In 2005 is het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften 29% van het totaal aantal bezwaren. In 2006 is dit verminderd tot 23%.

Met ingang van 1 januari 2005 is de nieuwe berekeningsmethode voor de bouwleges in werking getreden. Dit kan verklaren waarom er in 2005 meer bezwaren op de leges zijn ingediend dan in 2006. Bij het invoeren van de nieuwe berekeningsmethode is echter juist aangegeven dat dit zou leiden tot minder bezwaarschriften over de hoogte van de bouwleges. De rekenkamer heeft echter onvoldoende informatie ontvangen om hier een oordeel over te kunnen geven.

Tabel 4.13 geeft een vergelijking van het aantal bezwaarschriften, het aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften en het aantal bezwaarschriften per verleende vergunningen tussen de gemeente Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen.

Tabel 4.13 - Vergelijking aantal bezwaarschriften op bouwvergunningen 2005

	Aantal bezwaarschriften	Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	Bezwaarschriften per verleende bouwvergunning
Zaanstad	482	140	49%
Gemiddelde stadsdelen	15	1	10%
Bos en Lommer	11	0	11%
Geuzenveld-Slotermeer	1	0	1%
Slotervaart	17	2	15%
Zeeburg	16	0	10%
ZuiderAmstel	31	2	14%
Zuidoost	n.b.	n.b.	n.b.

Opvallend in deze tabel zijn de grote verschillen tussen de gemeente Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen. Het hoge aantal bezwaren per verleende vergunning in de gemeente Zaanstad valt op, dit is maar liefst 49%. Het gemiddelde van de stadsdelen is 10%. De rekenkamer heeft geen verklaring kunnen vinden voor de grote verschillen tussen Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen.

4.5 Conclusie doelmatigheid

De doelmatigheid in de gemeente Zaanstad is op een aantal punten niet voldoende.

Uit de kwantitatieve indicatoren voor doelmatigheid blijkt dat de doelmatigheid in de gemeente Zaanstad als redelijk kan worden beoordeeld.

De kosten van het bouwvergunningenproces in de gemeente Zaanstad zijn lager dan het gemiddelde van de stadsdelen. Plaatsen we deze kosten in verhouding tot soorten bouwprojecten in de gemeente Zaanstad dan blijkt dat lagere kosten ook te verwachten zijn. Dit betekent dat de gemeente Zaanstad in relatie tot de kosten voldoende doelmatig is. De rekenkamer constateert wel dat niet alle overheadkosten in Zaanstad volledig worden toegerekend aan de producten, zodat sprake is van een zekere onderschatting van de totale kosten. Bovendien is de toerekening van de indirecte kosten niet erg transparant, waardoor onduidelijk is of zij in het geval van de bouwvergunningen op een adequate wijze zijn toegerekend.

De productiviteit ligt in de gemeente Zaanstad lager dan bij de Amsterdamse stadsdelen. Het aantal verleende bouwvergunningen per fte ligt in Zaanstad rond het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen. Omdat in Zaanstad de gemiddelde bouwsom per vergunning lager is dan die van de stadsdelen had een hogere productiviteit verwacht mogen worden. Dat betekent dat de gemeente Zaanstad wat betreft de productiviteit onvoldoende doelmatig is.

Een verklaring voor de mate van doelmatigheid kan gevonden worden in de kwaliteit van de dienstverlening. De dienstverlening is in de gemeente Zaanstad wat betreft de openingstijden en het aanbieden van informatie via internet standaard te noemen. Op de doorlooptijden van de vergunning is geen zicht, dus aan de hand daarvan kan de rekenkamer geen uitspraak doen over het niveau van kwaliteit van de dienstverlening. De gemeente Zaanstad biedt de aanvrager de mogelijkheid voor het uitvoeren van een onderzoek naar de haalbaarheid van de bouwvergunning. De wijze waarop de gemeente Zaanstad deze haalbaarheidsonderzoeken uitvoert vindt de rekenkamer een hoge graad van dienstverlening. De rekenkamer en de gemeente Zaanstad hebben echter geen zicht op wat deze haalbaarheidsonderzoeken opleveren voor de aanvrager en voor de gemeente. Het aantal ingediende en gegrond verklaarde bezwaarschriften is in Zaanstad uitzonderlijk hoog; dit duidt niet op grote zorgvuldigheid bij het verlenen van bouwvergunningen.

De waarborgen voor het doelmatig functioneren van het bouwvergunningenproces zijn nog onvoldoende op orde. Zo is de administratieve organisatie nog niet op orde, de dossiervorming kan worden verbeterd, de automatiseringssystemen zijn nog onvoldoende op elkaar aangesloten en de urenregistratie is nog onvoldoende gestructureerd.

De gemeente Zaanstad kan de doelmatigheid aanzienlijk verbeteren. Ten eerste is het van belang dat er meer zicht komt op de kosten van het bouwvergunningenproces. Ten tweede moet meer aandacht worden besteed aan sturing en beheersing van het bouwvergunningenproces. Ten derde moet de gemeente controleren of de dienstverlening die

zij aanbiedt leidt tot een hogere waardering van de kwaliteit bij de aanvrager van de vergunning.

5 Rechtmatigheid Bouwleges

In dit hoofdstuk gaat de rekenkamer na of tarieven voor de bouwleges rechtmatig tot stand komen. Het begrip rechtmatigheid wil zeggen dat er wordt voldaan aan wet- en regelgeving zoals vastgelegd in wetten, verordeningen, beleidsregels en raadsbesluiten. Daarbij worden twee onderwerpen onderscheiden. Eerst wordt nagegaan in hoeverre de gemeente Zaanstad voldoet aan de landelijke regelgeving over de rapportage en verantwoording van leges en in het bijzonder de bouwleges. Vervolgens gaat de rekenkamer na welk beleid er door Zaanstad voor de kostendekkendheid van (bouw)leges wordt gevoerd, of de bouwleges kostendekkend zijn en of de gemeente voldoet aan de landelijke regelgeving.

5.1 Rapportage en verantwoording

In de Gemeentewet en in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staan artikelen die ingaan op de wijze van begroten van en verantwoorden over lokale heffingen. De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de gemeente Zaanstad deze regelgeving, voor zover verbandhoudend met bouwleges, naleeft.

5.1.1 Gemeentewet

Artikel 212 van de Gemeentewet schrijft voor dat de raad een verordening opstelt over het financiële beleid, financiële beheer en financiële organisatie. Het doel van dit artikel is dat de raad de uitgangspunten vastlegt van de financiële functie. Dit is van belang voor het functioneren van een gemeente. Zonder een goede financiële organisatie, een adequaat financieel beheer en een degelijke controle, kan een gemeente niet verantwoord omgaan met het geld van de burgers. De tekst van artikel 212 van de Gemeentewet luidt:

Gemeentewet - Hoofdstuk XIV - De administratie en de controle, Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening dient te waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
 - a. regels voor waardering en afschrijving van activa;
 - b. grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
 - c. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

De bouwleges zijn onderdeel van de heffingen zoals genoemd in artikel 212 lid 2b.

De gemeente Zaanstad heeft op 26 februari 2004 een verordening vastgesteld op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de

inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Zaanstad. In deze verordening zijn de verplichte onderdelen opgenomen. De onderdelen worden in de verordening op hoofdlijnen behandeld. Er wordt voor details verwezen naar aparte beleidsnotities zoals de nota activa en afschrijvingsbeleid, nota reserves en voorzieningen, nota kostentoerekening en nota lokale heffingen. Deze zijn apart door de gemeenteraad vastgesteld. Hiermee voldoet de gemeente Zaanstad aan de vereisten uit de Gemeentewet voor het vaststellen van een verordening financieel beheer.

5.1.2 BBV en de programmabegroting

Vanaf 2004 zijn de gemeenten verplicht om in de programmabegroting een paragraaf Lokale Heffingen op te nemen. Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen van de gemeente. De informatie hierover was voorheen op verschillende plaatsen in de begroting terug te vinden, waarbij versnippering onvermijdelijk was. Door de informatie te concentreren in een specifieke paragraaf, is het mogelijk om sneller en beter inzicht en overzicht te krijgen in het onderwerp. Hierdoor heeft de gemeenteraad een extra instrument om de beleidskaders vast te stellen en de uitvoering te controleren.

In het BBV is het volgende opgenomen over de paragraaf lokale heffingen:

BBV - Hoofdstuk II De begroting en de toelichting, Titel 2.2 Het programmaplan, Artikel 10

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat tenminste:

- a. de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de gemeente Zaanstad in de programmabegroting voor 2004, 2005, 2006 en 2007 voldoet aan de vereisten in dit artikel.

Tabel 5.1 - Overzicht paragraaf lokale heffingen in programmabegroting 2006

Jaar	Geraamde inkomsten	Beleed lokale heffingen	Overzicht op hoofdlijnen	Aanduiding lokale lastendruk	Beschrijving kwijtschelding sbeleid	Voldoet gemeente hiermee aan BBV?
2004	√	±	√	-	±	Nee
2005	√	√	√	√	√	Ja
2006	√	±	√	√	√	Nee
2007	√	√	√	√	√	Ja

√ Voldoende informatie

± Wel informatie maar onvoldoende

- Geen informatie

Bouwleges maken beperkt deel uit van het totaal van lokale heffingen. In de paragraaf in de programmabegroting worden de bouwleges wel behandeld. De paragraaf betreffende de lokale heffingen dient tenminste de geraamde inkomsten te bevatten inzake bouwleges. Onderstaande

tabel geeft een overzicht van de geraamde inkomsten die de gemeente Zaanstad heeft opgenomen in deze paragraaf in hun programmabegroting 2004, 2005, 2006 en 2007.

Tabel 5.2 - Overzicht geraamde inkomsten lokale heffingen in programmabegroting 2004, 2005, 2006 en 2007

Jaar	Geraamde inkomsten lokale heffingen (x 1.000)	Geraamde inkomsten bouwvergunningen (x € 1.000)	Voldoet gemeente hiermee aan BBV?
2004	€ 69.727	€ 6.248	Ja
2005	€ 73.982	€ 7.848	Ja
2006	€ 61.159	€ 7.019	Ja
2007	€ 68.541	€ 6.659	Ja

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de gemeente Zaanstad voldoende informatie geeft over de geraamde inkomsten uit de lokale heffingen.

5.1.3 BBV en de jaarrekening

Ook in de jaarrekening is het verplicht om een paragraaf over de lokale heffingen op te nemen:

BBV - Hoofdstuk IV De jaarstukken en de toelichting, Titel 4.3 De paragrafen, Artikel 26

Het jaarverslag bevat de paragrafen die ingevolge artikel 9 in de begroting zijn opgenomen. Ze bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

Hieronder volgt een overzicht van wat de rekenkamer aan informatie aangetroffen heeft in de jaarrekeningen van de gemeente Zaanstad over 2004 en 2005.

Tabel 5.3 - Overzicht paragraaf lokale heffingen in jaarrekening 2004 en 2005

	Werkelijke inkomsten	Beleid lokale heffingen	Overzicht op hoofdlijnen	Aanduiding lokale lastendruk	Beschrijving kwijtschelding sbeleid	Voldoet gemeente hiermee aan BBV?
2004	√	√	√	√	√	Ja
2005	√	√	√	-	√	Nee

√ Voldoende informatie

± Wel informatie maar onvoldoende

- Geen informatie

Tabel 5.4 - Overzicht werkelijke inkomsten lokale heffingen in programmaverantwoording 2004 en 2005

Jaar	Werkelijke inkomsten lokale heffingen (x 1.000)	Werkelijke inkomsten bouwvergunningen (x 1.000)	Voldoet gemeente hiermee aan BBV?
2004	€ 70.601	€ 5.849	Ja
2005	€ 76.771	€ 8.450	Ja

De gemeente Zaanstad voldoet vrijwel geheel aan de eisen die aan de paragraaf lokale heffingen door het BBV aan de jaarrekening worden gesteld. In 2005 ontbreekt alleen de informatie over de werkelijke lokale lasten voor de burgers van Zaanstad.

Bij het onderzoek ‘Tarieven voor burger en ondernemer’ uitgevoerd door de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam is gebleken dat de Amsterdamse stadsdelen in mindere mate voldeden aan de eisen uit het BBV dan Zaanstad.

5.2 Wettelijk kader en beleid

5.2.1 Wettelijk kader

Kostendekkendheid is de mate waarin de kosten worden gedekt door de opbrengsten van, in dit geval, de bouwleges. In de gemeentewet is het volgende opgenomen over kostendekkendheid:

Gemeentewet - Hoofdstuk XV - De gemeentelijke belastingen, Artikel 229b

1. In verordeningen op grond waarvan rechten als bedoeld in artikel 229, eerste lid, onder a en b, worden geheven, worden de tarieven zodanig vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake.
2. Onder de in het eerste lid bedoelde lasten worden mede verstaan:
 - a. bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen voor noodzakelijke vervanging van de betrokken activa;
 - b. de omzetbelasting die ingevolge de Wet op het BTW-compensatiefonds recht geeft op een bijdrage uit het fonds.

Volgens bovenstaand artikel mogen de opbrengsten van alle leges uit een legesverordening niet groter zijn dan de kosten die gemoeid zijn met het verstrekken van de vergunningen. Het uitgangspunt is dat geen winst mag worden gemaakt op de (geraamde) leges die een gemeente heft (maximaal 100% kostendekkend). Uit de parlementaire behandeling van de desbetreffende wetsvoorstellen blijkt overigens dat de opbrengstnorm niet strikt rekenkundig hoeft te worden toegepast. Overschrijden van de norm zou alleen dan tot onverbindendheid van de verordening moeten leiden, als er sprake is van onredelijke en willekeurige belastingheffing.

Hoewel het standpunt van de wetgever duidelijk is, is er nadien - mede naar aanleiding van een aantal rechtelijke uitspraken - discussie gevoerd over de toepassing van het voorschrift⁴⁷. Op 4 februari 2005 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over de kostendekkendheid van de legesverordening. De Hoge Raad is hier duidelijk over wat de kostendekkendheid van de legesverordening in houdt. De Hoge Raad refereert in haar uitspraak aan de totstandkoming van het wetsartikel en stelt dat het uitgangspunt van de kostendekkendheid een verordening in haar geheel betreft. Het gaat dus niet om kostendekkendheid per dienst of groep van diensten, maar om kostendekking van alle in de verordening opgenomen diensten⁴⁸. Dit betekent dat een gemeente kruissubsidie mag toepassen door winst te maken op leges A waarmee verliezen op leges B worden goed gemaakt. Voorwaarde daarbij is dat zowel leges A als leges B onderdeel vormen van dezelfde legesverordening.

In een uitspraak van het gerechtshof in Arnhem van 8 februari 2006 tegen de gemeente Nijkerk wordt deze uitspraak bevestigd. Echter het Hof stelt dat sprake kan zijn van willekeurige en onredelijke belastingheffing wanneer de verschillen in kostendekkingspercentage tussen de

leges erg uiteen lopen, zonder dat hiervoor een gedegen verklaring kan worden gegeven. Het Hof bepaalt in deze zaak dat de opgelegde leges door de gemeente Nijkerk niet in een redelijke verhouding staan tot de redelijkerwijs met de behandeling van de vergunningaanvraag voor de gemeente gemoeide kosten. Volgens het Hof is onvoldoende differentiatie in de tarieventabel aangebracht en er is geen maximumtarief vastgesteld⁴⁹. Tegen deze uitspraak is door de gemeente Nijkerk cassatie ingesteld.

Met de uitspraak van het gerechtshof in Arnhem wordt de mogelijkheid tot het toepassen van kruissubsidie beperkt. De gemeente Zaanstad heeft aangegeven de uitspraak van het Hof niet te onderschrijven. Volgens de gemeente Zaanstad ligt de uitspraak niet in lijn met de eerdere jurisprudentie op dit punt.

Op het moment van het verschijnen van dit rapport is de uitspraak van de cassatie nog niet bekend. De uitspraak van het Hof van Arnhem kan wel gevolgen hebben voor de gemeente Zaanstad. Hieronder komt de rekenkamer daar nog op terug.

5.2.2 Beleidskader

In de gemeente Zaanstad wordt het beleid van de kostendekkendheid van de gemeentetarieven jaarlijks aangegeven bij het vaststellen van de begroting. De gemeente Zaanstad streeft naar een maximale kostendekkendheid per verordening. Daarnaast zijn er aanvullende uitgangspunten vastgesteld met de nota kostentoerekening tarieven 2006⁵⁰ en 2007 – 2010⁵¹. In de nota kostentoerekening tarieven wordt ook ingegaan op onderwerpen als het doorberekenen van de overhead (dit is in hoofdstuk 4 aan bod gekomen), het instellen van een egalisatiefonds en het opstellen van kostenmodellen.

De gemeente Zaanstad hanteert bij de toerekening van kosten aan tarieven drie uitgangspunten:

- Integrale kostentoerekening. Dit betekent dat zoveel mogelijk kosten, zowel directe als indirecte kosten worden toegerekend aan dat product, zodat een integrale kostenrekening ten grondslag ligt aan de tariefstelling van een product.
- Maximale kostendekkendheid per verordening.
- Egalisatievoorziening per verordening. De egalisatievoorziening heeft tot doel om teveel fluctuaties in tarieven over de jaren heen te voorkomen.

Uit het onderzoek 'Tarieven voor burger en ondernemer', dat de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam heeft uitgevoerd bij de Amsterdamse stadsdelen blijkt dat de Amsterdamse stadsdelen geen apart beleid hebben vastgesteld voor de kostentoerekening tarieven. De gemeenteraad van Zaanstad heeft vergelijking tot de Amsterdamse stadsdelen al meer beleid vastgesteld voor de kostentoerekening van tarieven.

5.2.3 Behandeling kostendekkendheid in de gemeenteraad

Het vaststellen van de nota kostentoerekening tarieven, waarin het beleid voor de gemeentetarieven is vastgesteld heeft geleid tot discussie in de gemeenteraad. In de raad werd vooral gesproken over het uitgangspunt van kostendekkendheid en het wel of niet instellen van een egalisatievoorziening voor de legesverordening. Voor de nota kostentoerekening tarieven 2006 leidde dit tot het aannemen van drie amendementen. Met deze amendementen besloot de

gemeenteraad als uitgangspunt te hanteren maximaal 100% kostendekkende tarieven per verordening, daarnaast moest een egalisatievoorziening worden ingesteld voor de verordening nautisch beheer en voor de legesverordening.

Op 21 december 2006 werd de herziene nota kostendekkendheid tarieven voor 2007 tot en met 2010 vastgesteld. In de nieuwe nota is het door de raad aangenomen amendement over het instellen van een egalisatievoorziening voor de legesverordening niet overgenomen door het College. De raad, met uitzondering van de VVD en Z.O.G. vindt de argumenten die het College hiervoor aanvoert overtuigend.

5.3 Kostendekkendheid

In deze paragraaf beoordeelt de rekenkamer de kostendekkendheid van de bouwleges en de legesverordening als geheel van de gemeente Zaanstad. De rekenkamer kijkt hierbij zowel naar de raming van de kostendekkendheid als naar de werkelijke kostendekkendheid.

5.3.1 Opbrengsten uit bouwleges

Om de kostendekkendheid te kunnen bepalen, is het noodzakelijk dat er inzicht is in de opbrengsten uit bouwleges. Onderstaande tabel geeft de geraamde en werkelijke opbrengsten weer uit de periode tussen 2004 en 2006. Hierbij is de rekenkamer uitgegaan van de gegevens afkomstig uit programmabegroting en jaarrekening van de gemeente Zaanstad.

Tabel 5.6 – Opbrengsten uit bouwleges gemeente Zaanstad 2003-2006

Opbrengsten	2003 ⁵² (x €1.000)	2004 (x €1.000)	2005 (x €1.000)	2006 (x €1.000)
Raming	4.864	6.428	7.848	7.019
Werkelijk	3.699	5.848	8.450	4.984 ⁵³

De opbrengsten uit de bouwleges zijn in 2005 hoger dan in de andere jaren. In de jaarrekening 2005 wordt hiervoor als verklaring gegeven dat in 2006 de regelgeving zou veranderen, hierdoor zijn er in 2005 extra grote aanvragen voor bouwvergunningen binnen gekomen.

5.3.2 Opbrengsten en kosten bouwleges

Om de kostendekkendheid van de bouwleges te bepalen, confronteren we de opbrengsten uit tabel 5.6 met de kosten voor de verlening van bouwvergunningen uit tabel 4.5. Om de invloed van incidentele fluctuaties in de opbrengsten zo beperkt mogelijk te maken, gaat de rekenkamer daarbij uit van de opbrengsten in periode 2003-2005. De rekenkamer heeft hier gekozen voor de periode 2003-2005 zodat dit aansluit bij de berekening van de kostendekkendheid van de Amsterdamse stadsdelen.

Tabel 5.7 – Kostendekkendheid bouwvergunningen 2003-2005 gemeente Zaanstad

	Opbrengsten 2003-2005 (€ 1.000)	Kosten 2003-2005 (€ 1.000)	Kostendekkendheid 2003-2005
Raming	19.140	13.058	147%
Werkelijk	17.997	13.618	132%

De kostendekkendheid van het bouwvergunningenproces is voor de periode 2004-2005 132%. Het bouwvergunningproces levert dus 32% meer op dan het kost. Ten opzichte van de geraamde kostendekkendheid is de werkelijke kostendekkendheid lager.

De rekenkamer Stadsdelen Amsterdam heeft in het rapport ‘‘Tarieven voor burger en ondernemer’ ook de kostendekkendheid van het bouwvergunningenproces van de stadsdelen bekeken. De rekenkamer heeft dit gedaan voor de periode 2003-2005. Voor de stadsdelen is dit in onderstaande tabel weergegeven. Voor de gemeente Zaanstad is hier ook de kostendekkendheid voor deze periode berekend.

Tabel 5.8 - Vergelijking kostendekkendheid bouwvergunningen voor 2003-2005

	Opbrengsten 2003-2005 (€ 1.000)	Kosten 2003-2005 (€ 1.000)	Kostendekkendheid 2003-2005
Zaanstad	17.977	13.618	132%
Gemiddelde stadsdelen	2.454	2.391	96%
Bos en Lommer	2.353	2.234	105%
Geuzenveld-Slotermeer	895	1.733	50%
Slotervaart	2.685	2.840	93%
Zeeburg	1.400	2.591	54%
ZuiderAmstel	1.422	1.938	73%
Zuidoost	5.970	3.012	198%

De kostendekkendheid in de periode 2003-2005 loopt tussen de stadsdelen en de gemeente Zaanstad sterk uiteen: van 54% in stadsdeel Zeeburg tot 198% in Zuidoost. Het kostendekkendheidspercentage van de gemeente Zaanstad is met 132% op stadsdeel Zuidoost na het hoogste. De kostendekkendheid van de gemeente Zaanstad is over deze jaren dan ook hoger dan het gemiddelde van de stadsdelen. De verklaring hiervoor zijn de lagere kosten van het bouwvergunningenproces bij de gemeente Zaanstad.

5.3.3 Opbrengsten en kosten legesverordening

Volgens de wetgever en de nota kostentoe rekening tarieven wordt de kostendekkendheid bepaald over de legesverordening als geheel. Hiertoe heeft de rekenkamer de kostendekkendheid van de legesverordening bepaald voor de periode 2004 – 2006 aan de hand van gegevens zoals aangeleverd door de gemeente Zaanstad. In tabel 5.8 is dit weergegeven. De kostendekkendheid van de legesverordening over de afzonderlijke jaren staat in bijlage 18.

Tabel 5.8 – Werkelijke kostendekkendheid legesverordening 2004-2006

Legesgroep	Opbrengsten	Kosten	Kostendekkendheid
	2004-2006	2004-2006	2004-2006
Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën	€ 910.247	€ 2.301.458	40%
Gemeentearchief	€ 90.444	€ 3.095.506	3%
Vergunningen en ontheffingen e.a.	€ 16.611	€ 1.296.673	1%
Huwelijksvoltrekking en registratie partnerschap	€ 354.890	€ 1.038.864	34%
Verstrekkings uit de GBA persoonsgegevens	€ 0	€ 1.032.891	0%
Verklaringen, uittreksels, documenten omtrent personen	€ 681.396	€ 3.357.626	20%
Verklaringen (VOG)	€ 167.545	€ 185.355	90%
Reisdocumenten, rijbewijs, Nederlandse identiteitskaart, Pas 65	€ 3.860.939	€ 4.516.219	85%
Verkiezingen	€ 0	€ 665.280	0%
Vergunningen: bouwen, aanleggen en slopen	€ 19.283.000	€ 14.440.161	134% ⁵⁴
Totaal	€25.365.071	€31.930.033	79%

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de totale kostendekkendheid van de legesverordening, op basis van werkelijke kosten en opbrengsten, over de jaren 2004-2006 79% bedraagt. De kostendekkendheid van de bouwleges bedraagt over die jaren 134%. De kostendekkendheid van de andere legesgroepen is 35%. Hieruit blijkt dat ondanks dat het verlenen van bouwvergunningen meer opbrengt dan het kost toch de legesverordening als geheel niet kostendekkend is.

Op basis van de geraamde gegevens bedraagt de kostendekkendheid voor deze periode 82% (zie bijlage 18). De kostendekkendheid van de bouwleges bedraagt op basis van de geraamde opbrengsten en kosten 146%. De kostendekkendheid van de andere legesgroepen is dan 33%. Hieruit blijkt dat tussen de kostendekkendheid op basis van de geraamde en werkelijke opbrengsten en kosten een verschil geconstateerd wordt, maar dat dit verschil voor de legesverordening als totaal niet heel groot is. Wel constateert de rekenkamer een groot verschil in kostendekkendheid van de bouwleges en de overige legesgroepen. Door dit verschil ontstaat een negatieve prikkel voor een doelmatige werkwijze bij de niet kostendekkende legesgroepen. Immers ‘verliezen’ bij deze legesgroepen worden gecompenseerd door de ‘winsten’ uit andere legesgroepen. Zolang dit het geval is, is de eigen geringe mate van kostendekkendheid van deze legesgroepen geen punt van aandacht en actie.

De legesgroepen gemeentearchief, vergunningen en ontheffingen, huwelijksvoltrekkingen en verklaringen uittreksels documenten omtrent personen zijn relatief weinig kostendekkend. Voor de diensten in deze legesgroepen bepaalt de gemeente zelf de hoogte van de tarieven, deze zijn niet afhankelijk van het Rijk. Bij de legesgroepen verklaringen (VOG) en reisdocumenten etc. zijn de tarieven van de aangeboden diensten wel afhankelijk van het Rijk, maar deze legesgroepen hebben een relatief hoge kostendekkendheid.

5.4 Egalisatiefonds

Het wettelijk kader biedt gemeenten de mogelijkheid een egalisatie- of vereveningsfonds in het leven te roepen voor uitgavenposten waar de opbrengsten en/of de uitgaven jaarlijks sterk kunnen veranderen. Een dergelijk fonds biedt de mogelijkheid om inkomsten uit een jaar met

hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. Middelen uit een dergelijke voorziening mogen alleen uitgegeven worden voor de uitgavencategorie, waaruit de opbrengsten zijn gekomen. Met de middelen mogen dus geen tekorten op andere kostenposten worden aangevuld.

De gemeente Zaanstad heeft voor veel verordeningen een egalisatievoorziening ingesteld, zoals een egalisatievoorziening marktgeden, begraafplaatsen een nautisch beheer. Voor de legesverordening heeft de gemeente Zaanstad echter geen egalisatievoorziening ingesteld. De gemeente Zaanstad geeft hiervoor de volgende redenen.

- De diensten die vanuit de legesverordening worden aangeboden zeer divers, daarmee is de doelgroep die wordt bereikt vanuit de legesverordening erg breed. Eventueel behaalde voordelen uit te veel betaalde leges komen nu ook al aan deze doelgroep ten goede, namelijk via het rekeningresultaat bij de jaarrekening.
- Een egalisatievoorziening heeft vooral het beoogde effect (egaliseren van de leges) wanneer de aanvragers van de diensten jaarlijks gelijk blijven. Bij de legesverordening is dit niet het geval want iemand vraagt niet jaarlijks een paspoort of een bouwvergunning aan.
- Het instellen van een egalisatievoorziening geeft geen beter beeld op de kostendekkendheid van de leges⁵⁵.

De rekenkamer vindt de argumenten die de gemeente Zaanstad aandraagt om geen egalisatievoorziening voor de legesverordening in te stellen maar slechts ten dele overtuigend. De gemeente stelt dat met het instellen van een egalisatiefonds niet dezelfde burgers en ondernemers worden bereikt, omdat zij niet ieder jaar een aanvraag voor een vergunning indienen. Echter het zijn misschien niet dezelfde mensen die worden bereikt, maar wel eenzelfde groep, namelijk de aanvragers van een vergunning of paspoort. Het zou ook niet terecht zijn wanneer deze groep het ene jaar veel meer voor een bouwvergunning of het sluiten van een huwelijk moet betalen dan het andere jaar. Met het argument dat een egalisatievoorziening niet meer zicht geeft op de jaarlijkse kostendekkendheid is de rekenkamer het eens. Dit kan ook op een andere manier bereikt worden en is ook niet het doel van de egalisatievoorziening.

De rekenkamer is van mening dat het instellen van een egalisatievoorziening een goede manier is om fluctuaties in kosten en opbrengsten van leges op te vangen.

5.5 Conclusie rechtmatigheid

Op grond van de wet- en regelgeving mag geen winst gemaakt worden (geraamde) leges die de gemeente heeft. De gemeente Zaanstad heeft vastgesteld dat gestreefd wordt naar maximale kostendekkendheid over de legesverordening. De kostendekkendheid van de legesverordening is over de jaren 2004-2006 79%. Hiermee wordt voldaan aan de wet- en regelgeving en het door de gemeente Zaanstad vastgestelde uitgangspunt van maximale kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de bouwleges is 134% over de jaren 2004-2006, uitgaande van de werkelijke kosten en opbrengsten. Voor de overige legesinkomsten is de kostendekkendheid 35%. Het verschil tussen deze twee kostendekkendheidspercentages is aanzienlijk.

Gezien de uitspraak van het Hof van Arnhem van 8 februari 2006 loopt de gemeente Zaanstad een risico als in cassatie eenzelfde uitspraak zou blijken. Dat betekent namelijk dat de mogelijkheid van kruissubsidiëring tussen de legesgroepen uit de legesverordening beperkt wordt. Zoals eerder gesteld is de het verschil in kostendekkendheid van de verschillende legesgroepen uit de legesverordening zeer groot. Naar aanleiding van de uitspraak van het Hof zou de kostendekkendheid van de legesgroepen ter discussie kunnen komen. Dit betekent dat de tarieven moeten worden bijgesteld. De tarieven van de bouwleges zouden moeten worden verlaagd en de tarieven van de overige legesgroepen moeten worden verhoogd.

De gemeente Zaanstad heeft ervoor gekozen geen egalisatievoorziening voor de legesverordening in te stellen. De rekenkamer is echter van mening dat een dergelijke voorziening de mogelijkheid biedt om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. De afgelopen jaren heeft de gemeente Zaanstad een kostendekkendheid over de legesverordening gerealiseerd van minder dan 100%. Hierdoor is een egalisatievoorziening weinig zinvol. Gezien de landelijke ontwikkelingen, zoals de uitspraak van het Hof van Arnhem, de omgevingsvergunning en de wens om meer transparantie in de tarieven te krijgen zal het in de toekomst wellicht zinvol zijn om de legesverordening op te splitsen in een verordening voor de bouwleges en een verordening voor de overige leges. Voor de bouwleges zou dan een egalisatievoorziening kunnen worden ingesteld.

De gemeente Zaanstad voldoet aan de Gemeentewet, artikel 12, voor het vaststellen van een verordening financieel beheer. De verordening zelf is weliswaar op hoofdlijnen, maar de onderliggende nota's die ook zijn vastgesteld door de gemeenteraad gaan in op de details. Volgens het BBV moet iedere gemeente een paragraaf lokale heffingen in de begroting en jaarrekening opnemen. De gemeente Zaanstad voldoet hieraan. De gemeente Zaanstad voldoet bij de programmabegroting 2007 ook aan de inhoudelijke eisen die daarin worden gesteld. Dit moet de komende jaren worden voortgezet. In de jaarrekening 2005⁵⁶ voldoet Zaanstad nog niet volledig aan de inhoudelijke vereisten. Er ontbreekt informatie over de lokale lastendruk. In de volgende jaren moet dit worden opgenomen in de jaarrekening.

6 Conclusies en Aanbevelingen

In dit hoofdstuk geeft de rekenkamer haar conclusies en aanbevelingen van het onderzoek naar gemeentelijke tarieven, in het bijzonder de bouwleges in de gemeente Zaanstad. Dit onderzoek kende de volgende probleemstelling.

- Hoe kan de hoogte van de tarieven van de gemeente Zaanstad worden beoordeeld?
- Vindt de totstandkoming van de hoogte van de bouwleges rechtmatig plaats en is de gemeente doelmatig en rechtmatig bij de verlening van bouwvergunningen?

Voor de beantwoording van de probleemstelling onderzocht de rekenkamer:

1. Hoe hoog zijn de (belangrijkste) gemeentelijke tarieven in Zaanstad en in hoeverre wijkt Zaanstad daarbij af van de Amsterdamse stadsdelen en andere gemeenten in Nederland?
2. Vindt de verlening van de bouwvergunningen doelmatig plaats?
 - a. Hoe doelmatig is de organisatie ingericht?
 - b. Wat is de kwaliteit van de dienstverlening?
4. Komen de tarieven voor de bouwleges rechtmatig tot stand?
 - a. Hoe verhouden de opbrengsten van de bouwleges zich tot de kosten voor het verlenen van een bouwvergunning?
 - b. Wordt er voldaan aan landelijke regelgeving?
 - c. Wordt er voldaan aan de legesverordening en raadsbesluiten?

Dit hoofdstuk start met de conclusies van de rekenkamer per onderdeel. Een gedetailleerde beschrijving van de conclusies is terug te vinden in de eerdere hoofdstukken. Het hoofdstuk eindigt met aanbevelingen voor het college van burgemeester en wethouders van Zaanstad.

6.1 Conclusies

6.1.1 Hoogte van de tarieven

De rekenkamer heeft de tarieven in 2006 van de gemeente Zaanstad vergeleken met de tarieven van de Amsterdamse stadsdelen en met de tarieven van andere gemeenten. De rekenkamer heeft hierbij mede gebruik gemaakt van reeds uitgevoerde onderzoeken.

De rekenkamer concludeert dat de tarieven voor de bouwvergunningen in de gemeente Zaanstad aan de hoge kant zijn. De overige tarieven, die de rekenkamer heeft vergeleken, zijn over het geheel beschouwd juist aan de lage kant.

Bouwleges

De bouwleges van de gemeente Zaanstad zijn in 2006 ten opzichte van de veertien Amsterdamse stadsdelen en het gemiddelde van het onderzoek naar de bouwleges bij veertig gemeenten van de Vereniging Eigen Huis (VEH) relatief hoog. Als voorbeeld van een hoog tarief springt de lichte bouwvergunning eruit. Dit is in Zaanstad 75% hoger dan het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen en 84% hoger dan het gemiddelde van het

onderzoek van de VEH. De bouwleges voor de reguliere bouwvergunning zijn vergeleken met de Amsterdamse stadsdelen en het onderzoek van de VEH zo'n 20% hoger.

Andere tarieven legesverordening

Andere opvallende tarieven uit de legesverordening zijn de ligplaatsvergunning, de vergunning voor de winkeluitstalling en de evenementenvergunning. Deze tarieven zijn lager dan het laagste tarief in de Amsterdamse stadsdelen. Voor de drankvergunning en exploitatievergunning zijn de tarieven juist hoger dan het hoogste tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Bij de overige vergeleken tarieven zijn de verschillen minder groot.

Tarieven andere verordeningen

Van de overige tarieven die de rekenkamer heeft vergeleken valt de hoogte van de markttarieven en het liggeld voor woonschepen op. De markttarieven zijn in Zaanstad 84% lager dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen. Het liggeld voor woonschepen is in Zaanstad 70% lager dan het gemiddelde tarief van de Amsterdamse stadsdelen.

6.1.2 Doelmatigheid bouwvergunningenproces

Voor de beoordeling van de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces onderzocht de rekenkamer hiervan de kosten, de productiviteit en de kwaliteit van de dienstverlening. Dit zijn enkele *indicatoren* van de doelmatigheid. Naast deze indicatoren zijn ook de *waarborgen* voor een doelmatig functioneren van de betrokken afdelingen bij het bouwvergunningenproces van belang. Hiervoor onderzocht de rekenkamer onder andere de administratieve organisatie, automatiseringssystemen en de urenregistratie van de sector Back Office Bouwen Wonen en Bedrijven.

De rekenkamer is van mening dat de doelmatigheid van het bouwvergunningenproces bij de gemeente Zaanstad op een aantal onderdelen onvoldoende is en voor verbetering vatbaar.

Indicatoren doelmatigheid

De kosten van het bouwvergunningenproces zijn in de gemeente Zaanstad lager dan in de Amsterdamse stadsdelen. Dit lijkt doelmatig, maar lagere kosten zijn ook te verwachten gezien het soort bouwprojecten waar de gemeente Zaanstad voornamelijk mee te maken heeft. Daarnaast constateert de rekenkamer dat Zaanstad niet alle kosten, zoals bestuurskosten, doorberekent aan het bouwvergunningenproces.

Ook heeft de gemeente Zaanstad geen duidelijk beeld van de kosten die worden toegerekend aan het bouwvergunningenproces. Zo worden de kosten van de concernoverhead via verdeelsleutels en percentages verdeeld over de verschillende producten. Deze percentages zijn in het verleden bepaald. Nu is niet meer duidelijk waarop deze percentages zijn gebaseerd. Hieruit concludeert de rekenkamer dat de gemeente Zaanstad onvoldoende zicht heeft op de kosten van het bouwvergunningenproces.

De productiviteit, uitgedrukt in het aantal verleende vergunningen per fte, is in de gemeente Zaanstad ongeveer gelijk aan die bij de Amsterdamse stadsdelen. Hiermee lijkt Zaanstad doelmatig wat betreft de productiviteit, maar omdat in Zaanstad de gemiddelde bouwsom per vergunning lager is dan die van de stadsdelen had een hogere productiviteit verwacht mogen

worden. Dat betekent dat de gemeente Zaanstad de doelmatigheid van de productiviteit nog kan verbeteren.

Een verklaring voor lagere doelmatigheid kan gevonden worden in de kwaliteit van de dienstverlening. De veronderstelling is dat een hogere kwaliteit een lagere doelmatigheid met zich mee brengt. De rekenkamer is van mening dat de haalbaarheidsonderzoeken die de gemeente Zaanstad de aanvrager van de bouwvergunning aanbiedt en de manier waarop Zaanstad deze aanvragen beoordeelt een relatief hoge graad van dienstverlening zijn. Echter de rekenkamer heeft geen zicht op wat deze haalbaarheidsonderzoeken opleveren voor de aanvrager en voor de gemeente.

De front office heeft in de gemeente Zaanstad in vergelijking met de Amsterdamse stadsdelen geen bijzondere openingstijden. Ook in het aanbieden van informatie over de bouwvergunningen via internet is weinig verschil tussen Zaanstad en de Amsterdamse stadsdelen. De dienstverlening wordt op deze onderdelen dan ook als standaard beoordeeld. Een aanwijzing voor een lage kwaliteit van dienstverlening is het aantal ingediende bezwaarschriften. Dit is in Zaanstad uitzonderlijk hoog (49% van de verleende vergunningen leidt in Zaanstad tot een bezwaarschrift, in de Amsterdamse stadsdelen is dit gemiddeld 10%). Tenslotte constateert de rekenkamer dat de gemeente Zaanstad geen zicht heeft op de doorlooptijden van het verlenen van de bouwvergunningen.

De rekenkamer concludeert dat het niveau van dienstverlening in Zaanstad onvoldoende aanknopingspunten biedt om een verklaring te vinden voor de beperkte doelmatigheid van het bouwvergunningenproces.

Waarborgen doelmatigheid

Tenslotte zijn een aantal waarborgen voor het doelmatig functioneren van het bouwvergunningenproces nog onvoldoende op orde:

- De administratieve organisatie ontbreekt voor het verlenen van de verschillende typen bouwvergunningen.
- De dossiervorming van de verleende bouwvergunningen is nog onvoldoende eenduidig.
- De automatiseringssystemen van het verlenen van de bouwvergunning en het factureren van de leges zijn nog onvoldoende op elkaar aangesloten.
- De urenregistratie van de verschillende onderdelen van het verlenen van bouwvergunningen is nog onvoldoende gestructureerd.

6.1.3 Rechtmatigheid bouwleges

De rekenkamer onderzocht de kostendekkendheid van de bouwleges en de legesverordening van de gemeente Zaanstad. Dit om te bepalen of voldaan wordt aan de landelijke en Zaanse regelgeving (de rechtmatigheid).

De rekenkamer beoordeelt de rechtmatigheid bij de bouwleges van de gemeente Zaanstad als voldoende.

De werkelijke kostendekkendheid van de legesverordening over de jaren 2004-2006 is 79%. Hiermee wordt voldaan aan de wet- en regelgeving en het door de gemeente Zaanstad vastgestelde uitgangspunt van maximale kostendekkendheid per verordening. Maar als een onderscheid wordt gemaakt tussen kostendekkendheid van de bouwleges en de overige

legesgroepen uit de legesverordening ontstaat een ander beeld. De werkelijke kostendekkendheid van de bouwleges over de jaren 2004-2006 is dan namelijk 134%. Voor de overige legesgroepen is deze kostendekkendheid 35%. De rekenkamer concludeert dat dit verschil in kostendekkendheid erg groot is. De gemeente Zaanstad maakt gebruik van de mogelijkheid van kruissubsidiëring tussen de legesgroepen. Hierdoor bestaat met name bij de legesgroepen waarbij sprake is van een lage kostendekkendheid onvoldoende prikkel voor doelmatig functioneren.

De rekenkamer is van mening dat de gemeente Zaanstad een risico loopt. Dit komt door de landelijke richtlijnen die meer transparantie in de bouwleges en uniformiteit in de berekeningsmethode beogen, de landelijke neiging naar volledige kostendekkendheid van de bouwleges en de uitspraak van het Hof van Arnhem van 8 februari 2006. De genoemde uitspraak houdt in dat de mogelijkheid van kruissubsidiëring tussen de legesgroepen uit de legesverordening beperkt wordt.

De gemeente Zaanstad heeft ervoor gekozen geen egalisatievoorziening voor de legesverordening in te stellen. De rekenkamer vindt dat een dergelijke voorziening de mogelijkheid biedt om inkomsten uit een jaar met hoge opbrengsten in een voorziening op te nemen en die te besteden in jaren met lage opbrengsten. De afgelopen jaren heeft de gemeente Zaanstad een kostendekkendheid over de legesverordening gerealiseerd van minder dan 100%. Hierdoor is een egalisatievoorziening weinig zinvol. Gezien de landelijke ontwikkelingen, zoals de uitspraak van het Hof van Arnhem, de omgevingsvergunning en de wens om meer transparantie in de tarieven te krijgen, zal het in de toekomst zinvol kunnen zijn om de legesverordening op te splitsen in een verordening voor de bouwleges en een verordening voor de overige leges. De rekenkamer adviseert in dat geval om voor de bouwleges/leges voor de omgevingsvergunning een egalisatievoorziening in te stellen.

Als laatste concludeert de rekenkamer dat de gemeente Zaanstad in voldoende mate voldoet aan de Gemeentewet, artikel 12, voor het vaststellen van een verordening financieel beheer. De verordening zelf is weliswaar op hoofdlijnen, maar de onderliggende nota's, die ook zijn vastgesteld door de gemeenteraad, gaan in op de details. Volgens het BBV moet iedere gemeente een paragraaf lokale heffingen in de begroting en jaarrekening opnemen. De gemeente Zaanstad voldoet hieraan. In de jaarrekening 2005 voldoet Zaanstad nog niet volledig aan de inhoudelijke vereisten. Er ontbreekt informatie over de lokale lastendruk. In de volgende jaren moet dit worden opgenomen in de jaarrekening. De gemeente Zaanstad voldoet bij de programmabegroting 2007 ook aan de inhoudelijke eisen die daarin worden gesteld. Dit moet de komende jaren worden voortgezet.

6.2 Aanbevelingen

Op grond van bovenstaande conclusies doet de rekenkamer aanbevelingen voor verbetering aan het college van burgemeester en wethouders van Zaanstad.

Aanbeveling 1 – Onderbouwing kosten tarieven

Maak duidelijk welke kosten worden doorberekend aan de tarieven. Zicht hebben op de kosten kan helpen als sturingsinstrument voor doelmatigheid. Stel hiervoor gedetailleerde

kostenmodellen op per legesgroep. De kosten van de verschillende legesgroepen uit de legesverordening verschillen sterk van elkaar, waardoor een kostenmodel voor de gehele legesverordening onvoldoende duidelijkheid biedt.

Aanbeveling 2 – Sturing en beheersing bouwvergunningproces

Verbeter de sturing en beheersing van het bouwvergunningproces. Dit kan onder meer door het:

- opstellen van een administratieve organisatie voor de verlening van de verschillende vergunningen;
- verbeteren van de controle op dossiervorming;
- zorgdragen voor een koppeling tussen BWT4All en Gouw
- verbeteren van de controle op de urenregistratie.

Aanbeveling 3 – Zicht op kwaliteit dienstverlening

Verbeter het zicht op de beleving van de kwaliteit van de dienstverlening door de klant en wat de dienstverlening kost en oplevert voor de gemeente Zaanstad. Dit kan ondermeer door het:

- navragen bij de aanvragers van een haalbaarheidsonderzoek hoe zij deze dienstverlening ervaren hebben;
- onderzoek van de kosten voor de gemeente voor het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken;
- onderzoeken van de reden voor de ingediende legesbezwaren, vaststellen wat de gemeente hieruit kan leren en hierop actie ondernemen;
- onderzoeken van de reden voor de ingediende overige bezwaren, vaststellen wat de gemeente hieruit kan leren en hierop actie ondernemen;
- onderzoeken van de reden voor het aantal geweigerde vergunningen ondanks de mogelijkheid voor het indienen van de haalbaarheidsonderzoeken;
- controleren van de doorlooptijden van het verlenen van de bouwvergunningen.

Aanbeveling 4 – Kostendekkendheid

Verbeter de kostendekkendheid van de legesverordening en het zicht daarop. Zorg hierbij voor een:

- doelmatige werkwijze bij alle legesgroepen;
- goede onderbouwing van de verschillen in kostendekkendheid tussen de legesgroepen;
- betere informatievoorziening aan de gemeenteraad over de kostendekkendheid van de legesverordening;
- overweeg een splitsing van de legesverordening in een verordening voor de bouwleges en een verordening voor de overige legesgroepen.

Aanbeveling 5 – Hoogte van de tarieven

Overweeg of de tarieven van bepaalde vergunningen moeten worden verhoogd, zoals de ligplaatsvergunning of de evenementenvergunning.

Aanbeveling 6 – Egalisatievoorziening

- Als tot splitsing van de legesverordening wordt overgegaan, stel dan een egalisatievoorziening voor de bouwleges in.

- Stel een egalisatievoorziening in voor de omgevingsvergunning, bij invoering daarvan.

Aanbeveling 7- Besluit Begroting en Verantwoording

- Zorg ervoor dat de programmabegroting en programmaverantwoording blijven voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording.

7 Bestuurlijke reactie en nawoord

De Rekenkamer Zaanstad heeft het concept van dit rapport op 15 juni 2007 voorgelegd voor bestuurlijk wederhoor aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zaanstad. Met dit bestuurlijk wederhoor is gereageerd op de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer.

De reactie van het college zijn in dit hoofdstuk opgenomen en voorzien van een nawoord van de rekenkamer.

7.1 Bestuurlijke reactie college van B&W gemeente Zaanstad

In uw brief van 15 juni 2007 verzoekt u ons college om te reageren op het conceptrapport van de rekenkamer. Meer specifiek verzoekt u te reageren op de voor ons van toepassing zijnde conclusies en aanbevelingen en daarbij in te gaan op de vraag of we de aanbevelingen overnemen en welke maatregelen wij zullen nemen om aan deze aanbevelingen te voldoen.

Algemeen

De rekenkamer heeft ten eerste de hoogte van de tarieven beoordeeld van de gemeente Zaanstad. Ten tweede heeft de rekenkamer onderzocht hoe de hoogte van de tarieven tot stand komt.

Voorts heeft de rekenkamer de doelmatigheid en rechtmatigheid bij het verlenen van bouwvergunningen onderzocht. Voor de ambtelijke organisatie was dit een arbeidsintensief traject. Er is een grote bijdrage geleverd aan het onderzoek door het aanleveren van de gewenste gegevens en het verbeteren van eerdere conceptversies.

1. Onderzoek

De rekenkamer sluit in haar onderzoek aan bij eerdere conclusies van de Inspectie en KPMG over de administratieve organisatie voor de verlening van de verschillende vergunningen, het verbeteren van de controle op dossiervorming e.d.. In reactie op die onderzoeken is een verbeterplan opgesteld dat op dit moment wordt uitgevoerd. Bij de realisatie van de verbeteringen van de organisatorische inrichting van het proces, wordt overigens getracht zoveel mogelijk vooruit te kijken naar de consequenties van de komst van de omgevingsvergunning. Het college heeft wel wat vragen bij de gehanteerde onderzoeksmethodiek ten aanzien van de vergelijking van Zaanstad met Amsterdamse stadsdelen voor wat betreft de tarieven en de doelmatigheid.

2. Tarieven

Het college is zich bewust dat verschillende tarieven in de legesverordening aan de lage kant zijn en sommige tarieven aan de hoge kant. Vooral bouwvergunningen zijn aan de hoge kant vergeleken met buurgemeenten. Het onderzoek van de rekenkamer wijst uit dat er in Amsterdam stadsdelen zijn met nog hogere tarieven.

3. Doelmatigheid

Het rapport van de Rekenkamer toont aan dat het aantal verleende bouwvergunningen in Zaanstad per fte iets boven het gemiddelde van de Amsterdamse stadsdelen ligt. De redenering die vervolgens wordt toegepast om aannemelijk te maken dat de Zaanstad toch minder doelmatig zou zijn dan de stadsdelen plaatsen wij een kanttekening. Het college is overigens van mening dat naast de eis van het doelmatig werken vooral keuzen t.a.v. de kwaliteit van het geleverde werk en de daarbij behorende kosten centraal dienen te staan. Overigens verleent de gemeente Zaanstad naast de 1100 bouwvergunningen gelijktijdig, en met een integrale afweging, ook milieuvergunningen. Dat heeft naar ons oordeel weer een positieve invloed op de doelmatigheid.

4. Rechtmatigheid

Het college neemt de conclusies van de rekenkamer over, betreffende de rechtmatigheid van het bouwvergunningproces. Deze conclusie ligt ook in lijn met onze constatering dat de gemeente Zaanstad een structurele daling laat zien van het aantal van rechtswege verleende vergunningen (1 in 2006) en inhoudelijke bezwaren op bouwvergunningen (slechts 10 gegronde bezwaren in 2006). Kortom de rechtmatigheid van de verleende vergunningen is niet in het geding.

5. College conclusie

Omdat de rekenkamer voor wat betreft de doelmatigheid in grote mate aansluit bij eerdere onderzoeken van de inspectie en KPMG (art. 213a) werken we met het verbeterplan, dat is gemaakt om de daarin geconstateerde fouten te voorkomen, dus in de goede richting. Ook al hebben, ook naar het oordeel van het college sommige verbeteringen wat te lang op zich laten wachten, het is nu zaak om gestaag door te gaan met de realisatie van de verbeteringen.

6. Aanbevelingen

Aanbeveling 1: - Onderbouwing kosten tarieven.

Deze aanbeveling neemt het college over. Hij is reeds in uitvoering.

Aanbeveling 2: Sturing en beheersing bouwvergunningenproces.

Komen overeen met de aanbevelingen van de inspectie VROM en de KPMG (art213a). In het kader van het verbeterplan zijn deze zaken reeds meegenomen.

Aanbeveling 3: Zicht op kwaliteit dienstverlening.

Eens met de aanbeveling: de gemeente gaat al op deze manier te werk.

Aanbeveling 4: - Kostendekkendheid

Deze aanbeveling wordt overgenomen. Hij is reeds in uitvoering.

Aanbeveling 5: - Hoogte van de tarieven

Deze aanbeveling wordt overgenomen.

Aanbeveling 6: - Egalisatievoorziening.

In de raad is naar aanleiding van een door de raad aangenomen amendement over een egalisatievoorziening een uitgebreide discussie gevoerd. Uiteindelijk is besloten om geen egalisatievoorziening in te voeren.

Aanbeveling 7: - Besluit Begroting en verantwoording.

Deze aanbeveling - zorg ervoor dat de programmabegroting en programmaverantwoording blijven voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording – wordt uiteraard door het college overgenomen.

7.2 Nawoord rekenkamer

De Rekenkamer Zaanstad dankt het college van Burgemeester en Wethouders van Zaanstad voor hun reactie op het rapport van de rekenkamer over de gemeentelijke tarieven. De rekenkamer wil de volgende opmerkingen maken bij deze reactie.

Het college sluit zich in het algemeen aan bij de conclusies die door de rekenkamer in haar rapport worden gedaan. Het college neemt ook zes van de zeven door de rekenkamer opgestelde aanbevelingen over. Het college wekt in zijn reactie evenwel de indruk dat het onderzoek van de rekenkamer weinig toevoegt aan de eerdere onderzoeken van de Inspectie en KPMG. Het college geeft verder aan dat op grond van deze onderzoeken al een verbeterplan is opgesteld en wordt uitgevoerd.

De rekenkamer acht haar onderzoek echter een belangrijke aanvulling op de voornoemde onderzoeken en heeft haar onderzoek daarop ook inhoudelijk afgestemd. De eerdere onderzoeken richtten zich op de inhoudelijke uitvoering en de kwaliteit van het proces en dus vooral op bouwtechnische en organisatorische aspecten. Het onderzoek van de rekenkamer heeft een ander karakter dan de onderzoeken van de Inspectie en KPMG en betreft de kosten van het proces van vergunningverlening, de kostendekkendheid en de doelmatigheid hiervan. In het opgestelde verbeterplan staan de bouwtechnische en organisatorische aspecten centraal en is er geen koppeling met kosten, kostendekkendheid en doelmatigheid en daarmee met het onderwerp van het onderzoek van de rekenkamer. Ook in de reactie van het college zien we dat het college nauwelijks ingaat op de financiële aspecten.

Doelmatigheid

Het college plaatst in zijn reactie een kanttekening bij de redenering van de rekenkamer dat Zaanstad minder doelmatig is dan de Amsterdamse stadsdelen. Het college is van mening dat bij de beoordeling van de doelmatigheid de kwaliteit van de uitgevoerde dienstverlening meer centraal zou moeten staan en wijst in dit verband ook op de integrale afweging die bij de afgifte van bouwvergunningen plaatsvindt met de afgifte van milieuvergunningen.

De rekenkamer stelt vast dat de doelmatigheid in termen van productiviteit - gelet op het relatief grote aantal vergunningen voor kleine bouwprojecten - nog kan verbeteren. In de kwaliteit van dienstverlening heeft de rekenkamer geen bijzondere omstandigheden gevonden die een relatief lage productiviteit rechtvaardigen. De integrale afweging bij de afgifte van bouw- en milieuvergunningen doet daar niets aan af. Elders - ook in de Amsterdamse stadsdelen - vindt een zelfde afweging plaats. Bovendien is bij een groot aantal van te af te geven bouwvergunningen, zoals die voor de bouw van dakkapellen of uitbouwen, een dergelijke integrale afweging van de afgifte van bouw- en milieuvergunningen niet relevant.

Kostendekkendheid

De rekenkamer betreurt het dat het college niet ingaat op de conclusies van de rekenkamer over de kostendekkendheid, mede gelet op de daaraan verbonden risico's voor Zaanstad. In de reactie van het college staat dat de conclusies van de rekenkamer over de rechtmatigheid van het bouwvergunningproces worden overgenomen. De rekenkamer gaat er vanuit dat het college de conclusies van de rekenkamer deelt dat het verschil in kostendekkendheid tussen de bouwleges en de andere leges in Zaanstad erg groot is en dat de gemeente Zaanstad hierdoor risico's loopt door veranderingen in de landelijke richtlijnen gericht op meer transparantie en uniformiteit in de berekeningsmethodiek, de landelijke neiging naar volledige kostendekkendheid van de bouwleges en enige rechtelijke uitspraken.

Egalisatievoorziening

De aanbeveling van de rekenkamer over de egalisatievoorziening wordt door het college niet overgenomen. College en raad hebben besloten dat het niet oppertuun is een dergelijke voorziening in te stellen. Hierbij is als argument vooral gewezen op de doelgroepen van een egalisatiefonds. Op dit argument is door de rekenkamer al in haar rapport ingegaan. De rekenkamer wil dit punt toch opnieuw voorleggen aan de raad en het College van Zaanstad, omdat de rekenkamer meent dat bij het instellen van de omgevingsvergunning er aanleiding is om over te gaan tot splitsing van de huidige legesverordening (in een verordening gericht op de omgevingsvergunning en één op de overige legesgroepen). Na een dergelijke splitsing zou het instellen van een egalisatievoorziening voor de bouwleges relevant worden.

Uitvoering aanbevelingen

Tenslotte leidt de rekenkamer uit de reactie van het college af dat het college van mening is dat de meeste aanbevelingen al in uitvoering zijn. De rekenkamer heeft dat niet kunnen waarnemen in de resultaten van het verbeterplan. Dit is niet vreemd, gezien het karakter van het plan, waarop hierboven is ingegaan. Overigens bevestigt het college dit in haar opmerking dat sommige verbeteringen wat lang op zich laten wachten.

Bijlage 1 - Verantwoording selectie tarieven

De gemeente Zaanstad hanteert in de legesverordening de volgende paragrafen:

1. Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën, reproducties en afdrukken
2. Gemeentearchief
3. Vergunningen en Ontheffingen
4. Huwelijksvoltrekking en registratie van partnerschap
5. Verstrekkingen uit de registers van de Burgerlijke Stand
6. Verblijfsdocumenten, Optie en Naturalisatie
7. Vertrekkingen uit de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
8. Verklaringen/uittreksels/documenten omtrent personen
9. Reisdocumenten en rijbewijzen
10. Verkiezingen
11. Drank- en horeca-exploitatie en Wet op de Kansspelen
12. Seksinrichtingen en escortbedrijven
13. Winkeltijdenwet
14. Vermakelijkheden
15. Jacht en Visserij
16. Vergunningen voor bouwen, aanleggen en slopen
17. Gemeentekadaster
18. Wet personenvervoer, Besluit personenvervoer, Wegenverkeerswet, Verordening gevaarlijke stoffen en Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer
19. Brandveiligheid
20. Telecommunicatie

De rekenkamer heeft de belangrijkste tarieven geselecteerd aan de hand van de volgende criteria:

- Aantal betrokken; aantal aanvragen of aantal betrokkenen bij het verlenen van een vergunning of het leveren van een dienst.
- Financiële omvang; inschatting van de opbrengsten voor de gemeente.
- Hoogte tarief; de hoogte van het tarief in vergelijking tot andere tarieven.
- Bekendheid; de bekendheid van de burger bij dit tarief.
- Aandacht in media; de aandacht in de media voor dit tarief.
- Vergelijking tussen tarief gemeente Zaanstad en Amsterdamse stadsdelen is mogelijk

Tabel B.1.1 geeft het overzicht van de scores op deze criteria per tarief. In de tabel zijn de geselecteerde tarieven grijs gekleurd.

Tabel B.1.1 – Verantwoording selectie tarieven

Tarief uit legesverordening		Aantal betrokkenen	Financiële Omvang	Hoogte tarief	Bekendheid	Media aandacht	Vergelijkbaarheid	Totaal +	Totaal -
1	Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën, reproducties en afdrucken								
1.	Fotografische kopie, reproductie of gedrukt stuk	--	--	--	--	--	+	1	10
2.	Kaarten en Tekeningen	--	--	--	--	--	+	1	10
3.	Verordening	--	--	--	--	--	+	1	10
4.	Verordening op diskette	--	--	--	--	--	--	0	12
5.	Kopie kadastrale kaart	--	--	--	--	--	+	1	10
6.	Kopie of plot stadskaart	--	--	--	--	--	--	0	12
7.	Kopie stadsraamkaart	--	--	--	--	--	--	0	12
8.	Verzoek om plattegrond	--	--	--	--	--	--	0	12
2.	Gemeentearchief								
1.	Nasporing gemeentearchief	-	--	--	-	--	+	1	8
2.	Fotokopie uit gemeentearchief	-	--	--	-	--	+	1	8
3.	Fotografische reproductie	-	--	--	-	--	+	1	8
4.	Fotografische reproductie	-	--	--	-	--	+	1	8
5.	Digitale foto's op cd-rom	-	--	--	-	--	+	1	8
6.	Plaatsen van audiovisueel materiaal op DVD of video	-	--	--	-	--	+	1	8
7.	Reproductie van inventarissen of andere publicaties	-	--	--	-	--	-	0	9
8.	Bruikleen van stukken uit gemeentearchief	-	--	--	-	--	-	0	9
9.	Nasporing of reproductie van door het Rijk in bruikleen zijnde stukken	-	--	--	-	--	+	1	8
10.	Vervaardiging van gewaarmerkte afschriften en- of uittreksels	-	--	--	-	--	--	0	10
11.	Huur vergaderruimte van het gemeentearchief	-	--	--	-	--	--	0	10
3.	Vergunningen en Ontheffingen								
1a	Vergunning voor zover niet in deze verordening of andere wetgeving genoemd	+	--	-	+	-	+	3	4
1b	Vergunning voor het kappen van een boom	+	--	-	+	+	++	5	3
1c	Vergunning voor het uistallen van een verplaatsbaar reclamebord	+	--	-	--	--	+	2	7
1d	Vergunning voor het plaatsen van een container	+	--	-	+	--	-	2	6
1 ^e	Vergunning voor het tijdelijk plaatsen van een bouwsteiger	+	--	-	+	--	-	2	6
1f	Vergunning voor organiseren van muziek, feest of wedstrijd	-	--	-	-	--	-	0	8
1g	Vergunning voor het innemen van een tijdelijke standplaats	-	--	-	-	--	-	0	8
1h	Vergunning voor een tijdelijke ventvergunning	+	--	-	-	--	-	1	7
2.	Evenementenvergunning	+	-	++	+	+	++	7	1
3.	Vergunning voor een minikermis	-	--	+	-	--	--	1	8
4.	Ventvergunning	-	--	+	-	--	-	1	7
5.	Vergunning voor het innemen van een standplaats	-	--	+	-	--	-	1	7
6.	Vergunning tot ontheffing voor straatartiest, straatfotograaf,	-	--	-	-	--	--	0	9

Tarief uit legesverordening		Aantal betrokkenen	Financiële Omvang	Hoogte tarief	Bekendheid	Media aandacht	Vergelijkbaarheid	Totaal +	Totaal -
	filmoperateur, tekenaar of gids op de openbare weg								
7.	Vergunning tot het aanbrengen van reclame	+	--	+	-	--	+	3	5
8.	Vergunning voor het maken of veranderen van een uitweg naar de weg	-	--	+	-	--	+	2	6
9.	Vergunning voor een ontheffing op grond van het besluit openlucht recreatie	-	--	+	-	--	-	1	7
10.	Vergunning voor een verlening van een ontheffing op grond van de openlucht recreatie	-	--	+	-	--	-	1	7
4 Huwelijksvoltrekking en registratie partnerschap									
1	Huwelijksvoltrekking of registratie partnerschap	++	-	+	++	+	++	8	1
2.	Huwelijksvoltrekking of registratie partnerschap in een bijzonderhuis	+	-	+	-	--	++	4	4
3.	Huwelijksvoltrekking buiten de opgenomen uren	+	-	+	-	--	-	2	5
4.	Beschikbaar stellen van getuigen door de gemeente	+	-	+	-	--	+	3	4
5.	Trouwboekje	++	-	-	+	--	+	4	4
6.	Benoemen van een bijzonder ambtenaar van de burgerlijke stand	-	-	-	-	-	-	0	6
5 Verstrekkingen uit de registers van de Burgerlijke Stand									
1.	Afschrift of uittreksel uit de Burgerlijke stand	++	--	--	+	--	+	4	6
2.	Verstrekken van een verklaring van huwelijksbevoegdheid	+	--	--	-	--	-	1	8
3.	Verstrekken van een laissez passer	+	--	+	+	--	++	5	4
4.	Verstrekken van verlof tot lijkbezorging buiten de daarvoor gelden wettelijke termijn	-	--	--	--	--	-	0	10
5.	Tot het verstrekken van een verlof tot ontleding van een lijk	-	--	--	--	--	-	0	10
6. Verblijfsdocumenten, Optie en Naturalisatie									
1.	Aanvraag van een vergunning tot verblijf	+	-	-	+	--	--	2	4
2.	Voor een verzoek om naturalisatie	+	-	-	+	--	--	2	4
3.	Voor een verzoek om optie Nederlanderschap	+	-	-	+	--	--	2	4
7 Verstrekkingen uit de gemeentelijke basis administratie persoonsgegevens									
1.	Verstrekken van gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie	+	--	--	+	-	+	3	5
8 Verklaringen/Uittreksels/Documenten omtrent personen									
1.	Verzoek om een verklaring omtrent gedrag	++	-	--	++	-	++	6	4
2.	Verzoek om attestatie de vitae (bewijs van in leven zijn)	+	-	+	+	-	++	5	3
3.	Verzoek om een bewijs van Nederlanderschap (afschrift uit GBA)	+	-	-	+	-	++	4	3
4.	Verzoek om een handtekening legaliseren	+	-	-	+	-	++	4	3
5.	Verzoek om een document te waarmaken	+	-	-	-	-	-	1	5
6.	Verzoek tot het verstrekken van elke andere	-	-	-	-	-	-	0	6

Tarief uit legesverordening		Aantal betrokkenen	Financiële Omvang	Hoogte tarief	Bekendheid	Media aandacht	Vergelijkbaarheid	Totaal +	Totaal -
	verklaring/uittreksel/document omtrent een persoon, voor zover niet afzonderlijk in deze verordening								
10	Reisdocumenten en Rijbewijzen								
1.	Verstrekken van een nationaal paspoort	++	-	--	++	-	++	6	3
2.	Reisdocumenten voor vluchtelingen, reisdocumenten voor vreemdelingen of een faciliteitenpaspoort	-	-	--	-	-	-	0	7
3.	Verstrekken van een nationaal paspoort met een groot aantal bladzijden	-	-	--	-	-	-	0	7
4.	Bijschrijven van een kind	++	-	-	+	-	-	3	4
5.	Toeslag reisdocument per spoedprocedure	-	-	--	-	-	-	0	7
6.	Toeslag per bijschrijvingssticker bij spoedprocedure	-	-	--	-	-	-	0	7
7.	Verstrekken van een Nederlandse identiteitskaart	++	-	-	++	-	++	6	3
8.	Verstrekken, omwisselen, vernieuwen van een rijbewijs	++	-	--	++	-	++	6	3
9.	Verkrijgen van een uittreksel uit het Centraal Register Rijbewijzen	-	-	--	-	-	-	0	7
10	Verrijgen van een verklaring inzake vermissing van een reisdocumenten of rijbewijs	+	-	--	+	-	+	3	4
11.	Eigen verklaring voor een rijbewijs	-	-	--	-	-	-	0	7
11	Verkiezingen								
1.	Verzoek om registratie als kiezer	-	--	--	--	--	--	0	11
2.	Inschrijving registratie politieke partijen	--	--	+	--	--	--	1	10
12	Drank- en Horecawet, Horeca-exploitatie en Wet op de kansspelen								
1.	Vergunning op basis van de drank- en horecawet	+	+	+	+	-	++	6	1
2.	Horeca—exploitatievergunning	+	+	++	+	-	++	7	1
3.	Vergunning voor het verkrijgen van een speelautomatenhal	+	+	++	-	--	+	5	3
4.	Vergunning voor het verstrekken van zwak-alcoholhoudende dranken voor bijzondere gelegenheden	+	-	--	--	--	--	1	9
5.	Vergunning in de zin van de Wet op de Kansspelen	--	--	-	+	--	+	2	7
13	Seksinrichtingen en escortbedrijven								
1.	Vergunning voor een seksinrichting of escortbedrijf	--	--	++	--	--	++	4	8
14	Winkeltijdenwet								
1.	Beschikking op basis van de winkeltijdenwet	-	--	-	+	--	+	2	6
2.	Beschikking op basis van de winkeltijdenverordening	-	--	-	+	--	+	2	6
15	Vermakelijkheden								
1.	Vergunningen tot het houden van een filmvertoning en andere vermakelijkheden	--	--	--	--	--	--	0	12
16	Jacht en visserij								
1.	Visvergunning	++	--	--	++	--	--	4	8
17	Vergunning voor bouwen, aanleggen en slopen								

Tarief uit legesverordening		Aantal betrokkenen	Financiële Omvang	Hoogte tarief	Bekendheid	Media aandacht	Vergelijkbaarheid	Totaal +	Totaal -
1.	Vergunningvrij bouwwerk	+	+	-	+	+	-	4	2
2.	Haalbaarheidsonderzoek	+	--	--	-	--	--	1	9
4.	Lichte bouwvergunning	+	++	++	++	++	++	11	0
5.	Reguliere Bouwvergunning	+	++	++	++	++	++	11	0
6.	Bouwvergunning eerste fase	+	++	++	++	++	++	11	0
7.	Gewijzigde bouwvergunning eerste fase	+	+	+	+	+	-	5	1
8.	Bouwvergunning tweede fase	+	++	++	++	++	++	11	0
9.	Vrijstellingsprocedures	+	++	++	++	++	++	11	0
10.	Welstandsadviezen	+	++	+	++	++	--	8	2
11.	Onderzoek bodemgesteldheid	+	+	++	+	--	-	5	3
12.	Sloopmelding	+	+	-	+	--	++	5	3
13.	Sloopvergunning	+	++	+	+	-	++	7	1
14.	Wijziging bestemmingsplan	+	+	++	++	--	--	6	4
15.	Objectinformatie	-	-	-	-	--	--	8	0
16.	Overschrijving vergunning	-	-	-	-	--	--	8	0
17.	Verlening tijdelijke bouwvergunning	+	-	-	+	-	-	2	4
18.	Rooilijnen en bouwpeil	-	-	-	-	--	--	0	8
19.	Onttrekkingsvergunning	-	-	-	-	--	--	0	8
20.	Verrekening leges nieuwe aanvraag na weigering, intrekking of vernietiging	-	-	-	-	--	--	0	8
18	Gemeentekadaster								
1.	Kopie kadastrale kaart	--	--	--	--	--	+	1	10
2.	Uitreksel kadastrale kaart	--	--	--	--	--	--	0	12
3.	Kopie gemeentelijke kaart	--	--	--	--	--	--	0	12
20	Wet personenvervoer, Besluit personenvervoer, Wegenverkeerswet, Verordening gevaarlijke stoffen en Besluit administratieve bepaling inzake het wegverkeer								
1.	Vergunning voor het verrichten van lokaal of interlokaal openbaar vervoer	-	--	--	--	--	--	0	11
2.	Wijziging of intrekking van de vergunning	-	--	--	--	--	--	0	11
3.	Vergunningen- of toestemmingsbewijs	-	--	--	--	--	--	0	11
4.	Ontheffing ingevolge de wegenverkeerswet	-	--	--	--	--	--	0	11
5.	Ontheffing verordening gevaarlijke stoffen	-	--	--	--	--	--	0	11
6.	Verklaring van geen bezwaar op grond van het reglement gevaarlijke stoffen	+	--	--	--	--	--	1	10
7.	Vrijstelling op grond van de verordening op de gevaarlijke stoffen	+	--	--	--	--	--	1	10
8.	Aanvraag op Ontheffing op grond van verordening gevaarlijke stoffen	+	--	--	+	--	--	2	8
21	Brandveiligheid								

Tarief uit legesverordening		Aantal betrokkenen	Financiële Omvang	Hoogte tarief	Bekendheid	Media aandacht	Vergelijkbaarheid	Totaal +	Totaal -
1.	Ontheffing op de brandveiligheidsverordening	-	-	-	+	-	--	3	5
2.	Gebruiksvergunning	+	+	++	++	+	--	7	2
3.	Overschrijving van een vergunning	-	-	+	-	--	--	1	7
22 Telecommunicatie									
1.	Instemming voor het uitvoeren van werkzaamheden	--	-	+	-	--	--	1	8
2.	Verhoging indien overleg met andere gemeenten noodzakelijk is	--	-	+	-	--	--	1	8

Tabel B.1.2 – Tarieven overige verordeningen

Verordening	Aantal betrokkenen	Financiële Omvang	Hoogte tarief	Bekendheid	Media aandacht	Vergelijkbaarheid	Totaal +	Totaal -
Afvalstoffenheffing	++	++	++	++	+	+	10	0
Begraafrechten	++	-	+	+	--	--	4	4
Binnenhavengeld	+	-	-	--	--	--	1	8
Brandweerrechten	--	-	-	--	-	-	0	8
Hondenbelasting	++	+	-	++	-	+	6	2
Kadegeld	+	-	-	--	--	--	1	8
Liggeld woonschepen	+	-	+	+	-	+	4	2
Lozingsrecht	+	++	+	-	--	--	5	5
Marktplaatsen	++	-	+	+	+	-	5	2
Onroerende zaakbelasting	++	++	+	+	++	+	9	0
Parkeerbelasting	+	++	-	+	-	--	4	4
Precariobelasting	++	++	+	+	+	-	7	1
Rechten	-	-	-	-	-	-	0	6
Reclamebelasting	+	-	-	-	-	++	3	4
Roerende ruimtebelasting	+	--	++	-	--	++	5	5
Toeristenbelasting	-	-	--	-	--	--	0	9
Zeehavengeld	-	-	-	--	--	+	7	1

Bijlage 2 - Legestarieven exclusief bouwleges

Tabel B.2.1 – Tarieven Vergunningen en Ontheffingen

	Kapvergunning 1 boom	Kapvergunning 25 bomen	Ligplaatsvergunning woonschepen	Winkeluitstallingen	Evenementenvergunning 300 bezoekers	Evenementenvergunningen 2.500 bezoekers
Zaanstad	€ 16,54	€ 16,54	€ 16,54	€ 16,54	€ 27,22	€ 108,88
Gemiddelde Stadsdelen	€ 41,35	€ 140,33	€ 134,97	€ 123,09	€ 122,49	€ 949,13
Bos en Lommer	€0,00	€0,00	€ 72,00	€ 216,00	€ 130,00	€ 900,00
Centrum	€0,00	€0,00	€ 46,70	€ 151,00	€224,00	€ 1.675,00
De Baarsjes	€ 48,60	€966,10	--	€58,70	€ 109,00	--- ⁵⁷
Geuzenveld-Slotermeer	€ 60,00	€ 95,00	€ 200,00	€ 112,10	€ 77,15	€ 619,45
Noord	€ 27,10	€ 221,00	€ 52,60	€ 115,00	€ 78,80	€ 642,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 0,00	€ 0,00	€ 43,43	€ 125,00	€ 75,00	€ 1.000,00
Osdorp	€ 20,60	€ 32,00	€ 191,00	€ 118,00	€ 118,00	€ 470,00
Oud-West	€ 85,00	€ 120,00	€ 382,05	€ 113,71	€ 75,94	€ 784,69
Oud-Zuid	€ 100,00	€ 150,00	€ 95,00	€ 220,00 ⁵⁸	€ 110,00	€1.690,00
Slotervaart	€0,00	€0,00	--	€ 105,65	€ 75,25	€603,50
Westerpark	€ 47,00	€ 88,00	€ 46,70	€ 109,00	€ 176,00	€ 1.412,00
Zeeburg	€ 81,55	€ 119,95	€ 46,70	€ 102,00	€ 185,50	€ 977,10
ZuiderAmstel	€ 33,50	€ 96,90	€400,00	€ 76,50	€ 155,20	€ 765,00
Zuidoost	€ 75,60	€ 75,60	€43,40	€ 100,55	€ 125,00	€ 800,00

Tabel B.2.2 – Tarieven huwelijksvoltrekking

Huwelijksvoltrekking in gemeentehuis/stadsdeelkantoor op vrijdag om 14:00 uur	
Zaanstad	€ 191,26
Gemiddelde Stadsdelen	€ 256,83
Bos en Lommer	€ 470,00
Centrum	€417,00
De Baarsjes	€ 139,20
Geuzenveld-Slotermeer	€ 146,55
Noord	€ 359,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 220,00
Osdorp	€ 180,00
Oud-West	€ 400,00
Oud-Zuid	€ 390,00
Slotervaart	€ 150,00 ⁵⁹
Westerpark	€ 165,00
Zeeburg	€ 235,00
ZuiderAmstel	€ 184,70
Zuidoost	€ 139,10

Tabel B.2.2.3 – Tarieven drank- en horecawet, Horeca/exploitatie

	Drankvergunning	Exploitatie-vergunning
Zaanstad	€ 486,60	€ 1278,80
Gemiddelde Stadsdelen	€ 311,42	€ 530,72
Bos en Lommer	€ 395,00	€750,00
Centrum	€434,00	€418,00
De Baarsjes	€ 410,00	€ 501,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 235,60	€ 488,05
Noord	€ 294,00	€ 681,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 232,00	€ 581,00
Osdorp	€ 288,00	€ 476,00
Oud-West	€ 422,21	€ 508,90
Oud-Zuid	€ 270,00	€ 620,00
Slotervaart	€229,95	€ 475,65
Westerpark	€ 253,00	€ 506,00
Zeeburg	€ 354,80	€ 448,35
ZuiderAmstel	€ 306,00	€ 450,00
Zuidoost	€ 235,30	€ 496,40

Bijlage 3 - Gemeenten uit Benchmark Publiekszaken

Alkmaar	Leeuwarden
Almelo	Leiden
Alphen aan den Rijn	Lelystad
Amstelveen	Maassluis
Assen	Maastricht
Barendrecht	Nijmegen
Bergen op Zoom	Noordwijk
Berkelland	Oisterwijk
Bernisse	Oosterhout
Blaricum	Oss
Boxtel	Purmerend
Bussum	Raalte
Coevorden	Ridderkerk
Dantumadeel	Rotterdam
Den Helder	's-Gravenhage
Deventer	Sittard-Geleen
Dordrecht	Skarsterlân
Dronten	Teylingen
Duiven	Tholen
Eindhoven	Tilburg
Emmen	Twenterand
Enschede	Tynaarlo
Etten-Leur	Utrecht
Franekeradeel	Veghel
Gouda	Venlo
Groningen	Wijk bij Duurstede
Haarlem	Zaanstad
Haarlemmermeer	Zeewolde
Harderwijk	Zoetermeer
Hengelo (O.)	Zutphen
Hilversum	Zwolle
Katwijk	

Bijlage 4 - Tarieven gehandicaptenparkeerplaats

Tabel B.4.1 – Tarieven gehandicaptenparkeerplaats

Aanleg gehandicaptenparkeerplaats	
Zaanstad	€ 266,07
Gemiddelde Stadsdelen	€ 307,40
Bos en Lommer	€ 295,65
Centrum	n.v.t. ⁶⁰
De Baarsjes	€ 354,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 349,80
Noord	€ 323,00
Oost-Watergraafsmeer	€ 300,00
Osdorp	€ 264,00
Oud-West	€202,50
Oud-Zuid	€ 210,00
Slotervaart	€ 290,45
Westerpark	€ 334,00
Zeeburg	€ 304,50
ZuiderAmstel	€ 306,70
Zuidoost	€461,55

Bijlage 5 - Tarieven marktplaatsen

Tabel B.5.1 – Tarieven marktplaatsen⁶¹

Dagmarkt (plaats 4 meter)	
Per dag	
Zaanstad	€ 1,52
Gemiddelde Stadsdelen	€ 13,34
Bos en Lommer	€ 11,50
Centrum	€ 14,30
De Baarsjes	n.v.t.
Geuzenveld-Slotermeer	€ 9,96
Noord	€8,65
Oost-Watergraafsmeer	n.v.t.
Osdorp	n.v.t.
Oud-West	€20,35
Oud-Zuid	€ 16,66
Slotervaart	n.v.t.
Westerpark	n.v.t.
Zeeburg	n.v.t.
ZuiderAmstel	n.v.t.
Zuidoost	€ 11,00

Bijlage 6 - Tarieven Liggeld Woonschepen

Tabel B.6.1 – Liggeld woonschepen

	Liggeld Woonschepen m ² jaar
Zaanstad	€ 1,86
Gemiddelde Stadsdelen	€ 5,61
Bos en Lommer	€ 5,69
Centrum	€8,12
De Baarsjes	€ 5,00
Geuzenveld Sloterveer ⁶²	---
Noord	€ 5,30
Oost-Watergraafsmeer	€ 5,20
Osdorp	€5,00
Oud-West	€ 6,31
Oud-Zuid	€ 5,10
Slotervaart	€ 5,04
Westerpark ⁶³	---
Zeeburg	€ 5,15
ZuiderAmstel	€ 400,00
Zuidoost	€ 43,40

Bijlage 7 - Tarieven afvalstoffenheffing

Tabel B.7.1 – Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

	Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden
Zaanstad	€ 244,68	€ 244,68
Gemiddelde Stadsdelen	€ 216,49	€ 282,93
Bos en Lommer	€ 238,52	€ 318,02
Centrum	€ 205,20	€ 273,60
De Baarsjes	€ 228,00	€ 303,96
Geuzenveld-Slotermeer	€ 190,20	€ 253,58
Noord	€ 222,37	€ 296,52
Oost-Watergraafsmeer	€ 258,52	€344,69
Osdorp	€ 183,48	€ 244,68
Oud-West	€ 249,74	€ 293,84
Oud-Zuid	€ 187,35	€ 249,80
Slotervaart	€ 184,39	€ 245,85
Westerpark	€180,96	€241,32
Zeeburg	€ 203,52	€ 271,32
ZuiderAmstel	€ 237,82	€ 317,16
Zuidoost	€260,76	€ 306,72

Bijlage 8 - Berekeningsmethode

Tabel B.8.1 - Berekeningsmethode

Bouwvergunning	Heffingsstructuur Zaanstad	Heffingsstructuur MTBL ⁶⁴	Heffingsstructuur MTBL & Model Leges Omgevingsvergunning
Beoordeling schetsontwerp	Geen leges	• .. % van de bouwkosten	• .. % van de bouwkosten
Aanvraag lichte bouwvergunning	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief Differentiatie van categorie en < of > 20 m² 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel
Aanvraag reguliere bouwvergunning	<ul style="list-style-type: none"> Bedrag per m³ Afhankelijk soort gebouw (woonfunctie, bijeenkomstfunctie, logiesfunctie etc.) Minimumtarief Staffel 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel
Aanvraag bouwvergunning eerste fase	<ul style="list-style-type: none"> 50% van het tarief reguliere bouwvergunning 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel
Aanvraag bouwvergunning tweede fase	<ul style="list-style-type: none"> 50% van het tarief reguliere bouwvergunning 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel
Aanvraag wijziging bouwvergunning eerste fase	<ul style="list-style-type: none"> 50% van het tarief voor de aanvraag bouwvergunning eerste fase 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel
Extra toetsing welstand	<ul style="list-style-type: none"> Gecombineerd met lichte bouwvergunning: vast tarief Gecombineerd met reguliere bouwvergunning: % tarief reguliere bouwvergunning met minimumtarief. 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief
Beoordeling bodemrapport	<ul style="list-style-type: none"> Gedifferentieerd tarief < of > dan 400 m². 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief (waar nodig kan het vaste tarief worden gedifferentieerd, al naar gelang de omvang van de beoordeling die moet plaatsvinden) 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief (waar nodig kan het vaste tarief worden gedifferentieerd, al naar gelang de omvang van de beoordeling die moet plaatsvinden)
Aanvraag vrijstelling geldende bestemmingsplan (art. 19.1 en art. 19.2)	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief Eventueel vermeerderd met bedrag voor bouwvergunning 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de bouwkosten Minimumtarief Staffel (geadviseerd wordt hierbij een maximumtarief (absoluut) vast te stellen)
Overige vrijstellingen en ontheffingen in relatie tot bouw- en slooiaanvragen	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief Eventueel vermeerderd met bedrag voor bouwvergunning 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief Nadere differentiatie in dit vaste tarief is mogelijk naar type vrijstellingen: art. 15 WRO, 17 WRO, 19 lid 3 WRO, Art. 50 WW 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief Nadere differentiatie in dit vaste tarief is mogelijk naar type vrijstellingen: art. 15 WRO, 17 WRO, 19 lid 3 WRO, Art. 50 WW
Sloopvergunning	<ul style="list-style-type: none"> 0,75% van de sloopkosten minimumtarief van € 101,24 	<ul style="list-style-type: none"> % sloopkosten Minimumtarief 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de sloopkosten met een minimumtarief van € ..
Bestemmingsplanwijziging	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief (€ 2.025,00) 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief 	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief
Aanlegvergunning	<ul style="list-style-type: none"> Vast tarief (€ 253,12) 	<ul style="list-style-type: none"> % aanlegkosten minimumtarief 	<ul style="list-style-type: none"> .. % van de aanlegkosten Minimumtarief Staffel

Bijlage 9 - Omrekening bouwleges

Woonfunctie

Tabel B.9.1 – Woonfunctie > 5.000m³

Woningbouwproject > 5.000 m ³	2004	2005
Bouwkosten excl. btw (grondslag 2004)	€ 1.750.000	€ 1.750.000
Aantal m ³ (grondslag 2005)	7.000 m ³	7.000 m ³
Legesberekening	2% bouwkosten	€ 6,00 per m ³
Behandelfactor		1
Nota incl. btw	€ 41.650	€ 42.000
Bouwkosten per m ³		€250

Tabel B.9.2 – Woonfunctie > 1.000m³ en ≤ 5.000 m³

Woningbouwproject > 1.000 m ³ en ≤ 5.000 m ³	2004	2005
Bouwkosten excl. btw (grondslag 2004)	€ 792.316,93	€ 792.316,93
Aantal m ³ (grondslag 2005)	3.000 m ³	3.000 m ³
Legesberekening	2% bouwkosten	€ 6,60 per m ³
Behandelfactor		1,05
Nota incl. btw	€ 18.857,14	€ 19.800
Bouwkosten per m ³		€264

Tabel B.9.3 – woonfunctie < 1.000m³

Vrijstaande Woning < 1.000 m ³	2004	2005
Bouwkosten excl. btw (grondslag 2004)	€ 162.500	€ 162.500
Aantal m ³ (grondslag 2005)	580 m ³	580 m ³
Legesberekening	2% bouwkosten	€ 7,2 per m ³
Behandelfactor		1,1
Nota incl. btw	€ 3.868	€ 4.176
Bouwkosten per m ³		€280

Bijlage 10 - Tarieven bouwleges

Tabel B.10.1 – Tarieven lichte bouwvergunning

Bouwkosten €10.000	
Zaanstad	€ 354,38
Gemiddelde Stadsdelen	€ 202,52
Amsterdam	€ 160,00
Bos en Lommer	€ 93,60
Centrum	€ 411,00
De Baarsjes	€ 96,20
Geuzenveld-Slotermeer	€ 150,00
Noord	€ 116,58
Oost-Watergraafsmeer	€ 450,00
Osdorp	€ 191,00
Oud-West	€ 277,40
Oud-Zuid	€ 290,00
Slotervaart	€ 75,00
Westerpark	€ 94,75
Zeeburg	€ 250,00
ZuiderAmstel	€ 239,00
Zuidoost	€ 100,75

Tabel B.10.2 – Tarieven reguliere bouwvergunning bij verschillende bouwsommen

Bouwkosten	€ 45.500	€130.000	€1.000.000	€5.000.000	€10.000.000
Aantal m ³	163 m ³	464 m ³	3.788 m ³	20.000 m ³	40.000 m ³
Zaanstad	€ 1.184,63	€ 3.384,64	€ 25.303,03	€ 121.400,00	€ 242.800,00
Gemiddelde Stadsdelen	€ 1.018,75	€ 2.821,97	€ 20.784,94	€ 100.034,65	€ 183.695,36
Amsterdam	€ 728,00	€ 2.080,00	€ 16.000,00	€ 80.000,00	€ 95.500,00
Bos en Lommer	€ 851,76	€ 2.433,60	€ 18.720,00	€ 93.600,00	€ 187.200,00
Centrum	€ 1.405,00	€ 4.445,00	€ 32.265,00	€ 148.265,00	€ 263.265,00
De Baarsjes	€ 853,13	€ 2.437,50	€ 18.750,00	€ 93.750,00	€ 187.500,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 960,00	€ 2.650,00	€ 20.050,00	€ 100.050,00	€ 200.050,00
Noord	€ 430,45	€ 1.081,10	€ 7.780,10	€ 38.580,10	€ 77.080,10
Oost-Watergraafsmeer	€ 1.932,50	€ 4.890,00	€ 35.340,00	€ 175.340,00	€ 350.340,00
Osdorp	€ 682,50	€ 1.950,00	€ 15.000,00	€ 75.000,00	€ 150.000,00
Oud-West	€ 868,14	€ 2.480,40	€ 19.080,00	€ 95.400,00	€ 190.800,00
Oud-Zuid	€ 1.137,50	€ 3.250,00	€ 25.000,00	€ 125.000,00	€ 250.000,00
Slotervaart	€ 682,50	€ 1.950,00	€ 15.000,00	€ 60.000,00	€ 120.000,00
Westerpark	€ 862,23	€ 2.463,50	€ 18.950,00	€ 94.750,00	€ 189.500,00
Zeeburg	€ 1.592,50	€ 3.750,00	€ 20.500,00	€ 80.500,00	€ 105.500,00
ZuiderAmstel	€ 1.087,45	€ 3.107,00	€ 23.900,00	€ 119.500,00	€ 239.000,00
Zuidoost	€ 916,83	€ 2.619,50	€ 20.150,00	€ 100.750,00	€ 201.500,00

Tabel B.10.3 – Tarieven eerste en tweede fase bouwvergunning

	Eerste fase	Tweede fase
	Bouwsom €130.000 464 m ³	Bouwsom €130.000 464 m ³
Zaanstad	€ 1.692,32	€ 1.692,32
Gemiddelde Stadsdelen	€ 1.318,49	€ 2.300,62
Amsterdam	€ 416,00	€ 1.872,00
Bos en Lommer	€ 486,72	€ 2.190,24
Centrum	€ 4.607,00	€ 3.671,00
De Baarsjes	€ 487,50	€ 2.193,75
Geuzenveld-Slotermeer	€ 530,00	€ 2.385,00
Noord	€ 171,10	€ 962,80
Oost-Watergraafsmeer	€ 4.790,00	€ 4.790,00
Osdorp	€ 487,50	€ 1.657,50
Oud-West	€ 1.860,30	€ 868,14
Oud-Zuid	€ 1.950,00	€ 1.300,00
Slotervaart	€ 390,00	€ 1.755,00
Westerpark	€ 492,70	€ 2.217,15
Zeeburg	€ 750,00	€ 3.375,00
ZuiderAmstel	€ 932,10	€ 2.485,60
Zuidoost	€ 523,90	€ 2.357,55

Tabel B.10.4 – Tarieven aanlegvergunning en sloopvergunning

	Aanlegvergunning	Aanlegvergunning	Sloopvergunning
	Aanlegkosten €5.000	Aanlegkosten €50.000	Sloopkosten €10.000
Zaanstad	€ 253,12	€ 253,12	€ 75,00
Gemiddelde Stadsdelen	€ 233,87	€ 867,84	€ 804,38
Amsterdam	€ 82,00	€ 800,00	€ 640,00
Bos en Lommer	€ 60,25	€ 297,50	€ 668,25
Centrum	€ 271,00	€ 1.556,00	€ 255,00
De Baarsjes	€ 96,20	€ 937,50	€ 678,00
Geuzenveld-Slotermeer	€ 150,00	€ 1.050,00	€ 1.000,00
Noord	€ 71,80	€ 103,30	€ 728,50
Oost-Watergraafsmeer	€ 385,00	€ 385,00	€ 835,00
Osdorp	€ 191,00	€ 750,00	€ 588,00
Oud-West	€ 277,40	€ 954,00	€ 601,20
Oud-Zuid	€ 650,00	€ 1.000,00	€ 930,00
Slotervaart	€ 77,65	€ 350,00	€ 642,30
Westerpark	€ 85,15	€ 851,50	€ 684,00
Zeeburg	€ 175,00	€ 1.750,00	€ 1.750,00
ZuiderAmstel	€ 683,20	€ 1.160,00	€ 980,80
Zuidoost	€ 100,50	€ 1.005,00	€ 900,20

Tabel B.10.5 – Tarieven bijzondere procedures (vrijstellingsverzoek bij bouwvergunning)

	Artikel 15 Bouwsom €45.500	Artikel 17 Bouwsom € 45.500	Artikel 19.1 Bouwsom 45.500	Artikel 19.2 Bouwsom € 45.500	Artikel 19.3 Bouwsom € 45.500
Zaanstad	€ 126,56	€ 126,56	€ 2531,25	€ 2531,25	€ 126,56
Gemiddelde Stadsdelen	€ 153,73	€ 352,08	€ 1.262,69	€ 2531,25	€ 126,56
Amsterdam	--	€ 160,00	€ 160,00	€ 160,00	€ 160,00
Bos en Lommer	€ 150,00	€ 250,00	€ 2.500,00	€ 1.500,00	€ 250,00
Centrum	€ 255,00	€ 255,00	€ 1.669,00	€ 1.041,00	€ 255,00
De Baarsjes	€ 55,74	€ 55,74	€ 110,34	€ 110,34	€ 55,74
Geuzenveld-Slotermeer ⁶⁵	€ 60,00 p. uur	€ 60,00 p. uur	€ 1.100,00	€ 205,00	€ 60,00 p. uur
Noord	€0,00	€0,00	€ 105,65	€ 105,65	€ 105,65
Oost-Watergraafsmeer	€500,00	€ 775,00	€ 2.060,00	€ 1.550,00	€ 775,00
Osdorp	€ 472,00	€ 472,00	€ 943,00	€ 943,00	€ 472,00
Oud-West	€ 60,00	€ 384,75	€ 2.577,83	€ 673,31	€ 384,75
Oud-Zuid	€ 140,00	€ 280,00	€2.860,00	€2.230,00	€ 280,00
Slotervaart	€0,00	€ 238,88	€ 307,13	€ 307,13	€ 238,88
Westerpark	€0,00	€0,00	€ 1.579,00	€ 1.579,00	€ 105,00
Zeeburg	€ 125,00	€1.625,00	€ 1.625,00	€ 1.625,00	€1.625,00
ZuiderAmstel	€ 240,70	€ 240,70	€ 240,70	€ 240,70	€ 240,70
Zuidoost	€0,00	€0,00	€0,00	€0,00	€0,00

Bijlage 11 - Rangorde per bouwvergunning

Tabel B.11.1 – Rangorde lichte en reguliere bouwvergunning

	Lichte bouwvergunning - Bouwsom € 10.000	Reguliere bouwvergunning - € 45500 - 163 m3 -	Reguliere Bouwvergunning - € 130000 - 464 m3	Reguliere bouwvergunning - € 1000000 - 2788	Reguliere bouwvergunning - € 5000000 - 20.000m3	Reguliere bouwvergunning - € 10000000 - 40.000m3	Eerste fase - Bouwsom € 130.000 - 464 m3	Tweede fase - Bouwsom € 130.000 - 464 m3
Zaanstad	14	13	13	14	13	13	12	5
Amsterdam	8	4	4	4	4	2	3	7
Bos en Lommer	2	5	5	5	6	6	4	8
Centrum	15	14	15	15	15	15	15	15
De Baarsjes	4	6	6	6	7	7	5	9
Geuzenveld-Slotermeer	7	10	10	9	10	10	9	12
Noord	6	1	1	1	1	1	1	2
Oost-Watergraafsmeer	16	16	16	16	16	16	16	16
Osdorp	9	2	2	2	3	5	5	4
Oud-West	12	8	8	8	9	9	13	1
Oud-Zuid	13	12	12	13	14	14	14	3
Slotervaart	1	2	2	2	2	4	2	6
Westerpark	3	7	7	7	8	8	7	10
Zeeburg	11	15	14	11	5	3	10	14
ZuiderAmstel	10	11	11	12	12	12	11	13
Zuidoost	5	9	9	10	11	11	8	11

1 = laag

16 = hoog

Tabel B.11.2 – Rangorde aanleg- en sloopvergunning

	Aanlegvergunning Aanlegkosten € 5.000	Aanlegvergunning Aanlegkosten € 50.000	Sloopvergunning Sloopkosten € 10.000
Zaanstad	11	2	1
Amsterdam	4	7	5
Bos en Lommer	1	3	7
Centrum	12	15	2
De Baarsjes	6	9	8
Geuzenveld-Slotermeer	8	13	15
Noord	2	1	10
Oost-Watergraafsmeer	14	5	11
Osdorp	10	6	3
Oud-West	13	10	4
Oud-Zuid	15	11	13
Slotervaart	3	4	6
Westerpark	5	8	9
Zeeburg	9	16	16
ZuiderAmstel	16	14	14
Zuidoost	7	12	12

1 = laag

16 = hoog

Tabel B.11.3 – Rangorde Vrijstellingsprocedures

	Artikel 15 - Bouwsom - 45500	Artikel 17 - Bouwsom € 45.500	Artikel 19.1 - Bouwsom 45.500	Artikel 19.2 - Bouwsom € 45.500	Artikel 19.3 - Bouwsom € 45.500
Zaanstad	8	5	14	16	5
Amsterdam	--	6	4	4	6
Bos en Lommer	10	9	13	11	9
Centrum	12	10	11	10	10
De Baarsjes	5	4	3	3	2
Geuzenveld-Slotermeer	--	--	8	5	--
Noord	1	1	2	2	4
Oost-Watergraafsmeer	14	14	12	12	14
Osdorp	13	13	7	9	13
Oud-West	6	12	15	8	12
Oud-Zuid	9	11	16	15	11
Slotervaart	1	7	6	7	7
Westerpark	1	1	9	13	3
Zeeburg	7	15	10	14	15
ZuiderAmstel	11	8	5	6	8
Zuidoost	1	1	1	1	1

Bijlage 12 - Vereniging Eigen Huis - Bouwleges 2006

Tabel B.12.1 – VEH: Bouwleges 2006

Gemeente	Lichte Bouwvergunning	Reguliere Bouwvergunning	Bouwvergunning Regulier
	Bouwsom €10.000	Bouwsom €45.500	Bouwsom € 130.000
	Excl. btw - Incl welstand	Excl. btw - Incl welstand	Excl. Btw - Incl. welstand
Alkmaar *	€ 242,74	€ 903,80	€ 2.367,90
Albrandswaard	€ 101,00	€ 721,05	€ 2.009,00
Almelo *	€ 178,50	€ 990,86	€ 2.831,01
Amersfoort *	€ 225,00	€ 1.022,50	€ 2.712,50
Amstelveen	€ 200,00	€ 910,00	€ 2.600,00
Amsterdam (Zeeburg) *	€ 250,00	€ 1.592,50	€ 3.750,00
Assen	€ 198,50	€ 751,00	€ 2.057,50
Bergschenhoek *	€ 136,00	€ 700,05	€ 1.931,00
Boekel	€ 233,55	€ 1.046,65	€ 2.975,60
De Ronde Venen	€ 244,20	€ 1.072,61	€ 3.045,60
Den Haag *	€ 112,81	€ 1.026,14	€ 2.931,57
Deventer *	€ 158,65	€ 936,85	€ 2.643,75
Ede	€ 241,00	€ 1.208,15	€ 3.030,00
Emmen *	€ 284,93	€ 1.222,89	€ 3.318,07
Epe	€ 266,50	€ 1.216,00	€ 3.269,50
Etten-leur *	€ 326,50	€ 1.044,90	€ 2.340,45
Goes	€ 163,25	€ 1.151,64	€ 2.523,28
Goirle *	€ 192,65	€ 887,25	€ 2.535,00
Groningen *	€ 139,93	€ 1.458,00	€ 4.212,00
Haarlem	€ 255,85	€ 1.164,12	€ 3.326,05
Haren	€ 248,00	€ 1.082,50	€ 3.068,00
Heerlen *	€ 175,00	€ 850,00	€ 2.202,00
Hellendoorn	€ 236,05	€ 1.034,15	€ 2.808,15
Ijsselstein *	€ 267,80	€ 1.123,85	€ 3.211,00
Leeuwarden *	€ 185,90	€ 846,23	€ 2.269,89
Leiden	€ 224,27	€ 1.201,79	€ 3.145,29
Leidschendam-Voorburg *	€ 182,10	€ 999,74	€ 2.665,87
Maasdriel	€ 219,70	€ 925,88	€ 2.645,37
Moerdijk	€ 188,10	€ 774,60	€ 2.168,60
Nijmegen *	€ 226,10	€ 1.246,44	€ 3.558,10
Noordwijk	€ 166,00	€ 1.001,00	€ 2.860,00
Pijnacker-Nootdorp *	€ 285,38	€ 1.304,70	€ 3.566,52
Rijnwoude	€ 479,00	€ 2.072,20	€ 5.714,00
Rotterdam *	€ 360,80	€ 916,00	€ 3.893,00
s-Hertogenbosch *	€ 132,80	€ 1.007,10	€ 2.575,48
Sittard-Geleen *	€ 186,00	€ 1.120,21	€ 3.200,60
Sliedrecht *	€ 341,44	€ 1.359,78	€ 3.640,38

Gemeente	Lichte Bouwvergunning Bouwsom €10.000 Excl. btw - Incl welstand	Reguliere Bouwvergunning Bouwsom €45.500 Excl. btw - Incl welstand	Bouwvergunning Regulier Bouwsom € 130.000 Excl. Btw - Incl. welstand
Terneuzen	€ 118,00	€ 659,75	€ 1.885,00
Tholen	€ 204,00	€ 1.032,00	€ 2.282,00
Veenendaal	€ 247,00	€ 1.186,45	€ 3.368,00
Gemiddeld	€ 220,63	€ 1.069,28	€ 2.928,43
* = Vinex			
Gemiddelde Vinex locatie	€ 218,62	€ 1.074,28	€ 2.969,34
Gemiddelde niet-Vinex locatie	€ 222,84	€ 1.063,77	€ 2.883,21

Bijlage 13 - Bouwleges 2004 en 2006 in Zaanstad

Tabel B.13.1 – Bouwleges woonfunctie 2004 en 2006

Woonfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Reguliere bouwvergunning	€ 45.500	163	€ 1.082,90	€ 1.184,63	9%
	€ 130.000	464	€ 3.094,00	€ 3.384,64	9%
	€ 1.000.000	3.788	€ 23.800,00	€ 25.303,03	6%
	€ 5.000.000	20.000	€ 119.000,00	€ 121.400,00	2%
	€ 10.000.000	40.000	€ 238.000,00	€ 242.800,00	2%
Bouwvergunning eerste fase	€ 130.000	464	€ 1.547,00	€ 1.692,32	9%
Bouwvergunning tweede fase	€ 130.000	464	€ 1.547,00	€ 1.692,32	9%
BTW	1,19				
Bouwkosten	≤ 1.000 m3	€ 280	per m3		
	>1.000 m3 ≤ 5.000 m3	€ 264	per m3		
	> 5.000 m3	€ 250	per m3		
Leges tarief	≤ 1.000 m3	€ 7,29	per m3		

Tabel B.13.2 – Bouwleges cellenfunctie 2004 en 2006

Cellenfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Bouwvergunning eerste fase	€ 1.000.000	2.646	€ 11.900,00	€ 12.050,26	1%
Bouwvergunning tweede fase	€ 1.000.000	2.646	€ 11.900,00	€ 12.050,26	1%
BTW	1,19				
Bouwkosten	€ 378	per m3			
Leges tarief	€ 9,11	per m3			
Behandelfactor	1				

Tabel B.13.3 – Bouwleges gezondheidszorgfunctie 2004 en 2006

Gezondheidszorgfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Reguliere bouwvergunning	€ 130.000	233	€ 3.094,00	€ 2.306,98	-25%
	€ 1.000.000	1.789	€ 23.800,00	€ 17.745,97	-25%
	€ 5.000.000	14.493	€ 119.000,00	€ 121.739,13	2%
	€ 10.000.000	28.986	€ 238.000,00	€ 243.478,26	2%
Bouwvergunning eerste fase	€ 130.000	233	€ 1.547,00	€ 1.153,49	-25%
Bouwvergunning tweede fase	€ 130.000	233	€ 1.547,00	€ 1.153,49	-25%
BTW	1,19				
Bouwkosten	≤ 2.500 m3	€ 559	per m3		
	> 2.500 m3	€ 345	per m3		
Leges tarief	≤ 2.500 m3	€ 9,92	per m3		
	> 2.500 m3	€ 8,40	per m3		
Behandelfactor	0,75	≤ 2.500 m3			
	1	> 2.500 m3			

Tabel B.13.4 – Bouwleges kantoorfunctie 2004 en 2006

Kantoorfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Reguliere bouwvergunning	€ 45.500	168	€ 1.082,90	€ 1.596,70	47%
	€ 130.000	480	€ 3.094,00	€ 4.561,99	47%
	€ 1.000.000	3.690	€ 23.800,00	€ 26.900,37	13%
	€ 5.000.000	18.450	€ 119.000,00	€ 134.501,85	13%
	€ 10.000.000	36.900	€ 238.000,00	€ 269.003,69	13%
Bouwvergunning eerste fase	€ 130.000	480	€ 1.547,00	€ 2.281,00	47%
Bouwvergunning tweede fase	€ 130.000	480	€ 1.547,00	€ 2.281,00	47%
BTW	1,19				
Bouwkosten	€ 271	per m3			
Leges tarief	≤ 2.500 m3	€ 9,51	per m3		
	> 2.500 m3	€ 7,29	per m3		
Behandelfactor	1,1				

Tabel B.13.5 – Bouwleges logiesfunctie 2004 en 2006

Logiesfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Reguliere bouwvergunning	€ 1.000.000	2.519	€ 23.800,00	€ 22.292,19	-6%
	€ 5.000.000	12.594	€ 119.000,00	€ 111.460,96	-6%
	€ 10.000.000	25.189	€ 238.000,00	€ 222.921,91	-6%
Bouwvergunning eerste fase	€ 1.000.000	2.519	€ 11.900,00	€ 11.146,10	-6%
Bouwvergunning tweede fase	€ 1.000.000	2.519	€ 11.900,00	€ 11.146,10	-6%
BTW	1,19				
Bouwkosten	€ 397	per m3			
Leges tarief	≤ 2.500 m3	€ 10,63	per m3		
	> 2.500 m3	€ 8,85	per m3		
Behandelfactor	1,1				

Tabel B.13.6 – Bouwleges winkelfunctie 2004 en 2006

Winkelfunctie					
Bouwvergunning	Bouwsom	Aantal m3	2004	2006	Vershil
Reguliere bouwvergunning	€ 1.000.000	3.846	€ 23.800,00	€ 29.192,31	23%
	€ 5.000.000	19.231	€ 119.000,00	€ 145.961,54	23%
	€ 10.000.000	38.462	€ 238.000,00	€ 291.923,08	23%
Bouwvergunning eerste fase	€ 1.000.000	3.846	€ 11.900,00	€ 14.596,15	23%
Bouwvergunning tweede fase	€ 1.000.000	3.846	€ 11.900,00	€ 14.596,15	23%
BTW	1,19				
Bouwkosten	€ 260	per m3			
Leges tarief	≤ 2.500 m3	€ 9,11	per m3		
	> 2.500 m3	€ 7,59	per m3		
Behandelfactor	1,2				

Bijlage 14 - Opgelegde en gefactureerde leges

Tabel B.14.1 – Opgelegde en gefactureerde leges

Dossiernummer	Soort Vergunning	Opgelegde Leges (BWT4All)	Gefactureerde Leges (Gouw)	Aansluiting
20060047	Lichte bouwvergunning	€ 531,36	€ 531,56	√
20041356	Reguliere bouwvergunning eerste fase	€ 7.670,28	€ 118,03 € 7.552,25	√
20050041	Reguliere bouwvergunning tweede fase	€ 2.450,25	€ 2.40,25	√
20050115	Reguliere bouwvergunning	€ 8.802,23	€ 8.802,23	√
20041502	Reguliere bouwvergunning	€ 154.652,03	€ 154.652,03	√
20041302	Reguliere bouwvergunning eerste fase	€ 8.955,47	€ 8955,47	√
20051290	Reguliere bouwvergunning tweede fase	€ 6.432,40	€ 6432,40	√
20041140	Reguliere bouwvergunning eerste fase	€ 138.205,68	€ 138.205,68	√
20051420	Reguliere bouwvergunning tweede fase	€ 130.757,20	€ 130.757,20	√
20061338	Reguliere bouwvergunning	€ 5.730,29	€ 4.972,84 € 757,45	√
20060861	Reguliere bouwvergunning	€ 29.739,06	€ 27.770,80 € 1.968,26	√
20061216	Reguliere bouwvergunning	€ 129.851,44	€ 2.025,00 € 127.826,44	√
20061448	Reguliere bouwvergunning	€ 1.498,91	€ 1.397,66 € 101,25	√
20060299	Reguliere bouwvergunning eerste fase	€ 42.083,55	€ 31.958,55 € 10.125,00	√

Bijlage 15 - Dossieronderzoek

Tabel B.15.1 – Lichte bouwvergunning

Dossiernummer	20060047
Omschrijving	Aanbouw woning
Inhoud dossier	
Ontvangstdatum	12-jan-06
Aanvraag bouwvergunning (standaardformulier)	ja
Datum ontvangstbevestiging	16-jan-06
Kopie Ontvangstbevestiging	ja
Publicatie aanvraag	nee
Controle berekeningen m2 en m3	n.v.t.
Ontvankelijkheidstoets	ja
Kopie brief ontvankelijkheid (lijst ontbrekende stukken)	n.v.t.
Aanvullende gegevens Aanvrager	ja
Datum ontvankelijk	?
Kopie nota 1e legesrekening	nee
Toetsformulier PV (aanwezig/volledig ingevuld) (zie onder)	ja
Advies PV	nee
Datum welstand	31-jan-06
Verslagen welstandscie vergadering	nee
Parafen juridische toets	nee
Toetsformulier TV (aanwezig/volledig ingevuld)	nee
Data adviesverzoeken TV	nee
Adviezen TV	nee
Toepassen vrijstellingsprocedure	n.v.t.
B&W besluit	n.v.t.
Datum brief vrijstellingsprocedure	n.v.t.
Kopie brief vrijstellingsprocedure	nee
Publicatie vrijstelling	n.v.t.
Parafen juridische toets en teamleider	nee
Datum beschikking	9-feb-06
Kopie verzonden beschikking	ja
Kopie verzonden legesnota	nee
Publicatie vergunningverlening	nee
Zienswijze	n.v.t.
Kopie verzonden ontvangstbevestiging n.a.v. zienswijze	n.v.t.
Bezwaar	nee
Reactie op bezwaar	n.v.t.
Correspondentie in BWT4All	
Aanvraag voor lichte bouwvergunning	12-jan-06
Verzenden ontvangstbevestiging	16-jan-06
Publicatie ingekomen bouwaanvragen	19-jan-06
Publicatie bouwaanvraag	9-feb-06
Akkoord vergunning verlenen	9-feb-06
Inhoud volgens dossieropbouw	
Aanvraagformulieren	ja
Aanhoudingen/Verdagingen	nee
Toetsformulieren	ja
Vrijstelling	nee

Dossiernummer	20060047
Verklaring van geen bezwaar	nee
Adviezen	ja
Besluit	ja
Bezwaren	nee
Toezicht en Controle	ja
Tekeningen	ja
Berekeningen	ja
Set vd Balie (ter inzage)	ja
Diversen	nee
Planbeoordeling Planologische Vergunningen	Lichte bouwvergunning
1. Gegevens Aanvraag	ja
2. Ontvankelijkheid/Compleetheid	12-jan-06
3. Bestemmingsplan + toets (checklist)	18-jan-06
4. Bouwverordening + toets (checklist)	18-jan-06
5. Voorbereidingsbesluit	ja
6. Ontwerp bestemmingsplan	18-jan-06
7. Leefmilieuverordening	18-jan-06
8. Aanhoudingen, coördinatie en overige dwarsverbanden	18-jan-06
9. Welstand	31-jan-06
10. Technisch	nee
11. Extern advies	20-jan-06
11. Vrijstelling bestemmingsplan	nee
12. Aanhouden	nee
13. Bouwkosten	nee
15. Leges	nee
16. Controle (constructieve aspecten)	nee
17. Gereedmelding	6-feb-06
18. Eindcontrole	nee
19. Algemene opmerkingen	nee

Tabel B.15.2 – Reguliere Bouwvergunning

Dossiernummer	20050115	20041502	20061338	20060861	20061216	20061448
Omschrijving	Bouwen van woning en garage	Bouwen van 80 woningen	Vergroten van een bedrijfsgebouw	Bouwen van een bedrijfsgebouw	Bouwen van 52 woningen	Bouwen van een tankstation
	Geen controle meer op uitgevoerd, dossier was bij tweede nacontrole niet aanwezig.					
Inhoud Dossier						
Ontvangstdatum	20-jan-05	22-jul-04	7-aug-06	17-mei-06	18-jul-06	24-aug-06
Aanvraag bouwvergunning (standaardformulier)	ja	ja	ja	ja	ja	X
Datum ontvangstbevestiging	geen controle	23-jul-04	8-8-2006	26-mei-06	21-jul-06	7-sep-06
Kopie Ontvangstbevestiging	ja	ja	ja	ja	ja	X
Publicatie aanvraag	geen controle	nee	nee	nee	nee	nee
Controle berekeningen m2 en m3	geen controle	nee	niet getoetst	niet getoetst	niet getoetst	niet getoetst
Ontvankelijkheidstoets	geen controle	nee	nee	ja	nee	nee
Datum ontvankelijkheidsbrief	geen controle	nee	21-aug-06	01--6-06	15-aug-06	20-sep-06
Kopie brief ontvankelijkheid (lijst ontbrekende stukken)	ja	nee	ja	ja	ja	ja
Aanvullende gegevens Aanvrager	geen controle	nee	ja	ja	niet herkenbaar	niet herkenbaar
Datum ontvankelijk	geen controle	3-aug-04	25-okt-06	18-jun-06	nee	nee
Brief verdagingsbesluit	geen controle	n.v.t.	nee	nee	22-9-2006	15-11-2006
Kopie nota 1e legesrekening	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Toetsformulier PV (aanwezig/volledig ingevuld) (zie onder)	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Advies PV	geen controle	ja	ja	ja	nee	nee
Datum welstand	nee	10-aug-04	24-okt-06	29-aug-06	26-sep-06	21-nov-06
Verslagen welstandscie vergadering	geen controle	ja	nee	nee	nee	nee
Parafen juridische toets	nee	nee	nee	nee	niet getoetst	niet getoetst
Advies PV	ja	ja	ja	ja	nee	nee
Toetsformulier TV (aanwezig/volledig ingevuld)	nee	nee	ja	ja	nee	ja
Datum adviesverzoeken TV	nee	nee	ja	nee	nee	nee
Adviezen TV	geen controle	ja	ja	ja	ja	ja
Toepassen Vrijstellingsprocedure	ja	ja	nee	nee	nee	nee
B&W besluit	geen controle	ja	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Datum brief vrijstellingsprocedure	geen controle	14-mrt-05	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kopie brief vrijstellingsprocedure	ja	ja	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Publicatie vrijstellingsprocedure	geen controle	ja	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Parafen juridische toets en teamleider	nee	nee	nee	nee	niet getoetst	niet getoetst
Kopie verzonden beschikking	ja	ja	nee	ja	ja	ja
Datum beschikking	14-okt-05	23-jun-05	10-nov-06	18-sep-06	16-nov-06	3-jan-07
Kopie verzonden 2e legesrekening	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Publicatie vergunningverlening	geen controle	nee	nee	nee	nee	nee
Zienswijze	n.v.t.	n.v.t.	nee	n.v.t.	nee	nee
Kopie verzonden ontvangstbevestiging n.a.v. zienswijze	ja	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kopie publicatie	geen controle	n.v.t.	nee	nee	nee	n.v.t.
Bezwaar	geen controle	nee	nee	ja	n.v.t.	n.v.t.
Reactie op bezwaar	geen controle	nee	n.v.t.	ja		n.v.t.
Inhoud volgens dossieropbouw						
Aanvraagformulieren	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Aanhoudingen/Verdagingen	nee	nee	nee	nee	ja	ja

Dossiernummer	20050115	20041502	20061338	20060861	20061216	20061448
Toetsformulieren	nee	ja	ja	ja	ja	ja
Vrijstelling	ja	ja	nee	nee	nee	nee
Verklaring van geen bezwaar	ja	ja	nee	nee	nee	nee
Adviezen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Besluit	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Bezwaren	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Toezicht en Controle	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Tekeningen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Berekeningen	ja	nee	nee	nee	nee	nee
Set vd Balie (ter inzage)	ja	nee	nee	nee	nee	nee
Diversen			nee	nee	nee	nee
Planbeoordeling Planologische Vergunningen			Combi bouwvergunning		Combi bouwvergunning	reguliere bouwvergunning
1. Gegevens Aanvraag	ja	ja	ja	ja	ja	ja
2. Ontvankelijkheid/Compleetheid	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3. Bestemmingsplan + toets (checklist)	ja	16-8-2004	ja	21-6-2006	29-9-2006	18-10-2006
4. Bouwverordening + toets (checklist)	ja	16-8-2004	ja	21-6-2006	ja	18-10-2006
5. Voorbereidingsbesluit	ja	16-8-2004	ja	21-6-2006	29-9-2006	18-10-2006
6. Ontwerp bestemmingsplan	ja	16-8-2004	ja	21-6-2006	29-9-2006	18-10-2006
7. Leefmilieuverordening	ja	16-8-2004	ja	21-6-2006	29-9-2006	18-10-2006
8. Aanhoudingen, coördinatie en overige dwarsverbanden	ja	16-8-2004	2-okt-06	21-6-2006	29-9-2006	18-10-2006
9. Welstand	ja	10-aug-04	24-okt-06	29-aug-06	26-sep-06	21-nov-06
9. Technisch	nee	nee	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10. Extern advies	ja	16-aug-04	ja	26-jun-06	ja	18-nov-06
11. Vrijstelling bestemmingsplan	ja	nee	nee	nee	nee	nee
12. Planadvies	nee	nee	nee	nee	nee	n.v.t.
13. Aanhouden	nee	nee	nee	nee	nee	nee
14. Bouwkosten	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	n.v.t.
15. Leges	ja	4-mrt-05	nee	nee	nee	nee
16. Controle (constructieve aspecten)	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17. Gereedmelding	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
18. Eindcontrole	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
19. Algemene opmerkingen	nee	nee	nee	26-6-2006	nee	nee
			nee	nee	nee	nee
Correspondentie BWT4All						
Verzenden ontvangstbevestiging	24-jan-05	23-jul-05	8-aug-06	26-mei-06	21-jul-06	7-sep-06
Verzoek aanvulling			21-aug-06	31-mei-06	15-aug-06	19-sep-06
Publicatie ingekomen bouwaanvraag	26-jan-05	29-jul-04		26-mei-06	26-jul-06	8-sep-06
Verzenden brief welstand	14-apr-05	17-feb-05				
Maken aanhoudingsbrief stop termijnen	3-mei-05	4-mrt-05				
Toets ontvankelijkheid en bouwbesluit	26-mei-05					
Publicatie vrijstelling en aanhoudingsprocedures	30-sep-05	4-mrt-05				
Advies PV bouwvergunning art. 19 WRO	4-okt-05	26-apr-05	27-okt-06	6-sep-06	2-nov-06	29-nov-06
Maken bouwvergunning team TV	11-okt-05	23-mei-05	8-nov-06	12-sep-06	16-nov-06	2-jan-07
Publicatie bouwaanvraag	14-okt-05	24-jun-05	13-nov-06		16-nov-06	4-jan-07
Publicatie verleende bouwaanvraag	20-okt-05		15-nov-06	20-sep-06	22-nov-06	
Intern advies n.a.v. legesbezwaar	29-mei-06					

Dossiernummer	20050115	20041502	20061338	20060861	20061216	20061448
Opmerkingen	<p>Dit plan bevat een haalbaarheidsonderzoek (bouwinitiatief). Dit haalbaarheidsonderzoek is toegevoegd aan het dossier.</p> <p>De aanvrager vraagt zelf een bouwvergunning tweede fase, terwijl de gemeente uitgaat van een reguliere bouwvergunning. In dit dossier zijn geen stukken aangetroffen waaruit blijkt dat de aanvrager hiervan op de hoogte is gesteld.</p>		<p>Hierbij is een Yacht formulier toegevoegd waarbij wordt getoetst aan het bouwbesluit</p>			

Tabel B.15.3 – Reguliere bouwvergunning eerste fase

Dossiernummer	20041356	20041302	20041140	20060299
Omschrijving	2 woningen met kantoorruimte	Bouwen van een woonboerderij (twee woningen)	Bouwen van een brug	Bouwen van 18 appartementen en 8 woningen
Inhoud dossier				
Ontvangstdatum	28-jun-04	23-jun-04	7-jun-04	27-feb-06
Aanvraag bouwvergunning (standaardformulier)	ja	ja	ja	ja
Datum ontvangstbevestiging	30-jun-04	nee	8-6-2004	nee
Kopie Ontvangstbevestiging	ja	nee	X	nee
Publicatie aanvraag	nee	nee	nee	ja
Controle berekeningen m2 en m3	nee	niet getoetst	niet getoetst	nee
Ontvankelijkheidstoets	ja	ja	ja	nee
Kopie brief ontvankelijkheid (lijst ontbrekende stukken)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nee
Aanvullende gegevens Aanvrager	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nee
Datum ontvankelijk	nee	23-6-2004	8-6-2004	nee
Kopie nota 1e legesrekening	nee	nee	nee	nee
Toetsformulier PV (aanwezig/volledig ingevuld) (zie onder)	ja	ja	nee	ja
Advies PV	ja	nee	nee	nee
Datum welstand	2-nov-04	13-jul-04	15-jun-04	09-08-06 & 29-8-2006
Verslagen welstandscie vergadering	nee	nee	nee	nee
Parafen juridische toets	nee	nee	nee	niet getoetst
Toetsformulier TV (aanwezig/volledig ingevuld)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Datum adviesverzoeken TV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Adviezen TV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toepassen vrijstellingsprocedure	ja	ja	ja	ja
B&W besluit	nee	ja	ja	ja
Datum brief vrijstellingsprocedure	n.v.t.	1-sep-04	28-sep-04	27-09--6
Kopie brief vrijstellingsprocedure	nee	ja	ja	ja
Publicatie vrijstellingsprocedure	ja	ja	ja	ja
Kopie verzonden legesnota	nee	nee	nee	nee
Parafen juridische toets en teamleider	TL	ja	niet getoetst	niet getoetst
Datum beschikking	18-nov-04	11-mrt-05	1-jul-05	27-feb-07
Kopie verzonden beschikking	ja	Ja	ja	ja
Kopie verzonden 2e legesnota	nee	nee	nee	nee
Publicatie vergunningverlening	nee	nee	nee	nee
Zienswijze	n.v.t.	n.v.t.	ja	nee
Kopie verzonden ontvangstbevestiging n.a.v. zienswijze	n.v.t.	n.v.t.	ja	n.v.t.
Reactie op zienswijze	n.v.t.	nee	ja	n.v.t.
Kopie publicatie	nee	nee	ja	nee
Bezwaar	Nee	nee	nee	ja
Reactie op bezwaar	n.v.t.	n.v.t.	nee	nog niet
Inhoud volgens dossieropbouw		niet gecontroleerd	niet gecontroleerd	
Aanvraagformulieren	ja			ja
Toetsformulieren	ja			ja
Vrijstelling	nee			ja
Adviezen	ja			ja
Besluit	ja			ja
Bezwaren	ja			nee

Dossiernummer	20041356	20041302	20041140	20060299
Toezicht en Controle	nee			nee
Tekeningen	nee			ja
Berekeningen	ja			nee
Set vd Balie (ter inzage)	ja			ja
Diversen	ja			ja
Planbeoordeling Planologische Vergunningen	Bouwininitiatief	bouwvergunning 1e fase	Bouwvergunning eerste fase	bouwvergunning eerste fase
1. Gegevens Aanvraag	ja	ja	ja	ja
2. Ontvankelijkheid/Compleetheid	30-jun-04	23-jun-04	7-jun-04	1-mrt-06
3. Bestemmingsplan + toets (checklist)	1-jul-04	25-jun-04	ja	17-mei-06
4. Bouwverordening + toets (checklist)	1-jul-04	25-jun-04	16-jun-04	17-mei-06
5. Voorbereidingsbesluit	1-jul-04	25-jun-04	16-jun-04	17-mei-06
6. Ontwerp bestemmingsplan	1-jul-04	25-jun-04	16-jun-04	17-mei-06
7. Leefmilieuvordering	1-jul-04	25-jun-04	ja	17-mei-06
8. Aanhoudingen, coördinatie en overige dwarsverbanden	1-jul-04	25-jun-04	ja	17-mei-06
9. Welstand	2-nov-04	13-jul-04	15-jun-04	29-aug-06
Technisch	1-jul-04	nee	nee	nee
10. Extern advies	1-jul-04	25-jun-04	ja	nee
11. Vrijstelling bestemmingsplan	nee	nee	nee	nee
12. Planadvies	ja	nee	ja	nee
13. Aanhouden	nee	nee	nee	nee
14. Bouwkosten	01-07-04'	nee	ja	nee
15. Leges	ja	23-jul-04	nee	nee
16. Controle (constructieve aspecten)	nee	nee	nee	nee
17. Gereedmelding	18-nov-04	11-mrt-05	nee	27-feb-07
18. Eindcontrole	nee	nee	nee	nee
19. Algemene opmerkingen	21-okt-04	nee	nee	nee
Correspondentie BWT4All				
Verzenden ontvangstbevestiging	30-jun-04	24-jun-04	8-jun-04	
Publicatie ingekomen bouwaanvraag	2-jul-04	25-jun-04	11-jun-04	
Maken aanhoudingsbrief stop termijnen	22-okt-04	22-okt-04	31-aug-04	
Publicatie vrijstelling en aanhoudingsprocedures	27-okt-04	20-jan-05	22-dec-04	
Legesfactuur	9-nov-04	7-okt-04		
Maken bouwvergunning fase 1	16-nov-04	28-feb-05	30-mrt-05	
Publicatie verleende bouwaanvraag	21-nov-06	21-nov-06	6-jul-05	
Opmerkingen			De gemeente is hier zelf de aanvrager	

Tabel B.15.4 - Reguliere bouwvergunningen tweede fase

Dossiernummer	20050041	20051290	20051420
Omschrijving	2 woningen met kantoorruimte	Bouwen van een woonboerderij (twee onder een kap)	Bouwen van een brug (vervangen van de Prins Bernardbrug)
Inhoud dossier			
Ontvangstdatum	6-jan-05	25-jul-05	12-aug-05
Aanvraag bouwvergunning (standaardformulier)	ja	ja	ja
Datum ontvangstbevestiging	11-jan-05	nee	12-aug-05
Kopie Ontvangstbevestiging	ja	ja	ja
Publicatie aanvraag	nee	nee	nee
Controle berekeningen m2 en m3	Niet gecontroleerd	niet getoetst	niet getoetst
Ontvankelijkheidstoets	nee	nee	nee
Kopie brief ontvankelijkheid (lijst ontbrekende stukken)	ja	nee	nee
Aanvullende gegevens Aanvrager	ja	n.v.t.	nee
Datum ontvankelijk	nee	nee	nee
Verdagingsbesluit	23-3-2005	n.v.t.	n.v.t.
Kopie nota 1e legesrekening	nee	nee	nee
Toetsformulier PV (aanwezig/volledig ingevuld)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Advies PV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Datum welstand	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verslagen welstandscie vergadering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Parafen juridische toets	nee	nee	nee
Toetsformulier TV (aanwezig/volledig ingevuld)	ja	nee	nee
Datum adviesverzoeken TV	ja	nee	nee
Adviezen TV	n.v.t.	n.v.t.	ja
Toepassen vrijstellingsprocedure	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kopie brief vrijstellingsprocedure	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kopie verzonden legesnota	ja	nee	nee
Parafen juridische toets en teamleider	nee	nee	nee
Datum beschikking	4-apr-05	29-aug-05	16-aug-05
Kopie verzonden beschikking	ja	ja	ja
Kopie verzonden 2e legesnota	nee	nee	nee
Publicatie vergunningverlening	nee	nee	nee
Zienswijze	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kopie verzonden ontvangstbevestiging n.a.v. zienswijze	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezwaar	nee	nee	ja
Reactie op bezwaar	n.v.t.	n.v.t.	ja
Inhoud volgens dossieropbouw		Geen herkenbare inhoud volgens dossieropbouw	Geen herkenbare inhoud volgens dossieropbouw
Aanvraagformulieren	ja		
Aanhoudingen/verdagingen	ja		
Verklaring van geen bezwaar (provincie)	ja		
Toetsformulieren	ja		
Vrijstelling	nee		
Adviezen	ja		
Besluit	ja		
Bezwaren	nee		
Toezicht en Controle	ja		
Tekeningen	nee		
Berekeningen	ja		

Dossiernummer	20050041	20051290	20051420
Set vd Balie (ter inzage)	ja		
Diversen	nee		
Correspondentie BWT4All			
Verzenden ontvangstbevestiging	11-jan-05	27-jul-05	12-aug-05
Publicatie ingekomen bouwaanvraag	11-jan-05		
Verzoek aanvulling start opschoning	26-jan-05		
Maken vadagingsbesluit	22-mrt-05		
Verzenden aanhoudingsbrief stop termijn	1-apr-05		
Maken bouwvergunning fase 2	1-apr-05	25-aug-05	15-aug-05
Publicatie verleende bouwaanvraag	8-apr-05	2-sep-05	18-aug-05
Publicatie verleende bouwaanvraag	28-apr-05	21-nov-05	9-jan-07
Opmerkingen			
			De aanvrager van de vergunning is de gemeente zelf.
			Deze vergunningaanvraag heeft wel een heel korte tijdsbehandeling gehad. Uit het dossier blijkt dat door de aanvrager verzocht is het proces voor het verlenen van de bouwvergunning te versnellen. Hier is blijkbaar gehoor aan gegeven. Er zitten ook stukken in dit dossier waaruit de correspondentie tussen aanvrager en verleners blijkt

Bijlage 16 - Directe en indirecte kosten

Directe kosten

Loonkosten primaire proces (inclusief sociale lasten)

- Uitvoeren intake
- Beoordeling bouwaanvraag
- Beoordelen extern advies
- Afgeven beschikking
- Uitvoeren 1^e controle
- Administratieve afhandeling bouwaanvraag

Loonkosten ondersteuning (inclusief sociale lasten)

- Afdelingsmanagement
- Interne adviseur
- Controleur bestemmingsplan
- Coördinator BWT
- Jurist
- Vergunning behandelaar

Advieskosten extern/ inhuur

- Architect
- Bodemonderzoek
- Brandweer
- Geluidsdeskundig adviseur
- Milieudeskundig adviseur
- Stedenbouwkundig advies
- Jurist
- Uitzendkrachten
- Welstand advisering

Afschrijving en reserveringskosten

- Bestemmingsreserve nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen
- Afschrijving duurzame productiemiddelen
- Rente investeringslasten

Overige directe kosten

- Administratieve ondersteuning
- Archiefkosten
- Huur, servicekosten, OZB, energie
- Incassokosten leges
- Materiaalkosten (o.a. dienstkleding)
- Specifieke Software voor bouwvergunningproces

Indirecte kosten*Informatisering en automatisering*

- Infrastructuur
- Kantoorautomatisering
- Licentiekosten
- Netwerk
- Onderhoudscontract
- Werkplekinrichting

Huisvestingskosten

- Huisvestingskosten

Doorberekende loonkosten stadsdeel overhead (NB: inclusief sociale lasten)

- Medewerker staf en ondersteunende diensten (I&A, P&O etc.)
- Secretariële ondersteuning
- Stadsdeelsecretaris

Overige indirecte kosten

- abonnementen vakbladen
- advertentiekosten vakbladen
- bibliotheekkosten
- BTW compensatiefonds
- Drukwerk
- Werkplekinrichting – facilitair (excl. hard en software)
- Opleidingskosten
- Telefoonkosten
- Verzekeringen

Bijlage 17 - Berekening indirecte kosten bouwvergunningen 2005

Tabel B.17.1 – Berekening indirecte kosten bouwvergunningen 2005

	Afd. Front Office Bouwen, Wonen en Bedrijven	Sectorhoofd Back Office Bouwen, Wonen en Bedrijven	Afd Planologische Vergunningen	Afd Technische Vergunningen	TOTAAL			
Gemeentelijke facilitaire aandelen								
Overige diensten stadsbedrijven ICT	€ 137.391	€ 14.141	€ 82.995	€ 117.040				
Overige diensten stadsbedrijven IBC	€ 54.383	€ 6.508	€ 33.061	€ 65.800				
Overige bedrijven stadsbedrijven Infoverz.	€ 13.528	€ 1.691	€ 7.891	€ 16.346				
Overige diensten stadsbedrijven H&ID	€ 124.546	€ 15.568	€ 72.652	€ 150.493				
Aandeel hulpkostenplaats								
Aandeel andere rubriek kp	€ 117.868	€ 14.808	€ 78.776	€ 157.967				
TOTAAL	€ 447.716	€ 52.716	€ 275.375	€ 507.646	€ 1.283.453			
Toerekening aan Processen								
Afd Frontoff bouwen, wonen en bedrijven					€ 0			
71 Kwaliteitszorg					€ 0			
71 Informatiebeheer					€ 0			
71 Informatieverstrekking (balie)	13,1%	€ 58.516			€ 58.516			
82 Gemeentearchief					€ 0			
71 Uitvoeringskosten bouwleges					€ 0			
71 Beleid (BO BWB)		12,0%	€ 6.326	5,0%	€ 13.769	2,5%	€ 12.691	€ 32.786
71 Advies (BO BWB)		6,0%	€ 3.163	15,0%	€ 41.306	2,0%	€ 10.153	€ 54.622
71 Projecten (BO BWB)		12,0%	€ 6.326	0,0%	€ 0	0,0%	€ 0	€ 6.326
71 Vergunningverlening nieuw		2,0%	€ 1.054	43,0%	€ 118.411	26,0%	€ 131.988	€ 251.454
71 Vergunningverlening bestaand		2,0%	€ 1.054	0,0%	€ 0	0,0%	€ 0	€ 1.054
71 Juridische Control		12,0%	€ 6.326	17,0%	€ 46.814	5,0%	€ 25.382	€ 78.522
71 Handhaving beschikking nieuw				3,0%	€ 8.261	21,8%	€ 110.667	€ 118.928
71 Handhaving beschikking bestaand				0,0%	€ 0	0,0%	€ 0	€ 0
71 Beheer bestaande Stad				1,0%	€ 2.754	2,0%	€ 10.153	€ 12.907
71 Publiekscontacten		5,0%	€ 2.636	14,0%	€ 38.553	4,3%	€ 21.829	€ 63.017
71 (Basis)registratie en statistiek				1,0%	€ 2.754	0,5%	€ 2.538	€ 5.292
71 Vergun. Ondersteuning						10,0%	€ 50.765	€ 50.765
71 IBP BWT								
71 IBP ov. Appl. BWB								
TOTAAL	€58.516	€26.885	€272.621	€376.166	€734.189			

	Toegerekende Concernoverhead	Percentage proces toegerekend aan product bouwvergunningen	Toegerekende concernoverhead
Afd Frontoff bouwen, wonen en bedrijven	€ 447.716	31,4%	€ 140.583
71 Kwaliteitszorg	€ 0	33,3%	€ 0
71 Informatiebeheer	€ 0		€ 0
71 Informatieverstrekking (balie)	€ 58.516	20,0%	€ 11.703
82 Gemeentearchief	€ 0		€ 0
71 Uitvoeringskosten bouwleges	€ 0	100,0%	€ 0
71 Beleid (BO BWB)	€ 32.786	97,0%	€ 31.802
71 Advies (BO BWB)	€ 54.622	97,0%	€ 52.983
71 Projecten (BO BWB)	€ 6.326	97,0%	€ 6.136
71 Vergunningverlening nieuw	€ 251.454	97,0%	€ 243.910
71 Vergunningverlening bestaand	€ 1.054	97,0%	€ 1.023
71 Juridische Control	€ 78.522	97,0%	€ 76.166
71 Handhaving beschikking nieuw	€ 118.928	97,0%	€ 115.360
71 Handhaving beschikking bestaand	€ 0	97,0%	€ 0
71 Beheer bestaande Stad	€ 12.907	97,0%	€ 12.519
71 Publiekscontacten	€ 63.017	97,0%	€ 61.127
71 (Basis)registratie en statistiek	€ 5.292	97,0%	€ 5.133
71 Vergun. Ondersteuning	€ 50.765	75,0%	€ 38.073
71 IBP BWT	€ 0		€ 0
71 IBP ov. Appl. BWB	€ 0		€ 0
TOTAAL	€1.181.905		€796.520

Bijlage 18 - Kostendekkendheid legesverordening

Tabel B.18.1 – Kostendekkendheid legesverordening 2004

Legesgroep	Begroting 2004			Rekening 2004		
	Kosten	Opbrengsten	% kdh	Kosten	Opbrengsten	% kdh
Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën	€ 701.958	€ 290.630	41%	€ 670.822	€ 281.458	42%
Gemeentearchief	€ 1.395.587	€ 106.515	8%	€ 992.018	€ 90.444	9%
Vergunningen en ontheffingen e.a.	€ 235.364	€ 50.750	22%	€ 295.480	€ 16.611	6%
Huwelijksvoltrekking en registratie partnerschap	€ 279.583	€ 137.850	49%	€ 220.652	€ 111.931	51%
Verstrekingen uit de GBA persoonsgegevens	€ 466.196	€ 0	0%	€ 358.739	€ 0	0%
Verklaringen, uittreksels, documenten omtrent personen	€ 1.175.526	€ 197.875	17%	€ 1.101.930	€ 251.225	23%
Verklaringen (VOG)	€ 2.951	€ 0	0%	€ 29.202	€ 36.051	123%
Reisdocumenten, rijbewijs, Nederlandse identiteitskaart, Pas 65	€ 1.580.518	€ 1.113.359	70%	€ 1.511.120	€ 1.191.083	79%
Verkiezingen	€ 251.831	€ 0	0%	€ 192.039	€ 0	0%
Vergunningen: bouwen, aanleggen en slopen	€ 4.452.174	€ 6.248.000	140%	€ 4.824.607	€ 5.849.000	121%
Totaal	€8.040.000	€7.988.000	99%	€8.358.333	€7.721.000	92%

Tabel B.18.2 – Kostendekkendheid legesverordening 2005

Legesgroep	Begroting 2005			Rekening 2005		
	Kosten	Opbrengsten	% kdh	Kosten	Opbrengsten	% kdh
Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën	€ 798.966	€ 311.970	39%	849.414	€ 291.303	34%
Gemeentearchief	€ 995.017		0%	1.048.433		0%
Vergunningen en ontheffingen	€ 451.661		0%	473.069		0%
Huwelijksvoltrekking en registratie partnerschap	€ 447.088	€ 139.435	31%	441.321	€ 117.520	27%
Verstrekingen uit de GBA persoonsgegevens	€ 464.256	€ 0	0%	439.725	€ 0	0%
Verklaringen, uittreksels, documenten omtrent personen	€ 835.470	€ 256.145	31%	887.704	€ 251.780	28%
Verklaringen VOG	€ 54.497	€ 104.450	192%	79.209	€ 66.346	84%
Reisdocumenten, rijbewijs, Nederlandse identiteitskaart, Pas 65	€ 1.649.616	€ 1.215.650	74%	1.567.323	€ 1.252.177	80%
Verkiezingen	€ 205.470	€ 0	0%	148.236	€ 0	0%
Vergunningen: bouwen, aanleggen en slopen	€ 4.629.367	€ 6.848.000	148%	4.799.114	€ 8.450.000	176%
Brandbeveiliging		€ 119.000			€ 155.000	
Totaal	€10.531.408	€8.994.650	85%	10.733.548	€10.584.126	99%

Tabel B.18.3 – Kostendekkendheid legesverordening 2006

Legesgroep	Begroting 2006			Rekening 2006		
	Kosten	Opbrengsten	% kdh	Kosten	Opbrengsten	% kdh
Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën	€ 670.634	€ 265.300	40%	€ 781.222	€ 337.486	43%
Gemeentearchief	€ 895.879		0%	€ 1.055.055		0%
Vergunningen en ontheffingen	€ 490.201		0%	€ 528.124		0%
Huwelijksvoltrekking en registratie partnerschap	€ 366.781	€ 141.200	38%	€ 376.891	€ 125.439	33%
Verstrekingen uit de GBA persoonsgegevens	€ 239.805		0%	€ 234.427		0%
Verklaringen, uittreksels, documenten omtrent personen	€ 1.257.281	€ 210.600	17%	€ 1.367.992	€ 178.391	13%
Verklaringen VOG	€ 103.513	€ 81.000	78%	€ 76.944	€ 65.148	85%
Reisdocumenten, rijbewijs, Nederlandse identiteitskaart, Pas 65	€ 1.420.105	€ 1.234.700	87%	€ 1.437.776	€ 1.417.679	99%
Verkiezingen	€ 339.400		0%	€ 325.005		0%
Vergunningen: bouwen, aanleggen en slopen	€ 4.718.396	€ 7.019.000	149%	€ 4.816.440	€ 4.984.000	103%
Totaal	€10.501.995	€8.951.800	85%	€ 10.999.876	€7.108.142	65%

Tabel B.18.4 – Kostendekkendheid legesverordening 2007

Legesgroep	Begroting 2007		
	Kosten	Opbrengsten	% kdh
Afschriften, uittreksels, kaarten, tekeningen, fotografische kopieën	€ 753.068	€ 265.000	35%
Gemeentearchief	€ 1.032.613		0%
Vergunningen en ontheffingen	€ 527.885		0%
Huwelijksvoltrekking en registratie partnerschap	€ 402.485	€ 141.000	35%
Verstrekingen uit de GBA persoonsgegevens	€ 269.343		0%
Verklaringen, uittreksels, documenten omtrent personen	€ 1.320.900	€ 210.000	16%
Verklaringen VOG	€ 76.425	€ 62.000	81%
Reisdocumenten, rijbewijs, Nederlandse identiteitskaart, Pas 65	€ 1.663.682	€ 1.365.000	82%
Verkiezingen	€ 189.100		0%
Vergunningen: bouwen, aanleggen en slopen	€ 4.713.766	€ 6.659.000	141%
Brandbeveiliging		€ 100.000	
Totaal	€10.949.267	€8.802.000	80%

Bijlage 19 - Literatuurlijst

- B&A Beleidsrendement, *'Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges'*, 18 oktober 2004
- Benchmarking Publiekszaken, VNG, www.benchmarking-publiekszaken.nl, d.d 15 november 2006
- Deloitte & Touche, *'Verschillen in leges van gemeentelijke diensten'*, 25 september 2003
- EGEM, *'EGEMThermometer: meten, weten, verbeteren'*, augustus 2006
- Erasmus Studiecentrum Belastingen Lokale Overheden, mr. A.W. Schep en mw. Mr. Drs. J.J. Verbeek, *'Bouwleges. Een fiscaal juridische kijk op bouwgerelateerde leges'*, 27 mei 2005
- Gemeente Zaanstad, *'Verordening tot wijziging van de legesverordening 2005'*, Voorstelnummer 116, Raadsvergadering dd 16 december 2004
- Gemeente Zaanstad, *'Nota kostentoerekening tarieven 2007-2010'*, november 2006
- Gemeente Zaanstad, *'Bestuursopdracht: Verbeteren van het bouwvergunningenproces'*, 29 augustus 2006
- Gemeente Zaanstad, *'Notitie: Verbeteren van het vergunningenproces'*, 29 januari 2007
- Gemeente Zaanstad, *'Programmabegroting 2004-2007'*
- Gemeente Zaanstad, *'Programmabegroting 2005-2008'*
- Gemeente Zaanstad, *'Programmabegroting 2006-2009'*
- Gemeente Zaanstad, *'Programmabegroting 2007-2010'*
- Gemeente Zaanstad, *'Programmaverantwoording 2004: Jaarrekening en Jaarverslag'*
- Gemeente Zaanstad, *'Programmaverantwoording 2005: Jaarrekening en Jaarverslag'*
- Gemeente Zaanstad, Dienst Publiek, *'Jaarrekening 2005'*
- KPMG, *'Operational Audit: Bouwvergunningenproces'*, juni 2005
- Ministerie van Economische Zaken, *'Meibrief Vereenvoudiging Vergunningen'*, 28 april 2006
- Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, *'Handreiking: De omgevingsvergunning georganiseerd'*, april 2006
- Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, *'Omgevingsvergunning: Antwoorden op de meest gestelde vragen'*, september 2006
- Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, *'Samenvatting wetsvoorstel: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht'*, november 2006
- Rekenkamer Hardenberg, *'Bouwleges in de steigers'*, 24 oktober 2006
- Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam, *'Tarieven voor burger en ondernemer - De stadsdelen vergeleken'*, januari 2007
- Rekenkamer Wageningen. *'Bouwleges in Wageningen'*, september 2005
- Rekenkamercommissie Gemeente Apeldoorn, *'Bouwleges gefundeerd gegeven?'*, 1 maart 2006
- Research voor Beleid, *'Bouwleges Doorgelicht'*, 30 oktober 2001
- SIRA Consulting *'Inventarisatie en Analyse Leges'*, april 2006
- SGB0, *'Model voor het bepalen van de hoogte van de leges omgevingsvergunning'*, december 2006
- Vereniging Nederlandse Gemeenten, *'Modelverordening Leges'*, 16 augustus 2006
- Vereniging Eigen Huis, *'Onderzoek bouwleges 2006'*, www.veh.nl
- VROM-Inspectie, *'Uitvoeren en handhaving van VROM regels door de gemeente Zaanstad in 2003'*, november 2004

Eindnoten

¹ Deloitte & Touche, *'Verschillen in leges van gemeentelijke diensten'*, 25 september 2003 en SIRA Consulting *'Inventarisatie en Analyse Leges'*, april 2006.

² ECORYS Nederland BV (i.o.v. Ministerie van Economische Zaken), *'Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat, Resultaten eindmeting gemeente Zaanstad'*, 12 mei 2005.

³ Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam, *'Tarieven voor burger en ondernemer: De stadsdelen vergeleken'*, januari 2007

⁴ Benchmarking Publiekszaken, VNG, www.benchmarking-publiekszaken.nl, d.d 15 november 2006

⁵ Vereniging Eigen Huis, *'Onderzoek bouwleges 2006'*, www.veh.nl

⁶ Zie voetnoot 3

⁷ Rekenkamercommissie Gemeente Apeldoorn, *'Bouwleges gefundeerd geheven'*, 1 maart 2006

⁸ Binnen de gemeente in relatie tot de kosten en ten opzichte van andere gemeenten in relatie tot de hoogte van de tarieven.

⁹ In de onderzoeksopzet was sprake van vier onderzoeksvragen. De rekenkamer had daar als vierde onderzoeksvraag opgenomen of de bouwvergunningen rechtmatig worden verleend. De rekenkamer is heeft deze vraag met dit onderzoek niet beantwoord. Binnenkort komt de VROM-Inspectie met een vervolgonderzoek en de gemeente Zaanstad voert in het najaar zelf een audit uit naar de stand van zaken van het verbeterplan, waarbij deze vraag verder aan de orde zal komen.

¹⁰ B&A Beleidsrendement, *'Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges'*, 18 oktober 2004.

¹¹ Ministerie van Economische Zaken, *'Meibrief Vereenvoudiging Vergunningen'*, 28 april 2006.

¹² Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, *'Handreiking: De omgevingsvergunning georganiseerd'*, april 2006, pagina 6.

¹³ SGBO, *'Model voor het bepalen van de hoogte van de leges omgevingsvergunning'*, december 2006, pagina 3.

¹⁴ Zie ook hoofdstuk 5

¹⁵ In Amsterdam is het vaststellen van deze tarieven een bevoegdheid van de stadsdeelraad. De hoogte van deze tarieven verschilt dan ook per stadsdeel. Daarom is hier een vergelijking gemaakt met het gemiddelde, hoogste en laagste tarief in Amsterdam.

¹⁶ Deze tarieven worden in Amsterdam door de Centrale Stad vastgesteld en zijn voor alle Amsterdamse stadsdelen gelijk.

¹⁷ Benchmarking Publiekszaken, VNG, www.benchmarking-publiekszaken.nl, d.d. 15 november 2006

¹⁸ Staatsblad 2005, 631, *'Besluit van 24 november 2005 tot wijziging van het Besluit Paspoortgelden'*

¹⁹ Bij besluit van 5 augustus 2006 (Staatsblad 2006 368) is het door gemeenten te heffen tarief voor een paspoort verhoogd naar € 47,45, het tarief voor de Nederlandse identiteitskaart is bij dit besluit niet veranderd.

²⁰ Gemeente Zaanstad, *'Verordening tot wijziging van de legesverordening 2005'*, Voorstelnummer 116, Raadsvergadering dd 16 december 2004

²¹ De rekenkamer heeft gebruik gemaakt van gegevens van de gemeente Utrecht en Enschede omdat deze gemeente bij hun tarieventabel maatstaven hebben opgenomen voor de hoogte van de bouwsom aan de hand van aantal m² en m³. Daarbij ligt de gemeente Zaanstad met haar grondprijs en bouwkosten per m² en m³ ongeveer in het midden van deze twee gemeenten.

²² De rekenkamer gaat uit van een dakkapel van € 10.000,-, kleiner dan < 20 m²

²³ In Zaanstad zijn worden ook leges geheven voor artikel 10 en artikel 11 procedures. Dit is echter niet bij alle Amsterdamse stadsdelen het geval. Daarom zijn deze tarieven hier niet in de vergelijking opgenomen.

²⁴ www.bestemmingsplan.nl, 7 maart 2007

²⁵ Bij een lichte bouwvergunning: inclusief welstandsadvies van € 50,62, bij een reguliere bouwvergunning: inclusief welstandsadvies van 7,0875% van het tarief voor de bouwvergunning met een minimum van € 101,25

²⁶ Voor 2005 was deze inflatiecorrectie 1,15% en voor 2006 1,25%.

²⁷ Een behandelfactor wil zeggen dat er bij de omzetting van de leges vanuit is gegaan dat het behandelen van een bouwvergunning voor, in dit geval, een kantoor 10% extra tijd kost.

²⁸ De definitie die hier gebruikt wordt luidt: “Administratieve organisatie is het stelsel van regelingen dat voorziet in informatievastlegging, informatieverwerking en informatievoorziening. Dit stelsel van regelingen omvat onder meer de formulierenloop, procedures en richtlijnen”, Dr. D. Keuning en dr. D.,J. Eppink.

²⁹ VROM-Inspectie, ‘Uitvoering en handhaving van VROM regels door de gemeente Zaanstad in 2003’, november 2004

³⁰ KPMG, ‘Operational Audit: Bouwvergunningenproces’, juni 2005

³¹ De rekenkamer gaat uit het aantal verleende vergunningen, ook mogelijk is het aantal afgehandelde aanvragen. Om een vergelijking met de Amsterdamse stadsdelen mogelijk te maken is de rekenkamer uitgegaan van het aantal verleende vergunningen.

³² Dit kan komen omdat in de loop der tijd veel lichte bouwvergunningen vergunningsvrij zijn geworden.

³³ Het aantal fte is opgebouwd uit het aantal fte van de sector Back Office Bouwen en Wonen en de Front Office dat zich met het bouwvergunningenproces bezig houdt.

³⁴ Bij de berekening van het gemiddelde is stadsdeel Oud-West buiten beschouwing gelaten. In het vervolg blijft stadsdeel Oud-West buiten beschouwing, omdat voor dit stadsdeel niet alle gegevens beschikbaar zijn.

³⁵ Met bouwsom wordt hier de bouwsom van het bouwwerk waarvoor een bouwvergunning wordt aangevraagd bedoeld.

³⁶ Uitgaande van gelijke formatie en gelijke kwaliteit bedrijfsvoering.

³⁷ De door de aanvrager aangegeven bouwsom bij de vergunningaanvraag wordt door de gemeente Zaanstad niet gecontroleerd.

³⁸ Stadsdeel Oud-West is hier buiten beschouwing gelaten.

³⁹ Zie ondermeer: Erasmus Studiecentrum Belastingen Lokale Overheden, ‘Bouwleges, en fiscaal juridische kijkt op bouwgerelateerde leges’, 27 mei 2005

⁴⁰ Gemeente Zaanstad, ‘Nota kostentoerekening tarieven 2007-2010’, november 2006

⁴¹ Bij deze vergelijking worden de zes stadsdelen betrokken waarbij de rekenkamer beschikt over complete gegevens.

⁴² Gemeente Zaanstad, ‘Bestuursopdracht: Verbeteren van het bouwvergunningenproces’, 29 augustus 2006

⁴³ EGEM, ‘EGEMthermometer, meten, weten, verbeteren’, augustus 2006

⁴⁴ In deze paragraaf is geen vergelijking met de Amsterdamse stadsdeken opgenomen, omdat de rekenkamer hiervan niet over voldoende gegevens beschikt.

⁴⁵ EGEM, ‘EGEMthermometer, meten, weten, verbeteren’, augustus 2006

⁴⁶ EGEM, 'EGEMthermometer: meten, weten, verbeteren', augustus 2006

⁴⁷ Belastingoverzicht grote gemeenten 2005, A.W. Schep en J.J. Verbeek, 'Bouwleges, Een fiscaaljuridische kijk op bouwgerelateerde leges, deel II, blz. 16-17.

⁴⁸ Hoge Raad, AQ7390, 40072, 4-02-05.

⁴⁹ Gerechtshof Arnhem, LJN: AV8597, 03/01678, 08-02-06

⁵⁰ Vastgesteld door de gemeenteraad op 26 januari 2006

⁵¹ Vastgesteld door de gemeenteraad op 22 december 2006

⁵² Voor 2003 is de rekenkamer uitgegaan van de geraamde en werkelijke opbrengst uit de jaarrekening 2003.

⁵³ Hier is de rekenkamer uitgegaan van de gegevens zoals aangeleverd door de gemeente Zaanstad over de kostendekkendheid van de legesverordening in 2006. Op het moment van het opstellen van dit rapport is de jaarrekening 2006 nog niet vastgesteld.

⁵⁴ Dit percentage wijkt 1% van de kostendekkendheid zoals berekend door de rekenkamer. Dit komt omdat de rekenkamer hier is uitgegaan van de gegevens zoals aangeleverd door de gemeente Zaanstad uit het financiële systeem, OneWorld. De gemeente Zaanstad zelf is bij de aangeleverde gegevens van de kostendekkendheid van de gehele legesverordening uitgegaan van afgeronde bedragen voor de opbrengsten, daarom is een verschil van 1% ontstaan.

⁵⁵ Inhoud voorstel aan Raad, Vaststellen Nota Kostentoerekening tarieven 2007-2010, 16 november 2006

⁵⁶ De jaarrekening 2006 is op het moment van opstellen van het rapport nog niet vastgesteld door de gemeenteraad.

⁵⁷ In Stadsdeel de Baarsjes staat in de tarieventabel 2006 dat het tarief van € 223,- geldt voor een evenement tot 2.000 bezoekers. Op <http://www.loket.amsterdam.nl> staat dat dit tarief (€223,-) vanaf 500 bezoekers. Bij navraag bij het stadsdeel is gebleken dat evenementen van meer dan 2.000 bezoekers niet voorkomen, omdat het stadsdeel de ruimte hiervoor niet beschikbaar heeft.

⁵⁸ Stadsdeel Oud-Zuid geeft hierbij in de tarieventabel aan dat het hier gaat om een tarief voor drie maanden.

⁵⁹ Het tarief voor stadsdeel Slotervaart is niet duidelijk opgenomen in de tarieventabel. Navraag bij het stadsdeel heeft dit tarief opgeleverd. Echter in de tarieventabel komt dit bedrag niet voor.

⁶⁰ Stadsdeel Centrum hanteert een tarief per stallingsplaats dat niet vergelijkbaar is met de tarieven bij de stadsdelen. Daarom is dit tarief niet opgenomen.

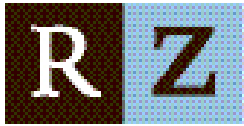
⁶¹ De tarieven zijn berekend op basis van een plaats van 4 meter op de markt, inclusief elektra. Daarbij moet opgemerkt worden dat niet altijd in de tarieven tabellen aangegeven is welke kosten in het tarief zijn opgenomen. In sommige tarieven tabellen is bijvoorbeeld opgenomen dat de promotiekosten apart doorberekend worden; in andere tabellen is hierover niets opgenomen.

⁶² Bij het tarief voor de ligplaatsen heeft Geuzenveld-Slotermeer een tarief per kwartaal en per m². De andere stadsdelen hebben een tarief per jaar. Om die reden is hier geen tarief opgenomen. Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer heeft dus wel een precariobelasting voor de ligplaatsen; deze bedraagt € 1,20 per m² per kwartaal.

⁶³ Stadsdeel Westerpark hanteert een staffel voor de precariobelasting van de ligplaatsen. Dit is niet vergelijkbaar met andere stadsdelen. Om die reden is dit niet in het overzicht opgenomen. Het tarief is voor 'objecten van minder dan 126 m² en voor de eerste 125 m² van grotere objecten, per m² per jaar € 10,26'. Voor 'objecten groter dan 125 m², voor het oppervlak boven 125 m², per m² per jaar € 5,13'.

⁶⁴ B&A Beleidsrendement, 'Model Transparantie Bouwgerelateerde Leges', 18 oktober 2004

⁶⁵ Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer berekent de leges aan de hand van een tarief per uur. Hierdoor zijn de tarieven in dit stadsdeel slechts deels te vergelijken met de tarieven van andere stadsdelen.

Rekenkamer Zaanstad

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.zaanstad.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl
www.zaanstad.nl